

VERNEDERD EN VERHOOGD

Tweede zestal preken

Door

JOSEPH CHARLES PHILPOT

STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2006

INHOUDSOPGAVE

1. DE DRIEVOUDIGE OMVERWERPING VAN HET EIGEN IK.

“Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet meer zijn, totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal.”

Ezechiël 21: 27.

2. DE SLAPPE HANDEN VERSTERKT EN DE STRUIKELENDE KNEIËN VASTGESTELD.

“Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zegt tot de vreesachtigen (eng. vertaling) van hart: weest sterk en vreest niet; ziet, ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen.”

Jesaja 35: 3, 4.

3. HET VASTKLEVEN AAN GODS GETUIGENISSEN

“Ik kleef vast aan Uw getuigenissen, o Heere, beschaam mij niet.”

Ps. 119: 31

4. GEVAAR VAN EN BEHOEDMIDDELEN TEGEN VERZOEKINGEN.

“Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig maar het vlees is zwak.”

Matthéüs 26: 41

5. HET LEVEN VAN CHRISTUS, GEOPENBAARD IN DE DOOD VAN HET SCHEPSEL

“Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus’ wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.”

2 Korinthe 4:11

6. DE OVERWONNEN ERFENIS.

“Die overwint zal alles beërven; en Ik zal Hem tot en God zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn.”

Openbaringen 21:7

1. DE DRIEVOUDIGE OMVERWERPING VAN HET EIGEN IK.

“Ik zal dien kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet meer zijn, totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal.”

Ezechiël 21: 27.

Voordat wij ons bepalen tot de geestelijke en bevindelijke betekenis van onze tekst, zal het niet ondienstig zijn, enige ogenblikken op de letterlijke betekenis te letten, én op de omstandigheden, waaronder de Heere deze woorden, door de dienst van Zijn profeet Ezechiël gesproken heeft.

Deze woorden hebben betrekking op de koning Zedekia, die toen de scepter over Juda zwaaide. Hij was door Nebukadnézar tot die staat verheven. Babels koning had hem aangesteld en bij “zijn aanstelling een plechtige eed in de Naam des Heeren afgevorderd, dat hij hem als zijn opperheer en soeverein getrouw zou blijven. (2 Kron. 36: 13)

Maar hij verbrak die eed, werd trouweloos, en stond tegen zijn meester, de vorst van Babel op, en schonk zijn trouw aan de koning van Egypte. Het was om de verbreking van die plechtige eed, in de Naam des Heeren gezworen, dat de Heere rechtvaardig op hem toornig werd. Jehovah zegt daarom in ons teksthoofdstuk, V S, 25, 26: “En gij, o onheilig, goddeloos vorst van Israël, wiens dag komen zal ten tijde der uiterste ongerechtigheid; also zegt de Heere, HEERE: doe dien hoed weg en hef die kroon af!” De Heere houdt hem hier voor ogen en verwijt hem zijn trouweloze meined. Hij noemt hem een “onheilig, goddeloos vorst,” omdat hij zich niet aan het plechtige verbond, dat in zijn naam besloten was, hield. Dit kunnen wij uit Ezechiël 17: 18, 19 zien; daar is het: “Want hij heeft de eed veracht, brekende het verbond, daar hij, ziet, zijne hand gegeven had; dewijl hij al deze dingen gedaan heeft, zal hij niet ontkomen. Daarom, also zegt de Heere, HEERE: zo waarachtig als Ik leef, zo Ik Mijnen eed, dien hij veracht heeft, en Mijn verbond dat hij gebroken heeft; datzelve niet op zijn hoofd geve!”

Maar de Heere wilde niet alleen deze “onheilige, goddeloze vorst,” van de troon stoten; maar hij had besloten de troon zelf om te keren; niet alleen deze meinedige koning van zijn staat te beroven, maar ook het koninkrijk van Juda omver te werpen, door een ganse omkering, zelfs van haar grondvesten. En wanneer Hij daarom in vs. 25, 26 gezegd had: “dat die hoed weggegaan en de kroon afgenomen zou worden” dan gaat Hij verder in onze tekst: “Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn,” - dat is: het zal geen koninkrijk meer wezen, niet meer in zijn voormalige staat blijven bestaan - “totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft,” - dat is: de Koning van Sion, Jezus, de Heere van leven en heerlijkheid - “en Dien zal Ik het geven,” met andere woorden: er zal geen koning meer in Juda zijn - het koninkrijk zelf zal niet meer als nu bestaan; er zal geen wereldlijke alleenheersing worden gekend, “totdat Hij kome, die daartoe recht heeft,” en Hij zal op zijn troon zitten, niet letterlijk in Jeruzalem, maar geestelijkerwijze in Sion, dat koninkrijk, wat is “rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, door den Heiligen Geest,” en Ik, met Mijn hand, “Ik zal het Hem geven.”

Wij hebben zo kort mogelijk de letterlijke betekenis van onze tekst nagegaan, en komen nu tot haar *geestelijke en bevindelijke betekenis*, waarin wij tussen deze twee

zaken, wel enige overeenkomst zullen aantreffen. Was dit zo niet, dan misten wij alle grond voor de geestelijke en bevindelijke uitleg; dan bestond zij in de verbeelding en daarom onzeker; het zou op een valse grond en een onveilig fundament steunen. Laat ons daarom, voordat wij verder gaan, zien, welke gelijkheid er tussen de letterlijke en geestelijke verklaring bestaat.

Het volk van Israël was een door God uitverkoren natie en als zodanig een afschaduwing van de uitverkorenen Gods, die Hij voor de grondlegging der wereld tot de zaligheid gesteld heeft. Maar dit volk verliet zijn getrouwheid, en rebelleerde tegen de inzettingen en bevelen Gods, die Hij door de dienst van Mozes, Zijn knecht, hun gegeven had. Zij zeiden: “Zet een koning over ons, om ons te richten, gelijk al de volken hebben.” En in die eis zegt de Heere: “dat zij Hem hadden verworpen, dat Hij geen Koning over hen zou zijn.” Door hun verlangen om een aardse koning aan hun hoofd te hebben, waren zij in gedurige opstand met en trouweloos afgefallen van “de KONING der koningen en de HEERE der Heeren!” Echter droeg de Heere hen in Zijn lankmoedigheid tot een zekere tijd, tot de tijd van Zedekia’s regering, toen Hij het koninkrijk, door henzelf opgericht, omkeerde, verwoestte en in puinhopen stortte.

Vinden wij ook hier geen treffende overeenkomst tussen het letterlijk en geestelijk Israël, als natie van God verkozen, opdat de Heere hen zou regeren? Zo is het geestelijk Israël van eeuwigheid in Christus uitverkoren, opdat Hij hun Vorst en Gebieder zou zijn. Maar zoals Israël de Heere verliet, door een andere koning over zich aan te stellen, zo is het uitverkoren Gods geslacht, van God afgefallen in en door de val Adam, onderdanen geworden van Satan, zonde en het eigen ik, en in een staat van opstand en trouweloosheid aan God geraakt. Dus is er gelijkheid tussen het uitwendige koninkrijk van Israël, en de heerschappij van de zonden en het eigen ik, in de harten van de uitverkorenen, vóórdat zij door vrijmachtige genade geroepen worden.

Wij lezen daarom in de woorden van onze tekst: *“Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn.”* Dat betekent: “Ik zal dat koninkrijk van zonde en het eigen ik in puinhopen storten, Ik zal het verderven en van zijn grondvesten afrukken; en op de puinhopen van dat koninkrijk, zal ik een ander bouwen, - *totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal.*”

Met deze overeenstemming tussen de letterlijke en geestelijke betekenis wens ik, onder Gods zegen, met de geestelijke en bevindelijke betekenis van onze tekst verder te gaan. Ik zal u, met Gods hulp, pogen aan te tonen, hoe het van toepassing zij op het werk van genade in de harten van Gods volk.

Zonder een stijve verdeling te maken, vinden wij, met een blik in de tekst, er deze twee grote hoofdwaarheden in:

- I. Het werk van omkering, wat tot driemaal herhaald wordt; en dan:
- II. Wat er in de ziel plaats grijpt, wanneer het werk van omkering voltooid is.
 - “Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn.” Dat is de eerste tak van het werk van de Geest.
 - “Totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal.” Dat is een andere tak van de onderwijzing van de Geest in de ziel, opdat Christus bevindelijk en geestelijk gekend zou worden.

I.

I. Het werk van omkering, wat tot driemaal herhaald wordt.

Het eerste dat onze aandacht tot zich trekt is, dat de Heere tot driemaal het woord omkeren bezigt. Met die drievoudige herhaling van dit woord, wordt ongetwijfeld het

onomstotelijke en het zekere van Gods besluit te kennen gegeven. Zo was het met het gezicht, dat Petrus zag zoals wij Hand. 10: 16 lezen: “en dit geschiedde tot driemaal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel,” om de zekerheid van het gezicht aan te tonen, als ook de wil en het voornemen Gods. Zo zal misschien ook met deze herhaling de zekerheid en vastheid van Gods voornemen met des te groter gezag worden te kennen gegeven, want het drukt Zijn onverzettelijk voornemen hierover uit. Maar, de zaak een weinig meer opheffende, en met de onderwijzingen van God de Heilige Geest in de harten van Zijn volk vergelijkende, dan zullen wij het waarheid bevinden, dat de herhaling niet alleen te kennen geeft de zekerheid van Gods voornemen in het omverwerpen van het eigen ik. Maar er zijn drie verschillende gelegenheden – drie heldere, volstrekt noodzakelijke en rechtstreekse omkeringen, en een in puinhopen storten van het eigen ik, opdat Christus op het gruis en puin van het eigen ik zou verhoogd worden.

Het is wél opmerkenswaardig dat er ook drie verschillende omkeringen van het koninkrijk van Juda hebben plaats gehad; dat er een driemaal herhaalde wegvoering in ballingschap, zowel als een drievoudige herstelling aangetekend staat:

- de eerste was de omverwerping van Jójakim,
- de tweede van Jójachin,
- en de derde van de koning Zedekia, die de Heere hier door Zijn profeet Ezechiël aankondigt.

Maar wat is dan *de eerste omkering*, die er in het hart plaats grijpt, wanneer God de Heilige Geest het werk van genade daar aanvangt? Waar vindt Hij ons? Hij vindt ons, zoals de Apostel zegt: “Vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid, die in ons is, door de verharding van onze harten.” Hij vindt ons “dood door de misdaden en de zonde,” “van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.” Hij vindt ons onder de heerschappij der zonde, hetzij dan onder welke vorm of gedaante. En zal het Koninkrijk van God in de ziel opgebouwd worden, dan moet de regering en de heerschappij der zonden omvergeworpen worden. Evenals in het gezicht, dat Nebukadnézar zag, dat er namelijk, uit de berg een steen zonder handen afgehouden werd, die dat beeld aan zijn voeten sloeg, en het vermaalde, niet alleen de voeten van ijzer en leem, maar ook al de andere samengestelde delen van het beeld, het goud, het zilver en het koper, en op dat gruis zich ontwikkelde; zo wordt ook het Koninkrijk van God gegrondvest op de puinhopen van het schepsel. Vandaar is er evenmin samenstemming van het eigen ik en Christus, als er tussen Hem en Belial bestaat. Christus sloot nooit een bondgenootschap met het schepsel, of Hij zou Zijn werk en heerlijkheid met het eigen ik delen. Hij vestigt Zijn gezegend Koninkrijk van vrede en gerechtigheid op de puinhopen van het onvermogen van de mens. Al de sterkte, de wijsheid en gerechtigheid van het schepsel, zal worden, zoals wij bij Daniël van het beeld lezen: “gelijk kaf van de dorsvloeren des zomers”, voordat Gods Koninkrijk heilrijk geopenbaard en bevindelijk kenbaar gemaakt wordt in het hart.

1. De eerst in het oog lopende gedaante van het eigen ik is, *onheiligheid en goddeloosheid*. Dat is: velen van de uitverkorenen Gods leven, voordat zij door de Heilige Geest geroepen worden, in openbare gruwelen, dronkenschap, zweren, hoererij en de onbeschaamde uitoefening van alom bekende zonden.

Maar wanneer de Geest van God in het hart begint te werken, dan keert Hij dat onheilig schepsel om; dat is: Hij zendt zulke zwaarwichtige overtuigingen in het geweten, schiet van Zijn Goddelijke boog zulke felle pijlen in de ziel, dat het onheilig eigen ik wordt overwonnen en omvergeworpen. Met recht twijfelen wij

aan een werk der genade in die mens, in wiens geweten de pijlen van overtuiging worden gemist, waardoor de zenuwen en de levenskrachten van het onheilig beginsel verbroken worden.

Als iemand, in het bezit van de leer van genade, in enige bekende zonden leeft, zonder pijniging van het geweten en foltering van de Geest voor God, geloof niet, dat de Heilige Geest Zijn gerechtshof in zijn binnenste heeft opgericht. Als de goddeloosheid van die mens hem nimmer schuldig verklaarde te zijn, - dat beginsel niet veroordeeld en gekluisterd werd, - wij behoeven niet te denken, dat Gods Geest zich als “den Geest des oordeels, en de Geest der uitbranding” in die mens geopenbaard heeft.

2. Maar anderen van Gods uitverkorenen zijn, wanneer de Heere hen bij de hand neemt, niet zo opvallend onheilig en openbaar goddeloos, en evenwel leven zij ***onder de heerschappij van de zonden, in een andere gedaante*** – mensen, die uitwendig schoon, maar inwendig afzichtelijk zijn; mensen, die men niet kan rangschikken onder dat goddeloze rot, maar toch buiten God en Christus in de wereld zijn; die met een uitwendig goed gedrag, “vervreemd zijn van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding huns harten”, die voor de regering en heerschappij van het eigen ik zich neerbuigen; die geen vreze Gods voor hun ogen, geen geestelijk besef van Zijn hartdoorzoekende tegenwoordigheid hebben, noch Hem in Zijn dienens- en beminnenswaardigheid verlangen te kennen en te geloven.

Voor dezen nu, is de omkering van hun onheilig wezen even noodzakelijk in zijn *zedelijke* gedaante, als voor de *uitwendig goddeloze* en onheilige. Zolang God buiten het hart gesloten is, is het, met betrekking tot de eeuwige zaligheid – men versta mij wel – met betrekking tot de eeuwige zaligheid, van weinig belang, of een mens *zedeloos* of *zedig* leeft. Er is in die mens geen geestelijk leven, geen Goddelijk werk; er is niets in hem, dat naar een nieuwe geboorte, waardoor hij met God in gemeenschap kan komen, gelijkt. Het eigen ik heerst en regeert in hem, met al de krachten der zedigheid. Het moet daarom van de troon geworpen, omgekeerd, en gruis en puin voor God worden.

En vraagt u naar *het instrument* – de sterke en krachtige handspaan, die de Heilige Geest gebruikt, om het eigen ik, hetzij zedig of zedeloos, omver te werpen? Het is het geestelijk maken van Gods wet in het geweten, de ontdekking van Gods heiligheid in de ziel, de openbaarmaking van Zijn onkreukbare gerechtigheid, en een besef van zijn vlekkeloze reinheid in het hart. De uitwendige letter van de wet kan het eigen ik, hetzij het zedig of zedeloos van God vervreemd is, niet omverwerpen, maar de geestelijkheid van Gods wet, het krachtig worden van het gebod, het plechtige bekend worden met de toorn Gods tegen alle zonde en ongerechtigheid – dit is het krachtige houweel in de hand van de Geest, om het onheilig eigen ik, onder alle gedaanten, omver te werpen en in puinhopen voor God te storten; - dat wil zeggen: het blijft bestaan, maar in verwoesting.

Het woord ‘omkeren’ schijnt toepasselijk te zijn op een gebouw, dat, hetzij door de bliksem of door de geweldige schok van een aardbeving is omvergeworpen. Het is omgekeerd, niet verplaatst, er is geen steen van weggenomen, maar het gebouw ligt in puinhopen. Evenzo is het in het geestelijke: het onheilig grondbestaan van die mens is van de hoogte geworpen, van zijn standplaats neergestoten. Het gebouw is geen volkomen gebouw meer als te voren; al zijn delen zijn verwoest. De tempel met al zijn vertrekken, altaren en offerplaatsen, zoals hij door de Satan geveegd en versierd werd, is vernield; maar evenwel zijn al zijne stenen nog aanwezig. Het verschil van het

voorgaande gebouw en haar tegenwoordige toestand bestaat hier in: nu is het een puinhoop – een hoop verwarde stenen, dat te voren een volkomen gebouw was.

Hier nu is de ziel, die omgekeerd voor God staat: een wrak; een puinhoop voor “de ogen van Hem met Wien hij te doen heeft.” Maar zou een mens, tot deze staat gebracht, nu niets meer doen? Ja, mijn vrienden! Hij begint opnieuw te bouwen, en hij zal een tempel trachten op te richten, waarvan hij gelooft dat God behagen en goedkeuren zal, en die hem enigszins in Jehovah’s gunst zal aanbevelen. Elke overtuigde ziel, die zijn goddeloosheden, als een zware last op het geweten drukken, en die in puinhopen voor God gevallen is, zal onmiddellijk zijn best doen, om, was het mogelijk, het zwaard van overtuiging te verstompen, Jehovah’s gunst te herwinnen, en de “toekomenden toorn te ontvliesen.”

Over het algemeen slaat men, - naar ik geloof - naar de mate van licht in zijn oordeel, verschillende wegen in.

Stellen wij ons iemand voor, die verstoken van de zuivere verkondiging van Gods Woord, nooit van de gerechtigheid en zaligheid, door de verzoening van Gods Zoon, hoorde, - zijn onmiddellijke toevlucht is tot de wet der werken, opdat hij door een stipte gehoorzaamheid aan haar bevelen, een gerechtigheid zou daarstellen, die Gode behagen en vergenoegen zal.

Maar als iemands oordeel enigermate opgeklaard is; als hij, bijvoorbeeld, onder een getrouwe prediking verkeerd heeft, en hem het bloed van Christus, als de enige verzoening van zonden, en de gerechtigheid van Christus, als de enige dekmantel voor God is voorgehouden, schijnt hij enigszins van de wet der werken af te zien, omdat hij de vaste overtuiging in zich heeft: “Ik kan niet gerechtvaardigd worden door de werken der wet, en daarom zal een vluchten daarheen ijdel en te vergeefs zijn.” Hij slaat daarom een andere weg in, en zoekt, wat men noemt, een heiligheid op te richten.

Toen ik van zonde overtuigd, en “schuldig voor God” werd, was ook mijn verstand te veel verlicht, dan dit ik mij tot het Mozaïsche verbond zou wenden. Ik bezat oordeel genoeg, dat geen wettische gerechtigheid mij aangenaam bij God kon maken. Veel liever nam ik mijn toevlucht tot het Evangelie, wat ik in de wet zocht te veranderen, om daardoor heilig te worden. Niet tot Mozes om gerechtigheid, maar tot het Evangelie om heiligheid; niet de geboden van het Oude Testament te houden, maar de bevelen van het Nieuwe te gehoorzamen; om, door geestelijke gezindheid, bidden en Bijbellezing, mij met de kenmerken van het Nieuw Testamentisch Christendom te versieren.

Dit is waarlijk de ergste wettischheid. Want het is het Evangelie in de wet te veranderen, hoewel het een groot onderscheid schijnt te zijn bij het gaan tot de wet van Mozes, om door haar werken gezaligd te worden. Daarom hij, wiens oordeel enigermate verlicht is, zal misschien, dadelijk bij zijn overtuiging zichzelf heilig en geestelijk gezind pogen te maken. Hij wil de uitgangen van zijn hart op God vestigen; alles wat met Gods Woord, door Christus geopenbaard, in strijd is verzaken, en zich zelf zo tot een Christen vormen, om dan door die Christelijkheid bij God aangenomen te worden. Zo heeft hij dan de reis aanvaard, om heilig en geestelijk gezind te worden, God te dienen, Zijn bevelen te gehoorzamen, Zijn Woord te onderzoeken, met Zijn volk te verkeren, de wereld te verlaten, en met al de krachten en vermogens van zijn ziel een waar Christen te worden.

En zo zijn wij tot *een tweede omkering* genaderd, te weten: van deze eigengerechtigheid – van dit vermeende rechtvaardig en heilig eigen ik – hetzij in zijn

nauwe wettische, of meer evangelische verfijnde gedaante, wat evenzo noodzakelijk is, als de eerste boven beschreven omverwerping.

Het voorwerp van deze tweede omkering is dus opnieuw het eigen ik, - verheven in tegenoverstelling van Christus. En daarom, hetzij het onheiligheid, eigengerechtigheid of vermeende heiligheid zij, - alles wat uit het eigen ik is moet omvergeworpen worden. Welke gedaante, vorm of gestalte het zich zal aanmatigen, het moet omgekeerd worden, opdat Christus daar geheel en alleen op verhoogd zou worden. Een tweede omkering is daarom noodzakelijk; een omverwerping van het eigengerechtigd of 'heilig' eigen ik.

En welk *instrument* gebruik de Heere in de omkering van deze tweede tempel, die gebouwd is op de puinhopen van de eerste, maar niet "de plaats Zijner ruste," omdat het des mensen handenwerk is?

Een geestelijke ontdekking, van de diepe onreinheid van ons hart voor Hem. De goddeloosheid werd door de toepassing van de wet aan het geweten omgekeerd, maar deze valse heiligheid, deze bespottelijke geestelijkheid, wordt omgekeerd door de ontdekking van de diep bezoedelde toestand van ons vleeselijk gemoed. Dit is min of meer de opening van "de sluizen des groten afgronds," en de krachtige openbaring van de waarheid van deze Woorden: "arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het."

Als wij dan heilig pogen te zijn, dan wellen de zonden uit de diepte van ons vleeselijk gemoed op, en keren ons eigen op te richten gebouw om. Dan blijkt elke gedachte met zonde bevlekt, ieder woord door de verdorvenheden bezoedeld, elke daad met het kwaad vergiftigd te zijn. Hierdoor vallen wij, met afschuw en walging van onszelf, voor God neer en worden gewaar, dat onze mond geen woord en onze hand geen daad kan voortbrengen, of het is met zonde bevlekt, en met de inwendige bedorvenheden besmet. Hierom klagen wij onszelf als veroordeelden en doodschuldigen voor God aan.

Dit is de toestand van hem, die niet alleen zijn *onheilig* - maar ook zijn eigengerechtigd en 'heilig' eigen ik voor God in puinhopen gestort ziet. En dan eerst wordt de leer van genade, door de Heilige Geest geopenbaard, liefelijk en gepast. In zichzelf geen heiligheid bespeurende, wordt er gepeinsd over de evangelische heiligmaking. Niets in zichzelf bevindende, dat Gode aangenaam kan zijn, wordt het Bloed der verzoening, ons een gepaste en aangename waarheid. En van alle gerechtigheid in zichzelf verstoken zijnde, blijkt de heerlijke gerechtigheid van Christus in Gods Woord ons een waarheid toe, die zo juist voor onze behoeften berekend is.

Dan brengt de Heilige Geest de leer der verkiezing met enige kracht aan het hart en enige zoetheid aan het geweten te huis. Hij toont in een flauwe mate aan de ziel het Bloed der verzoening. En sprengt Hij dat op het geweten, dan geniet de ziel bij bevinding een proef van Zijn barmhartigheid en genade. En brengt Hij de gerechtigheid van Christus nabij de ziel, zodat zij met het geloofsoog mag aanschouwen, dan berust zij daarin, vergenoegt zich daarmee, en het eigen ik wordt volkomen afgedankt.

Een 3^e omverwerping

Maar hiermee is het *eigen ik* niet tevreden, het wendt zich naar een andere koers. Och, mijn vrienden! Dat afgetakelde en vernield wrak kan niet rusten, en vat weer iets anders bij de hand, en dat is: de kostelijke inwendige onderwijzingen van God te versmaden, en de leer van genade met de hand der natuur aan te vatten, zonder op de

toepassing van deze Hemelse waarheden van tijd tot tijd door God Zelf geopenbaard, te wachten. En wordt er in zo te doen enige zoetheid gesmaakt, dan schijnt het al spoedig in een rechte weg te komen.

Maar de trotsheid en verwaandheid kleeft ons zo fijn en ongemerkt aan, dat wij het nauwelijks weten, dat wij op dit bedrieglijk pad verkeren, totdat wij op het einde van die weg een steilte bevinden. En wat bracht ons daar? Onze hoogmoed en eergierigheid, die niet voldaan zijn met *niets te wezen*, met plaats te nemen, waar God ons stelt, en in die houding te blijven, waar Hij zijn intrek in ons nam. Wij kunnen het niet nalaten, naar iets buiten Gods bijzondere onderwijzingen in de ziel om te zien wij willen altijd onze gestalte verhogen boven de maat, die God ons geschonken heeft, om, was het doenlijk, *een el tot onze dwergachtige lengte toe te doen*.

Hier nu vinden wij de derde gedaante van het eigen ik, welke zo wel, als de twee voorgaande, moet omvergeworpen worden, en dat is *het verwaande eigen ik*.

Zo heeft dan het eigen ik drie verschillende gedaanten:

- (1) onheilig,
- (2) *onheiligheid* en
- (3) verwaand.

Zijn *onheiligheid* openbaarde zich in de onwetendheid van de leer der genade.

Zijn eigengerechtigheid vertoonde zich in onkunde aan de geestelijke kennis van die leer.

En het eigen ik van *verwaandheid* maakte zich kenbaar door ongemerkt en in het geheim vleselijk op die leer te vertrouwen, waarvan wij enigermate de zoetheid en de kracht ondervonden hebben.

Het *eigen ik* van de mens moet in al deze drie verschillende gedaanten worden omgekeerd, opdat hij voor God een hoop puin en gruis zou zijn, waar niet een steen op de andere gevonden wordt. De voorgaande evenredigheid en schoonheid van het gebouw gaat verloren; de trotse zuilen, die het ondersteunden, bezwijken, en dak en muren zijn verbrijzeld en vermorzeld in niets dan puin, zoals de Heere zegt: Want Hij zal een richtsnoer der woestheid over hen trekken en een richtlood der ijdelheid." Jesaja 34:11.

II.

Wat er in de ziel plaats grijpt, wanneer het werk van omkering voltooid is.

Maar wij begeben ons tot het tweede gedeelte van onze tekst wat de oprichting van het Koninkrijk van God op de puinhopen van het eigen ik behelst. "Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn, *totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal.*" Er staat dus Één te komen, "Die daartoe *recht* heeft." Er is een Koning, Die recht heeft, én op de troon, én op de trouw van Zijn onderdanen; recht op alles wat zij zijn en op alles wat zij hebben.

Maar waardoor heeft Hij het recht verkregen?

- (1) Het is vooreerst Zijn recht; door een oorspronkelijk geschenk en gift: de Vader heeft al de uitverkorenen aan de Zoon gegeven. "Ziet hier ben Ik " zegt Jezus, en de kinderen, die de Heere Mij gegeven heeft." "Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen," Daarom, voor zover als wij de Zijnen zijn, heeft Jezus recht op ons, en heeft Hij recht op onze personen, dan heeft Hij, door hetzelfde oorspronkelijke geschenk des Vaders, ook recht op onze harten en genegenheden.
- (2) Maar Hij heeft een tweede recht op Zijn uitverkorenen, en dat is, door koping en verlossing. Hij heeft hen door Zijn bloed verlost. Hij heeft Zijn leven voor hen afgelegd, en hen daardoor gekocht en verlost, waardoor Zijn recht op hen bevestigd is. Hij heeft aan het kruis de volle prijs voor hen betaald.

Dit dubbel recht oefent Hij telkens uit, als Hij een plechtige eis op ieder van Zijn

verlosten legt. Deze eis doet Hij, wanneer de Heilige Geest een vat der barmhartigheid aangrijpt, dagvaart en aan Jezus voeten brengt, opdat Hij als Heere en Koning in hun genegenheden zou gekroond worden. Want Hij heeft recht op het hart en de genegenheden van Zijn volk. Denk aan Zijn woorden: “Ik zal Mijn eer aan geen ander geven;” Hij wil niet, dat Zijn eigendom in andere handen is. Hij vergenoegt Zich niet met enkel een recht op de personen van Zijn dierbaar volk te hebben, Hij wil hun hart, hun genegenheid hebben en daarover als Vorst heersen en regeren, geen mededinger toelaten, duldt ook het eigen ik niet als medewerker, hoe mooi het zich ook voordoet. Alleen en geheel wil Hij Koning zijn.

Maar, vraagt wellicht iemand, *hoedanig is de gesteldheid van ziel*, voor dat Jezus zich met kracht, zoetheid en dierbaarheid als Koning openbaart? Wat en waar is zij?

Een puinhoop. Als het eigen ik niet vernederd, en al wat uit en van de mens is in puinhopen gestort is, kan de ziel nooit veel van Christus weten. Wie hijgt naar een bezoek van de zaligheid die de Heere van leven en heerlijkheid aan het hart openbaart, wie vraagt naar een komen van Hem in de kracht Zijner opstanding, in de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid en in de dierbaarheid van Zijn tegenwoordigheid, wie zal geestelijker wijze verlangen, zuchten, kermen, roepen, pleiten en smeken om de openbaring van Christus aan zijn ziel, als hij geen haveloos wrak voor God en het eigen ik omgekeerd en een verwoeste puinhoop geworden is? Ja zo geruïneerd, dat mensenkracht tekort schiet om één steen op zijn plaats te herstellen of het afgebrokene te herbouwen?

“Tot dat Hij kome, Die daartoe recht heeft.” Daar wordt dus van een *komen* van Jezus gesproken - een komen tot het hart van Zijn volk. Hij komt niet enkel tot hun hoofd en verstand, niet enkel tot hun gemoed, zodat zij van en over Hem zouden kunnen spreken, met hun lippen; maar er is een plechtig komen van Jezus, met kracht, heerlijkheid, genade en majesteit tot de ziel en het geweten van Zijn uitverkorenen, waardoor Hij zijn Koninkrijk grondvest, voor Zich een tempel toebereidt, en Zijn troon van barmhartigheid en genade op de puinhopen van het eigen ik bouwt.

Hij voegt de stenen van dit ingevallen huis niet op elkaar, ook laat Hij niet toe, dat het onheilig eigen ik zijn handen uitsteekt en de zuilen van de voorgaande tempel opnieuw op haar plaats stelt, of dat het heilig eigen ik zijn verwoest gebouw herstelt, of dat het verwaand eigen ik voor bouwmeester zou doorgaan. Maar Hij komt Zelf tot de ziel, om Zijn gezegend Koninkrijk van “gerechtigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest op te richten.”

Maar dit is geen werk, dat als het eens verricht is, geen herhaling zou behoeven. Wij moeten niet veronderstellen, dat er, na de eerste drievoudige omverwerping van het eigen ik, en de oprichting van Christus in Zijn schoonheid en heerlijkheid in het hart, geen houweel, spade noch hamer meer nodig zou zijn; - dat er dan niets meer ter omkering is overgebleven. Wij weten het immers bij bevinding, dat deze puinhopen van het eigen ik geen hoop dode stenen zijn. Het eigen ik is en blijft een levend grondbeginsel; niet een verslagen en begraven opstandeling, maar een levend tegenstrever van de Heere van leven en heerlijkheid. Het kan niet nalaten, tegen Gods oppermachtig gezag en Zijn soevereine heerschappij te rebelleren. Daarom getuige ieder van ons, die het werk van genade in zich ontvangen heeft: “ons hart is zo eigenlievend, dat wij dag aan dag, al weder en weder, een vernieuwde omkering van nodig hebben.”

- Niet zelden steekt het goddeloos en *onheilig* eigen ik zijn handen uit, om de stenen, die door de toepassing van Gods wet zijn neergeworpen weer tot een

gebouw te vormen, om er die beelden in te plaatsen, waar God met afschuw op neer ziet. Wie van ons – schaamte bedekke onze aangezichten! - heeft in het geheim niet aan de loop van zijn boze gedachten toegegeven? Wie bedacht, op enige wijze, geen plannen tot zonde? Wie voedde deze vuile klomp des verderft niet? Wie voelde inwendig geen lust tot de zonde? En als Gods genade niet krachtig in ons geweten werkte, wie van ons zou niet geheel verward zijn geraakt in die strikken en vallen, waardoor wij onszelf en de gemeente, waartoe wij behoren, zouden onteren?

- Maar ook het *eigengerechtigd* ik zoekt steeds de afgebroken tempel weer op te richten. Wij pogen zo vaak onszelf geestelijk en heilig voor God te maken, ons te vormen in een godsdienstige gedaante, om Hem aangenaam te zijn en ons ten zegen te gedijen. Waarbij wij denken dat wij Hem nu welgevallig zijn, omdat wij, zo opgetooid voor Zijn barmhartigheid aannemelijk zijn. Zodra dus onze eigengerechtigte harten deze valse heiligheid, deze belachelijke geestelijkheid zoeken op te richten, dan keert de Heere ook nu, zowel als te voren, dat werk om.
- En elk die iets van zijn eigen hart en de werkingen van zijn gevallen natuur weet, is het niet onbekend, dat het *verwaande eigen ik* steeds zijn handen aan de ark des verbonds slaat, zichzelf in Gods tegenwoordigheid zoekt in te dringen, zonder dat de Heere ons door zijn Geest daartoe roept; vasthoudt aan de dingen, die niet liefelijk noch krachtdadig door God zijn geopenbaard, op de leer vertrouwend en op de waarheid steunende, hoewel hij, op dat ogenblik, de kracht en zoetheit er niet bevindelijk van gevoelde. Door die vermetelheid pogen wij steeds op te bouwen, wat God door Zijn genade heeft neergeworpen.

Maar het eigen ik mag dan wel, onder welke vorm ook, zijn afgoden tegenover de Heere in leven en heerlijkheid oprichten, Jehovah zal steeds Zijn plechtige aankondiging: “Ik zal het omkeren” uitvoeren.

- ? Werkt het *onheilig* eigen ik? De Heere keert het om door scherpe overtuiging door de voor ons gespannen strikken te verbreken, door ons het kwade, waaraan wij toegeven zouden, open te leggen, of onze steunsels ons te ontnemen. Zo werpt hij het onheilig eigen ik om.
- ? Zo ook, wanneer het *bespottenswaardig ‘heilig’* eigen ik zijn heiligheid en eigengerechtigheid tegenover Christus heiligheid en gerechtigheid zoekt te stellen, dan geeft de Heere een heldere ontdekking van onze gevallen natuur, een besef van onze bezoedelde toestand voor Hem, een diep gevoel van de vreselijke staat der verdorvenheden van ons hart voor Hem de Heilige, wat dit onreine, heilig ik omver werpt, en onszelf verfoeien doet “in stof en as.”
- ? Tenslotte, als het *verwaande eigen ik* uit zijn verborgen holen kruipt, ons terzijde aftrekt, en ons van een bevindelijke waarheid zoekt weg te voeren dan geeft de Heere een verborgen pranging van het geweten, een innerlijke benauwing van de ziel, een pijnlijke overtuiging, dat wij op verboden grond getreden zijn, een vrees en beven voor Gods hartdoorzoekende tegenwoordigheid, zodat er met al de vermetelheid, die er in ons vleeselijk gemoed huisvest, geen kermend gebed tot Hem op gaat, opdat Hij ons voor deze boze verdorvenheden van ons harten beware, tot Zijn eer en ons heil.

En met de voortdurende omkering van het eigen ik in zijn verschillende vormen, bouwt Jehovah de Christus op de puinhopen van het eigen ik op.

- (1) Ziet iemand al zijn *wereldse plannen* vrijdeld? Wordt bij het ongenoegzame van het ondermaanse voor zijn hart gewaar? Bevindt hij, dat hij “niet doen kan hetgeen

hij wil,” en dat al zijn voornemens, ontwerpen en de uitvindingen hem bij de hand afbreken? Hiervan overtuigd, als een schuldig zondaar voor God neervallend, en zichzelf verfoeiend vanwege de werkingen van zijn boos hart, schenkt de Heere hem soms een bevredigend gevoel, enkele tekens van de vergevende liefde en enkele druppels van het bloed der verzoening. Dit trekt zijn genegenheden tot Christus, en Deze wordt hem uitnemend dierbaar.

- (2) Wederom: wanneer hem zijn *vleselijke heiligheid* en eigengerechtigheid ontnomen worden, zal hij bij tijden de heerlijke zielsverkwikkende gerechtigheid en heiligmaking van Christus aanvatten, en zich verblijden, dat het eigen ik zo vernederd, en Christus daarop zo verheven is geworden. Niet minder is het, wanneer die vervloekte verwaandheid van het hart beteugeld wordt, en wij ons daarom bij God aanklagen en verfoeien, dan bedauwt Jehovah soms de ziel met een besef van Zijn barmhartigheden omdat Hij ons, om die gedurige opstand tegen Hem, niet heeft afgesneden, maar nog onze geest vertedert en aan de voet van het kruis brengt, om de zoete openbaring van Christus' tegenwoordigheid te verlangen, de toepassing van Zijn verzoenend bloed en de verheuging in Hem en in Hem alleen te ondervinden. Maar zolang het eigen ik zich onder een van deze gedaanten tegenover Christus stelt, wordt er geen verschijning van Christus, geen vernederend besef van Gods barmhartigheid, geen vallen aan de voet van het kruis, geen welbehaaglijke dauw van de Geest in het hart gevonden. Maar wanneer de ziel verbroken en omgekeerd is, dan alleen wordt Christus, elk naar de mate zijns geloofs en de diepte der openbaring, dierbaar en bij voortdoring onmisbaar.
- (3) Daarenboven, hetzij wat plan wij ook ondernemen, om het *hoogmoedig* eigen ik te verhogen, de Heere keert alles om, wat zich tegen het Koninkrijk en de heerschappij van Christus in het harte verheft.

O, daar worden zoveel *aardse* plannen beraamd. En wat is de wezenlijke bedoeling daarvan? Het is, om enigszins het juk van afhankelijkheid aan Gods leidingen en besturingen af te schudden; of geneugten en gemak voor het vlees te bezorgen; of om uit een pijnlijke, zelfverloochenende en moeilijke weg te geraken. Wat plan het ook zijn moge, als het in strijd is met Gods voornemen en de verhoging van Christus in onze harten – het zal omgekeerd worden. De Heere zal het vernietigen, de Heere zal het voor onze ogen verwoesten, en ter eniger tijd zal hij het ons aantonen, waarom Hij zo gedaan heeft. En wel, omdat zo dat plan zou zijn gelukt, dat voornemen van het hart zou zijn geslaagd, dan zou de heerlijkheid van Christus in ons verdonkerd, en wij niet tot die omstandigheden gebracht zijn, waarin Christus voor ons gepast en beminnelijk is.

En als wij voor onze voet een pad in het *godsdiensstige* willen afbakenen; hetzij wijs in de letter van Gods Woord te worden, om op de leer der genade te steunen, zonder haar kracht te gevoelen; op de goede denkbelden van leraars te vertrouwen; op de bevinding van anderen te bouwen; op nietige rietstaven te leunen, of op enig ander fundament, dan Christus in het hart, “de hoop der heerlijkheid” te rusten – wat het ook zijn moge, het zal omver geworpen worden. “Ik zal het omkeren,” zegt de HEERE, en het zal omgekeerd, omgekeerd zijn, als het met Gods voornemen niet overeenstemt – als het met de openbaring van Christus in het hart niet bestaanbaar is. Alles – hetzij het wereldse, hetzij in het godsdiensstige; van wat soort, of onder welke gedaante het zich openbaart - alles wat met Gods raadsbesluit en met de vestiging van Christus Koninkrijk in het hart in tegenstand is, zal vroeger of later voor onze ogen in puinhopen vallen, “opdat de wijze zich niet beroeme in zijne sterkheid,” maar dat elk wie “zich beroemt, in de HEERE zou roemen;” opdat Christus alles in allen voor ons en in ons zou zijn.

Zo wordt ons eigen ik alle roem en alle rust ontnomen, en onze gehele zaligheid, en alles wat wij in het geestelijke zijn en hebben, wordt toegeschreven aan Hem, als de Alfa en de Oméga, het Begin en het Einde.

“Tot dat Hij kome, Die daartoe recht heeft.” Als wij de Zijnen zijn, dan heeft Hij *recht* op onze harten. Is het genoeg voor een man slechts zijn vrouw te bezitten? Het is haar hart en haar genegenheid, die hij verlangt. Wat is de vrouw zonder haar liefde? Zo is het de Heere Jezus niet slechts om de personen van Zijn volk te doen; Hij eist hun harten en genegenheden. Daarin wil hij Zich vestigen, daarin Zijn recht betonen. Daarom is het, dat elke afgod vroeger of later moet vernederd worden, omdat zij de genegenheden van de ziel van Christus afhouden. Alles wat tegenover God omhelsd wordt, moet weggenomen worden, opdat de Heere Christus alleen zou gediend worden. Alles, wat op de getrouwheid van de ziel aanspraak maakt, moet omgekeerd worden, opdat “Hij kome, Die daartoe *recht* heeft.”

“Dien *Ik* dat geven zal.” Dat is: *Ik* zal Hem in het volle bezit daarvan stellen; want “Hij moet als Koning heersen, tot dat al Zijn vijanden gezet zijn tot een voetbank Zijner voeten.” “Hij zal zitten en heersen op Zijn troon, en de raad des vredes zal tussen Die beiden wezen.”

“Dien *Ik* dat geven *zal*.” Het is niet een zaak, die aan het schepsel staat, of zou kunnen gebeuren, maar zij berust op het eeuwige voornemen Gods.

“Dien *Ik* dat geven zal.” Hij zal de harten en de genegenheden van Zijn volk hebben, en die zal Hij alleen en onverdeeld hebben. Hij zal het geheel voor Zichzelf, en als opperste Vorst en Gebieder beheren.

En hier openbaart zich nu de geweldige en hete strijd. Het eigen ik zegt: “Ik wil er een deel van hebben. Het eigen ik wil bewonderd, geëerd, verheven en geprezen worden. Het wil hebben wat het begeert, het zoekt altijd zijn troon tegenover de Heere Jezus te plaatsen. Maar de Heere zegt: “nee, Ik wil en zal het als Vorst beheersen.” Wat zich tegen Hem stelt, het zal vernederd en verpletterd worden, gelijk Dagon voor de Ark des Heeren viel.

Het eigen ik mag zich vermommen of vertonen zo het wil, de Koning der koningen zal het in gruis vermorzelen, “gelijk men een pottenbakkersvat vermorzelt.”

Daarom, bouw het eigen ik maar op; de Heere zal het afbreken. Verhef maar beeld bij beeld; de Heere zal ze neerwerpen; houw maar gebroken bakken uit; de Heere zal ze wel verbrijzelen.

Wanneer wij hoge gedachten van onze kennis vormen, zij zal tot dwaasheid worden. Als wij ons vertrouwen stellen op onze sterkte, zij zal in zwakheid verkeren.

Als wij hoog bij onze bevinding opzien, zij zullen ons ontvallen en de Goddelijkheid en geestelijkheid hiervan zullen wij zeer betwijfelen.

Als wij enigszins op de vermogens van het schepsel vertrouwen, het zal omvergeworpen worden, zodat wij onze zwakheid voor God gewaar worden en gevoelen, dat wij geen vinger kunnen verroeren om ons uit de dodelijke put, waarin wij gezonken zijn, te verlossen.

Zo leert de Heere al Zijn volk, *dat Christus alles in allen is*. Dit leren zij niet door bespiegeling, of uit enkel de leer, noch uit de mond van anderen maar door pijnlijke zielsbevinding. En elke ziel, die zucht en verlangt naar de openbaring van Christus, en Hem tot Koning over zijn hart begeert, zal, hoe en wanneer dan ook, bekend zijn met de omverwerping van het eigen ik, met een geheel ter neerwerpen van deze afgod, en met een volmaakte verbrijzeling van dit geliefde beeld; waarin “de begeerte des

rechtvaardigen wordt toegestaan;” Christus in hem en over hem als Koning regeert, en al de genegenheden van het vernieuwd hart ontvangt.

“Tot dat Hij *kome*, Die daartoe recht heeft.” Of is het Zijn recht niet? Heeft Hij het niet bevestigd? Heeft Hij, door onze harten aan Hem te onderwerpen, ze niet overwonnen?

Mijn vrienden! Kent u geen kleine en als wegsnellende ogenblikken, waarin onze zielsbegeerte was, dat Christus kome in ons hart en onze Heere en God zij? Wanneer wij Hem al de uitgangen van ons hart bereidvaardig toestonden; dat alle opstand van gedachten gevangen geleid was, onder de gehoorzaamheid van het kruis van Christus; dat elk plan wat niet Gods eer en ons heil ten doel had, werd weggedaan? Weet u in uw bevinding van geen tijden, dat wij onze zielen voor God bloot legden, en zeiden: “dat Christus mij dierbaar zij, dat Hij met kracht tot mijn hart kwame. Laat Hem als Heere en Koning Zijn troon oprichten, en ik een niet voor Hem zijn!”

Wij spraken deze gebeden in eenvoud en oprechtheid, wij verlangden naar hun vervulling. Maar ach! - welk een strijd! Wat worsteling als God deze smeekgebeden beantwoordt. Wat raakt ons vleselijk gemoed in opstand, als onze plannen worden verijdeld! Wat knorrigheid, onvriendelijkheid en ongeduld wanneer het eigen ik onttroond wordt! Hoe stormt het in de ziel, als de Heere onze gebeden verhoort, en ons van al ons vals vertrouwen uitkleedt, wanneer Hij ons de vermolmde rietstaven ontnemt, en onze gebroken bakken in stukken slaat! Welk een toorn, als de Heere doet hetgeen wij van Hem vragen! Welk een opstand tegen Hem, als Hij zo vriendelijk geweest is, onze opgeofferde gebeden te verhoren! En welk een woede en beraadslaging tegen elke onderwijzing, die wij met vele verlangens van Hem gebeden hebben! En waarom? Wij willen niet van onszelf ontdaan worden.

Maar Hij wordt hierdoor niet ontsteld; het schepsel mag zeggen, wat het wil, “Ik zal het omkeren.” Hij zal Zijn eigen weg bewandelen, “Ik zal het omkeren.” Hoewel het eigen ik anders denkt.

Het zal tot puin en gruis, ja verpletterd worden, “Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen.” Maar Ik zal het *omkeren*, *niet vernietigen*. Ik zal het *niet verdelen*, maar verpletteren, en er een veel beter voor in de plaats stellen. Het eigen ik, opstandeling die het is, werkt onophoudelijk aan die afgodstempel; maar dat Baäls gesticht zal ik omkeren en in puinhopen storten, opdat Ik Mijn heerlijkheid en Mijn zaligheid openbare, en u ten Heere en God zij.”

O! Welk een dankensstof hebben wij, voor de veelvuldige gunstbewijzen, die de Heere in deze verborgen weg aan ons bewijst. Hoe betaamt het ons voor zijn altaar neer te buigen, en voor Zijn voetbank neer te knielen!

Als God onze helderste uitzichten omkeerde, zullen wij dan zeggen, dat het een wrede hand was, die ze voor ons wegnam? Als Hij onze wereldse plannen omverwierp, betaamt het ons dan te zeggen, dat het een onvriendelijke daad was? Wanneer Hij onze valse gerechtigheid in een hoop prullen heeft veranderd, opdat Christus alles in allen zou zijn, hebben wij dat voor een wrede daad te houden?

Is het een ontaarde vader, die zijn kind het vergif ontnemt, en goed voedsel in de plaats geeft? Is het een wrede moeder, die haar kleinen van de steilte, waarop zij huppelen, afleidt? “Nee! o nee”, zult u zeggen, “de liefde openbaart zich daarin, dat zij het kind aan het verderf ontrukkt!” Zo is het een liefderijke handeling, als de Heere onze voornemens verijdelt en omverwerpt; hierdoor brengt Hij ons tot niets, opdat Christus ons alles in allen zij; opdat onze harten het Hem zouden nazeggen: “Hij heeft er recht op, laat Hij het ook uitoefenen.”

O HEERE! Vervul al Uw beloften in onze zielen, en maakt ons gewillig niets te zijn, opdat op de nietigheid van het eigen ik de heerlijkheid, de schoonheid en dierbaarheid van Christus bevindelijk gegrondvest moge worden. AMEN

2. DE SLAPPE HANDEN VERSTERKT EN DE STRUIKELENDE KNIËËN VASTGESTELD.

“Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zegt tot de vreesachtigen¹ van hart: weest sterk en vreest niet; ziet! Ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen ulieden verlossen.”

Jesaja 35: 3, 4.

Het boek der profetieën van Jesaja begint, waar God mee begint, in het geweten van de zondaar, namelijk - in bedreigingen, bestraffingen en veroordelingen van de zonden. Het boek eindigt, waar God in een zondaars hart eindigt - in beloften, barmhartigheden en zegeningen. Zo is dan de orde van God, èn in Zijn woord, èn in Zijn genade in de nauwste overeenstemming.

De ziekte wordt eerst blootgelegd, voordat het geneesmiddel wordt geopenbaard; eerst wordt de wonde aangewezen, opdat de toepassing van de heilzame balsem zoveel te heerlijker zou zijn. Zo lezen wij in het eerste hoofdstuk: “Wee het zondige volk, het volk van zware ongerechtigheid, het zaad der boosdoeners, de verdorvene kinderen! Zij hebben de HEERE verlaten, zij hebben de Heilige Israëls gelasterd, zij hebben zich vervreemd, [wijkende] achterwaarts. Waartoe zoudt gij meer geslagen worden? Gij zoudt des afvals des te meerder maken; het ganse hoofd is krank, en het ganse hart is mat, van de voetzool af tot het hoofd toe, is er niets geheels aan hetzelve; maar wonden, striemen en etterbuilen.” Welk een beschrijving van de inwendige toestand, en de uitwendige handelingen van een zondaar, die hij met het hart, de lippen en het leven openbaart!

Maar hoeveel verschilt hierbij de uitspraak des Heeren op het einde van dit profetisch boek! Met welk een tederheid en liefde spreekt Hij Zijn Sion aan; welke beloften, van haar zonden te zullen uitdelgen als een nevel, en dat er verheuging over haar zal wezen met blijdschap en vrolijk gezang. Welke verklaringen, dat, schoon een vrouw haar zuigeling mocht vergeten, de Heere toch Zijn beminden niet vergeten zal!

Het hoofdstuk dat voor ons ligt, is vol van beloften, ja zoals de watervaten op de bruiloft te Kanaän, tot de rand toe daarmee gevuld. Och! Dat dezelfde genadige Heere, Die het water in wijn veranderde, deze morgen met ons zij, en ons een weinig geve te smaken van de nieuwe wijn van Zijn Koninkrijk.

Ik merkte zo even aan, dat dit hoofdstuk vol is van beloften, maar te midden van deze beloften vinden wij, als bij wijze van tussenvoeging, een bevel gegeven. In vers 1 had de Heere gezegd dat “de woestijn en de dorre plaatsen vrolijk zouden zijn, en de wildernis zou zich verheugen en bloeien als een roos.” Na dit meer te hebben uiteengezet, breekt hij eensklaps af, alsof Hij aan zekere personen, enig werk beval, wat Hij aan hun handen toevertrouwde. “Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zeg de vreesachtige van harte: weest sterk, en vreest niet; ziet ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen.” En wie wordt die last opgedragen? Wie zijn het die hier in het bijzonder worden aangesteld? Het zijn de dienstknechten en afgezanten van God, zij, die Hij met Zijn genade in hun harten en Zijn woorden op hun lippen uitzendt.

Uit de woorden zelf en uit hun samenhang met het voorgaande en het volgende,

¹ Engelse vertaling. Statenvertaling: onbedachtzamen

worden ons twee belangrijke lessen gegeven:

1. Dat het versterken van slappe handen, het vaststellen van de struikelende knieën en het vertroosten van de vreesachtige harten een belangrijk gedeelte van de Christelijke bediening is.

2. Dat juist diezelfde personen, aan wie de beloften in dit hoofdstuk gedaan worden, en van wie de Heere zegt, dat zij “de vrijgekochten des Heeren zijn;” en waarvan Hij verklaart: “Zij zullen tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen” - dat zij, tenminste velen onder hen, slappe handen, zwakke knieën en vreesachtige harten hebben.

In de beschouwing van deze woorden zal ik, als de Heere mij gelieft te bekwamen; pogen aan te wijzen:

- I. Wat wij te verstaan hebben door slappe handen, struikelende of zwakke knieën en vreesachtige harten.
- II. De algemene lastbrief, om de slappe handen te versterken, de zwakke knieën vast te stellen en de vreesachtige harten te vertroosten.
- III. De bijzondere boodschap die de Heere door de mond van Zijn dienstknechten brengt aan hen, die slappe handen, zwakke knieën en vreesachtige harten hebben; “Vreest niet; ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods, Hij zal komen en ulieden verlossen,”

I. Wat wij te verstaan hebben door slappe handen, struikelende of zwakke knieën en vreesachtige harten.

Het spreekt vanzelf, dat de Heere hier figuurlijk spreekt. Het zijn geen natuurlijke handen en knieën, die slap en struikelend zijn, maar geestelijke. Wie zou ook zo dwaas zijn dat hij, hier aan verlamde handen en jichtige knieën dacht. Integendeel verwijst het ons naar iets geestelijks en bevindelijks, waarvan dit gepaste en nadrukkelijke zinnebeelden en afschaduwingen zin.

A. Het eerst trekt onze aandacht de uitdrukking “*slappe handen.*” Wat is de hand? Wat zal wel deze gemeenzame vergelijking te kennen geven? Niemand is het onbekend, dat de hand het belangrijkste en meest gebruikte lid van het lichaam is. Hoe vele onvermijdelijke diensten bewijst zij ons! Zouden wij zonder handen niet verminkt en ten enenmale geschonden zijn!

Vraagt u daarom, wat met dit belangrijke lid van het lichaam – het aanzienlijke gedeelte van de mens, waardoor hij zich boven het redeloze dier verheft, omdat de hand de bevelen van zijn redelijk verstand ten uitvoer brengt – wat hiermee in de genade wordt aangewezen? Het is het geloof – die edelste vrucht des Geestes, die koningin aller genadegaven, dat allerbelangrijkst lid van de nieuwe mens, dat hier en elders door de hand wordt voorgesteld. Laat ons ter verduidelijking, van ons onderwerp, enige van de gewichtige diensten, die de hand te verrichten heeft, opnoemen; ik zeg enige, want allen zou ons onmogelijk zijn.

1. Een belangrijke verrichting van de hand is de *voorwerpen aan te grijpen en vast te houden*. De menselijke hand is een meesterstuk van samenstel; de sterke weerstand van de vingers met de duim, is door de Goddelijke bouwmeester juist zo gevormd om de voorwerpen vast te houden. Tot deze dienstvaardigheid werken alle spieren, aders en zenuwen samen.

Vinden wij in de werkzaamheden des geloofs hiermee geen overeenstemming? Hoor slechts, wat de Heere zegt: “Of het moest Mijne sterkte aangrijpen, hij zal vrede met mij maken; vrede zal hij met Mij maken.” Er is een aangrijpen van Gods sterkte, en dit gebeurt niet anders dan door het geloof. Weet u mij een andere genade van de Geest te

noemen, die de Heere aangrijpt, zoals Jakob vasthield, toen hij met de Engel worstelde, of zoals de zinkende Petrus de hand van Jezus aangreep?

“Grijp naar het eeuwige leven,” zo luidt de vermaning van Paulus aan Timothéüs. Maar hoe zal het eeuwige leven, en in het bijzonder JEZUS, “Die het leven is,” aangegrepen worden, tenzij door het geloof? “Die in Mij gelooft,” zegt de Heere, “die heeft het eeuwige leven.” Hij heeft het, door het aan te grijpen en vast te houden. Wij lezen ook, van “een toevlucht nemen, om de voorgestelde hoop vast te houden,” zoals de doodslager onder Israël die zijn toevlucht tot een der vrijsteden nam, en veilig en behouden was, zolang hij zich daar ophield. Zo mag de schuldige zondaar zijn toevlucht tot de Heere Jezus nemen. En door het geloof vasthouden aan die hoop, die hem in het Evangelie van Christus voorgesteld is.

2. De hand is *het belangrijke werktuig waardoor de krijgsman strijdt*. En hoe vaak wordt de christelijke bevinding in de schriftuur bij een strijd vergeleken, “Strijdt de goeden strijd des geloofs.” De Christen wordt bij een krijgsknecht vergeleken. Paulus zegt 2 Tim. 2: 3: “Gij dan, lijdt verdrukkingen als een goed krijgsknecht van Jezus Christus.” Maar als de krijgsman geen hand had, waarmee zou hij dan de sabel of het geweer vastpakken? Hoe zal ik dus de geestelijke wapens vastpakken, hoe kan ik het schild des geloofs nemen, en het zwaard des Geestes zwaaien, en als ik geen geloof bezit? Wij worden geroepen “de gehele wapenrusting Gods aan te doen opdat wij kunnen staan tegen de listige omleiding des duivels.” Wij hebben een zware strijd te strijden – een strijd, waarin het gaat voet voor voet, -hoofd voor hoofd – een strijd, tegen vijanden van buiten en van binnen – het vlees, de satan en de wereld. Maar in deze schrikwekkende en hete strijd te lopen zonder geloof, is als een krijgsknecht, die zich zonder handen naar het slagveld begaf. De eerste slag van de vijand velde hem neer.

3. Evenzo is de hand *het middel, om alles, wat wij tot onze dagelijkse ondersteuning behoeven aan te nemen*. De bedelaar neemt door deze hand de aalmoes aan, die hem wordt toegereikt.

Zo ook is het in de genade. In de genade zijn allen, niet één uitgezonderd, de zulken, die van de gaven, aan de armen besteed leven, én wij hebben dankbaar aan te nemen, wat God ons milddadig gelieft te geven. Gunsten, barmhartigheden, zegeningen, tekens ten goede, beloften – dit zijn de genadegaven, die de Heere aan Zijn geestelijke bedelaars schenkt. Als zij gegeven worden, worden zij ook aangenomen. Maar hoe? Door het geloof. Zo is er een aannemen van Christus: “gelijk gij dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandelt also in Hem,” zo is er een aannemen van de getuigenis van Christus: “Die Zijn getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld, dat God waarachtig is.” Zo is er een “ontvangen uit Zijn volheid.” Een “aannemen van het woord in vele verdrukkingen, met blijdschap des Heiligen Geestes.” Een ontvangen van de liefde tot de waarheid.” Maar het is door het geloof, en door het geloof alleen, dat deze zegeningen inwendig ontvangen en aangenomen worden.

4. Onze handen, of liever de vingers van onze handen, *zijn het voorname werktuig van aanraken – dus van het gevoel*.

Een geloof zonder gevoel is een dood geloof – de dode hand van een lijk. Een levend geloof kan even zo min zonder gevoel bestaan, als een levende hand. Zij, die het geloof en het gevoel van elkaar afscheiden, wijzen ons daarom op het geraamte van een hand; zonder spieren ter beweging, zonder zenuwen ter drukking, zonder bloed ter verlevendiging.

5. In een nauwe zin genomen: zouden wij ook kunnen zeggen, dat wij ons door onze handen voeden, kleden en de verschillende genietingen van het leven volbrengen. Van de koning, die de scepter zwaait, tot de akkerman, die de ploeg stuurt, al de

verschillende werkzaamheden van het leven worden door de hand verricht. Zonder hand was de mens minder dan het geringste dier; met hand overtreft hij de aarde en wat er op leeft namelijk, wat het uitwendige leven, het dierlijk leven aangaat.

Maar van de handen van des Heeren verlost kinderen worden in de tekst gezegd “*slap*” te zijn. “Versterkt de slappe handen.” Als de handen slap zijn, moeten zij de werkzaamheden, door haar te verrichten, gebrekkig en onvolkomen ten uitvoer brengen. De slappe hand kan Jezus niet vast aangrijpen: zij kan niet kloekmoedig strijden nog hetgeen zij ontvangt volstandig vasthouden. Al haar werkzaamheden worden gebrekkig verricht.

Maar waardoor zijn de handen zo slap geworden? Daarvoor zal toch wel een oorzaak bestaan. Heeft de Schepper de handen zo slap geformeerd? Wie durft zich verstouten, haar tegenwoordige slapheid aan de een of andere mislukking in haar oorspronkelijke samenstelling toe te schrijven? Dat zou zijn de Goddelijke Maker te ontoren.

Nee, de bron van dit ongemak zoals alle andere in- en uitwendige kwalen, moeten in de zondeval gezocht worden. Het is die diep doorgedrongen ziekte, die ongeheeselijke kwaal, die wij van onze eerste ouders hebben overgeërfd – de zonde, de verschrikkelijke zonde heeft de handen slap gemaakt. De beroering, beving en verslapping van de zenuwen, spieren en vezels van de ziel, en het uitwerpen van het beeld van God, waarmee de mens geschapen werd, heeft geen andere oorzaak dan de zonde.

Daarenboven staan, wijzelf aan de verslapping van onze handen schuldig. Er is niets dat het leven Gods meer bedwelmt, niets dooft meer dat leven in de ziel uit, als het toegeven aan het kwade. Vleselijkheid, toegevendheid aan het eigen ik, hebzucht, het schikken naar de wereldse gebruiken en grondregels en het verzuimen van Gods Woord te onderzoeken, van het verborgen bidden, van de verkondiging van Zijn waarheid aan te horen, en voor het grootste gedeelte zorg- en roekeloos daarheen te leven – al de vreselijke vruchten en uitwerksels van de inwonende zonde, zo maar toe te staan en overwinning te laten behalen, verslappen zo droevig de handen. Het toegeven in het kwade voor de ziel, wat het overgeven aan vergiftige sterke drank is voor het lichaam; door de gewoonte wint het kracht, verzwakt haar en tenslotte – als Gods genade het niet verhoedt – zou zij de ziel vernielen.

Maar in het algemeen wordt de slapheid van de handen niet gevoeld, voordat zij geroepen worden, iets te verrichten. Het is gelijk aan iemand, wiens hand met een beroerte geslagen is; zolang hij ligt te slapen, of zijn hand zorgvuldig gemeden wordt, gevoelt hij niet recht zijn hulpeloosheid; maar zodra hij ontwaakt en werst zijn hand op te heffen, of hij wordt gewaar dat hij geen vinger verroeren kan. Zo is het ook in de genade. Zolang onze wereldse bezigheden onze zinnen tot zich trekken, dragen wij geen kennis van onze geestelijke zwakheden, maar hebben wij maar iets geestelijks te verrichten, dat is te zeggen, hebben wij een belofte vast te houden, aan ‘s Heeren tafel naderen, Zijn aangezicht in het gebed te zoeken, met levendige, geestelijk gezinde Christenen om te gaan, waar is dan uw hand des geloofs? Is zij niet beroerd en bevend, als die van een oude vrouw, en hebt u geen reden om uw dwaasheid te beklagen, omdat u uw eigen zielen zo hebt benadeeld?

B. Maar wij lezen ook van ‘*knieën*,’ die gezegd worden “struikelende” te zijn. Het behoeft geen betoog, dat ook dit zowel als het voorgaande een zinnebeeldige uitdrukking is.

Het been, waarvan de knie het middelste gewricht of lid is heeft zekere diensten te verrichten, waarmee sommige geestelijke bewegingen overeenstemmen.

1. Een bijzondere dienst verricht de knie in *het wandelen, en lopen*. “Hench wandelde met God.” “Zij zullen lopen, en niet moede worden, zij zullen wandelen, en niet mat worden.” “Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is, ziende op Jezus.” “Ik zal de weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben.”

Maar als de knieën zwak zijn, hoe dan? Wie zal dan aanhoudend wandelen, wie steeds verder lopen? De struikelende knie brengt het hele lichaam in gevaar, om neer te storten. Dat de knie zwak is, is gewoonlijk het eerste teken van uitputting. Zolang wij op het ziekbed liggen, gevoelen wij die zwakte zo niet, maar hoe bevend en struikelend zijn de knieën bij het opstaan! Zo worden wij, als wij met God wensen te wandelen, of een weg van Zijn bevelen te lopen, gewaar, dat onze knieën zwak zijn, moe worden en bezwijken.

2. Maar de roeping van een Christen wordt in de Heilige Schrift soms bij *een strijd, een worstelen* vergeleken. “Wij hebben de strijd² niet tegen vlees en bloed, maar - tegen de overheden, tegen de machten.” (Efez. 6: 12.) Zoals in de strijd de hand, zo is in het worstelen het been, en in het bijzonder de knie het voornaamste lid van het lichaam. Onze vijanden zijn onvermoeid, onze lusten en driften zijn sterk, het heirleger van de hel stelt zich tegen over ons in slagorde, om ons te beledigen, zo niet te verderven. Hoe zullen wij hen dan weerstaan. Of een kampgevecht met hen aanbinden, als onze knieën zwak zijn en onder ons schudden en beven?

3. Ook zijn de knieën *een afbeelding van bidden*. “Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot de Vader van onzen Heere Jezus Christus.” Een struikelende knie geeft daarom een zwakheid in het gebed te kennen – gebrek aan aanhoudendheid, ernst, aandrang en dringendheid.

Vraagt u naar de oorzaak van de zwakheid van de knieën? Het is geen andere, dan die de handen deed verslappen. Zoals in het natuurlijke een en dezelfde ziekte de handen verslapt en de knieën verzwakt, zo heeft het vreselijk ongemak, dat wij als kinderen des verbonds van onze eerste ouders hebben overgeërfd, niet alleen de hand des geloofs verslapt, maar ook de knie des gebeds zwak gemaakt.

C. Maar nog meer wordt er in de tekst bijgevoegd; wij lezen, dat *het “hart vreesachtig”* is, en dat is een treurig teken van het toenemen van de ziekte, want het hart is de zetel van het leven, het middelpunt van alle bewegingen. Als het hart door ziekten of zenuwachtigheid angstig klopt, en het bloed van verflauwing in zijn omloop wordt gestremd, dan schijnt de bronader des levens opgehouden te hebben te bestaan. Een dapper hart versterkte zo dikwijls een slappe hand, en stelde zo vaak een struikelende knie vast. Maar een vreesachtig hart, - ach! Het kan niet dan sterke handen verslappen en vaste knieën doen beven. Het zijn allen tekens en vruchten van hetzelfde dodelijke ongemak; de zonde. Maar in het bijzonder is het de schuld van de zonde, die het hart beangst en vreesachtig maakt, en vervult met verschrikking. Schuld deed David voor Jonathan, en Jona voor de storm beven.

Maar naast deze algemene oorzaak van vreesachtigheid is er vaak een bijzondere in de harten van velen van Gods volk. Zij zijn om dezelfde reden bevreesd als een vrouw dat is: een besef van hun zwakheid en hulpeloosheid. Zo vrezen zij soms, of het werk der genade wel in hun begonnen is. Dan eens vrezen zij, dat de grote kracht van de zonde hen nog overwinnen zal. Dan beangst het hen, dat de beproevingen eenmaal zo zwaar zullen worden dat het onmogelijk zal zijn, ze te verdragen. Op andere tijden vrezen zij aan zichzelf overgelaten te zijn, omdat zij zonder kastijdingen zijn, of dat de roede te zwaar is, om dit van een Vaderhand te kunnen verwachten.

² In de Engelse overzetting staat: worstelen

Het zou mij niet verwonderen, zo dezen of genen zei: “behoren dezen dan ook tot het volk des Heeren?” Ongetwijfeld. Lees ons teksthoofdstuk maar, en u zult bemerken, dat de Heere van het begin tot het einde er tot Zijn verlost en spreekt. Het zijn de vrijgekochten, de hemelwaarts reizenden, die “tot Sion komen met gejuich, en op wiens hoofd eeuwige blijdschap wezen zal.” Dezen moeten versterkt en getroost worden.

II.

De algemene lastbrief, om de slappe handen te versterken, de zwakke knieën vast te stellen en de vreesachtige harten te vertroosten.

En door wie? Aan wie geeft de Heere deze lastbrief? Zie daar het tweede gedeelte van ons onderwerp, of de algemene lastbrief, die Jehovah geeft, om de slappe handen te versterken, de struikelende knieën vast te stellen en de vreesachtige harten te vertroosten. Dit zijn de algemene bevelen die de Koning der koningen aan Zijn uitgezonden dienstknechten geeft.

Maar kunnen zij de slappe handen versterken? Kunnen zij hun eigen handen kracht bijzetten? En wanneer zij niet eenmaal hun eigen handen kunnen versterken, hoe zullen zij het dan anderen kunnen doen? Het is de Heere, die het voor hun doet. Zij zijn maar werktuigen, op zichzelf niets vermogende instrumenten, uit en van zichzelf totaal kracht- en hulpeloos. Wat zij zijn, zijn zij door de genade van God, en wat zij doen, doen zij door Zijn ontferming. Maar, als werktuigen in Zijne hand beschouwd, volbrengen zij hun last op onderscheidene wijzen, en langs verschillende wegen.

1. Door *de prediking van het eeuwig Evangelie*, met die zuiverheid en kracht, zoals het van de Heilige Geest uit de Hemel gegeven is, en door aan te tonen, dat de zaligheid uit genade gegeven wordt, en dat die van het begin tot het einde niets dan genade is, en dat die genade soeverein, vrijmachtig, onafhankelijk en oneindig groot is. Deze boodschap uit de Hemel, deze goede tijding uit een ver land is zo gepast voor slappe handen, struikelende knieën en vreesachtige harten. Want wat was het dat hun handen en knieën verzwakte en het hart vreesachtig maakte? Zonde, zowel erf- als dadelijke zonde – zonden, zowel in haar bron als uitvloeisel, zowel in haar oorzaak als gevolgen, zowel in de wortel als de vruchten.

Konden zij zich maar verzekerd houden, dat hun zonden voor altijd weggedaan en uitgewist waren, als een nevel; wisten zij het slechts, dat God ze niet in Zijn gedenboek had opgetekend, om hen te verdoemen – konden zij dit geloven, en als een boodschap van God aan hun zielen met hun harten aannemen, hun slappe handen zouden gesterkt, hun struikelende knieën vastgesteld en hun vreesachtige harten getroost zijn. Neem de ziekte weg, u geeft het geneesmiddel; en, in het geven van het geneesmiddel, hebt u ook de sterkte die het geneesmiddel in zich bevat.

Toen de Heere de geraakte genas, nam deze zijn bed op en wandelde. In de vertoning van zijn krachten, door de opneming van zijn bed, ligt duidelijk de volmaaktheid van de genezing. De wet ontdekt de ziekte, maar het Evangelie openbaart het geneesmiddel. Predik aan een arme, schuldige zondaar menselijke verdiensten, schepsels rechtvaardigheid, vleeselijke heiligheid – u zult lasten bij lasten en droefheid bij droefheden voegen. U vermeedert het ongemak, in plaats dat u de lijder kracht bijzet. Maar verkondig hem een zaligheid door genade – de oneindige barmhartigheid in van God, en Zijn eeuwige en onuitsprekelijke liefde. Predik hem het eeuwig verbond, dat in alles wel geordineerd en vast is, het volbrachte werk van Christus, het verzoenend bloed van het Lam, de rechtvaardigmaking door Zijn toegerekende gerechtigheid, en Zijn bekwaamheid en gewilligheid, om allen, die door Hem tot God gaan, zalig te maken. En als de gezegende Geest dit dierbaar Evangelie met Zijn

bijzonder welbehagen en almachtige kracht aan het hart toepast, dan zijn de slappe handen gesterkt, de struikelende knieën vastgesteld en het vreesachtige hart vertroost.

2. Gods dienstknechten volbrengen hun last, als *zij het werk der genade in een ziel mogen beschrijven*. Velen van des Heeren volk vrezen, of het werk der genade wel in hun hart begonnen is. Deze twijfelingen en vrezen verslappen hun handen en verzwakken hun knieën, want, wanneer zij de hand des geloofs wensen uit te steken, om de Heere Jezus Christus aan te grijpen als zij de trage handen willen oprichten, om de zegeningen, in het Evangelie geopenbaard, aan te grijpen, dan worden zij soms teleurgesteld, omdat deze of dergelijke angstige bedenking en rillende vrees bij hen opkomt: “Wat recht hebt u op deze beloften en barmhartigheden? Waar is uw bewijs, dat u een kind van God bent? U kunt immers het werk der genade niet in uw ziel aanwijzen. En daarenboven zijn er zo velen, die eveneens veel gerucht van de Godsdienst hebben gemaakt, groter en heerlijker dingen bezaten, dan u aan durft denken, en het is alles tot niets geworden!”

Deze twijfelingen en bedenkingen ontzenuwen de opgeheven hand. En dan, in plaats van de Heere Jezus aan te grijpen en de vertroosting van Gods woord aan te nemen, valt de hand neer, het hart is met vrees bezet en het aangrijpen van de zegeningen is voorbijgegaan.

Maar als de dienstknecht van God bekwaam mag zijn, om het werk der genade in de ziel te omschrijven, en zulke merktekenen en bewijzen weet aan te tonen, die alleen de zaak van Gods geoefend geslacht betreffen, en mogen deze in het hart dalen en daar een zoete weerklank vinden, dan verheft zich het geloof, en de hoop wordt verlevendigd: de genaden des Geestes zijn in beoefening gebracht, de slappe handen zijn versterkt, de struikelende knieën vastgesteld en het vreesachtig hart is gerust en getroost gemaakt.

3. *Soms behaagt het de Heere, door de mond van Zijn dienstknechten bijzondere woorden van barmhartigheid en vertroosting te spreken, ten goede van Zijn bedrukte en neergebogen kinderen*. “Een goed woord verblijdt de ziel”. Hoe kort en eenvoudig het woord ook is, als het Zijn mond maar is, die het spreekt, als het geloof het maar als een boodschap des Heeren aanneemt en omhelst - hoeveel sterkte, welke bemoediging, welke troost deelt het mee! Dit is een belangrijk gedeelte van de Christelijke bediening. “Weid Mijn lammeren,” zei Christus tot Petrus. “Vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken,” zegt de Apostel. Deze vormen een groot, ja verreweg het grootste gedeelte van de huisgenoten Gods, en de Heere slaat hen in het bijzonder gade.

Maar de Heere heeft, behalve deze algemene lastbrief, een bijzondere boodschap Zijn afgezanten in de mond gegeven, ten behoeve van Zijn beproefde en geoefende kinderen. Hij heeft hun de woorden in de mond gegeven, wat zij moeten spreken. Een algemeen voorbeeld zal dit in een helderder daglicht kunnen stellen.

Stel u voor, dat onze koning een gezant naar een vreemd hof zendt. Hij is voorzien van zekere algemene berichten aan de Staat, waar hij zich moet ophouden. Maar daarboven heeft hij een bijzondere boodschap, of, hij is de overbrenger van een eigenhandig geschrift van zijn vorst. Deze twee dingen, hoewel op zichzelf onderscheiden, stemmen volkomen samen en het algemeen bevel zowel als de bijzondere boodschap moet hij nauwgezet nakomen. Zo is het met de afgezanten des Heeren. De algemene lastbrief van hen is: “Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast.” Dat moet hun algemene regel van bevinding zijn, die God in hun handen stelt; de regel van hun bediening, waarvan zij niet mogen afwijken,

opdat zij het hart van de rechtvaardige niet zouden bedroeven, noch de handen van goddelozen versterken. Maar daarboven, en evenwel in nauwe vereniging met deze algemene lastbrief, heeft de Heere hen een bijzondere boodschap in de mond gegeven, die zij als uit Zijn mond hebben: “Zegt den vreesachtigen van hart: **wees sterk en vrees niet; ziet, ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen.**”

(1) *Wees sterk!* Ziedaar het eerste deel van de boodschap. Wat een verschil moet er niet in het spreken van de Heere en van de mens zijn! Indien ik hier de hele dag stond, en tot hees worden toe uitriep: “Wees sterk!” ik zou er toch, niet de minste kracht mee kunnen paren. Maar als de Heere slechts fluisterend zegt: “Wees sterk,” dan heeft Hij de vermogens om er een kracht mee te paren, waardoor u de martelaarstaak zou trotseren. Dit is een inwendige sterkte, zoals David ondervond en gevoelde, als hij zei: “Ten dage als ik riep, zo hebt Gij mij verhoord. Gij hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel”. Zo krachteloos zijn de woorden der mensen, zo vermogend zijn de uitspraken Gods. Het eerste is slechts de opwelling van een menselijke zucht, het andere de almacht van Hem, die door een enkele wenk het heelal in zijn aanzien riep. Maar de gezanten spreken in Naam van de Opperheer. En wanneer een aards vorst zijn afgezanten niet tevergeefs laat spreken, hoeveel te min zal dit de Koning der koningen doen! Als zij daarom tot het bedroefde volk des Heeren zeggen: “Weest sterk”, dan wil en zal Hij dat woord met Zijn kracht vergezellen.

Maar wellicht zegt uw ziel, arme vreesachtige, die u bent: *‘Hoe kan ik sterk zijn? Mijn handen zijn zo slap, mijn knieën zo zwak, mijn hart zo bevreesd. Hoe kunt u mij bevelen sterk te zijn?’* Ja, ik geloof het, dit is zulk een wonder nietwaar? Maar de Apostel Paulus verklaart ons dit zo schoon in 2 Kor. 12.

Wij lezen daar, dat de Heere Jezus van de Hemel tot hem gesproken had: *Mijn genade is u genoeg: want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.*” En zodra waren deze woorden niet uitgesproken, of de ziel ontving er kracht door, en dit deed hem betuigen: *“Zo zal ik dan veel liever roemen, in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone. Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus wil; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig.”* Waarom? Omdat, als hij zwak was, dan steunde hij op de Heere en ontving uit Zijn volheid die kracht die in zwakheid volbracht wordt.

Maar dan dat “weest sterk?” Wat heeft u zwak gemaakt? De zonde. Schuld ligt zwaar op uw geweten; vrees beangst uw gemoed; uw weeën zijn vele, en uw verzoeken zijn sterk. Maar als u zich verzekeren kon, dat al uw vijanden als zwakke mensen zijn, dat uw zonden vergeven, uw afwijkingen genezen, uw ongerechtigheden achter Gods rug in de diepte geworpen waren, welk een kracht zou dit meedelen! Alzo zegt God niet enkel: “Weest sterk !” en laat dan de ziel blijven, die ze is; nee, Hij geeft wat Hij gebiedt. Als iemand in zwijm is gevallen, dan sidderen zijn handen, de knieën schudden en het hart verflauwt. Maar dient u hem enige kruiddrank of iets dergelijks toe, dan zal ogenblikkelijk zijn kracht en zijn levensgeesten weer opwekken, en in vorige staat herstellen. Evenzo is het met de kruiddrank van God. Als er slechts een druppel van dit hemels vocht in de ziel valt, dat zal alle zwakheid doen verdwijnen. “Dat de zwakke zegge: ik ben sterk,” 28

(2) De boodschap luidt verder: *“Vrees niet!”* “Maar ach Heere!” zegt de ziel, “ik vrees wel terdege. Ik vrees voor mijzelf meer, dan voor iemand anders. Ik vrees voor mijn misdadig, goddeloos hart, voor mijn sterke lusten en driften, en mijn ontelbare

inwendige vijanden – de strikken van de satan, en de verzoeken van de wereld. En U zegt: “vreest niet!” Hoe zou ik niet vrezen?” En toch, de Heere blijft aanhouden met te zeggen: “Vreest niet.” Laat ons zien of wij niet iets ter verklaring hiervan kunnen bijbrengen.

Stelt u ginds een grote, dringende menigte voor, waarin zich een zwakke vrouw met haar man bevindt. Hij zegt tot haar, in al haar bevingen en vrezen van verdrongen te zullen worden: “Vrees niet, grijp mijn arm vast aan, klem u dicht aan mij.” Zij doet het, en de vrees verdwijnt. Evenzo is het met de vreesachtige ziel en haar vijanden. Zij zegt: Hoe zal ik door deze menigvuldige moeilijkheden komen, hoe mij door deze weerstand biedende twijfelingen en angsten dringen?” Haar man, de HEERE der heerscharen komt en zegt tot haar: Vreest niet, grijpt Mijne sterkte aan en houdt u dicht aan Mij.” De ziel hoort, gehoorzaamt en kleeft Hem aan, haar vijanden verdwijnen, haar twijfelingen en vrezen wijken; en zij gaat er veilig door heen.

Of neem een andere gelijkenis. Daar is een kind, dat beeft voor een grote waakhond; maar de vader zegt: “Vrees niet, hij zal u niet schaden, alleen houd u dicht aan mij.” “Red mijne ziel,” riep David, “van het zwaard, mijne eenzame van het geweld des honds.” Wie anders is die hond, die gruwelijke waakhond, dan de satan, wiens kaken van het bloed rieken? En indien de Heere zegt: “Vreest niet”, waarom zouden wij hem dan vrezen? Hij is een overwonnen, een geketende vijand.

Maar welk een behoefte heeft de ziel, die zo vreesachtig is, niet aan dit Goddelijke “vreest niet?” Want buiten Hem is de zwakheid van rondom, met Hem alles sterkte; zonder Hem niets dan verschrikking, met Hem alles vrijheid. “Waar het woord des konings is, daar is heerschappij.” En dit maakt het “vreest niet” van de Heere zo krachtig. Zoals Augustinus pleegt te zeggen: “Geef wat Gij gebiedt, en gebied wat Gij wilt.” De lasten worden niet weggenomen, maar er wordt kracht geschonken om ze te dragen; de beproevingen verminderen niet, maar er wordt sterkte gegeven om ze door te staan; het kwade van het hart blijft voortduren, maar de medegedeelde genade overheerst het.

(3) Maar de Heere geeft een genadige reden, waarom Zijn arme, bevende kinderen onbevreesd kunnen en mogen zijn. *‘Ziet! Ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods, Hij zal komen en ulieden verlossen.’* De Heere is dan nog niet gekomen, maar Hij zegt, dat Hij zal komen; en de belofte van Zijn komst neemt de oorzaak van de vrees weg, Hij zegt: “Ziet.” Dat woordje mogen wij niet stilzwijgend voorbijgaan; het behelst iets belangrijks. De Heere is op weg; Zijn strijdswagen is gereed. “Die van de wolken Zijn wagen maakt; Die op de vleugelen des winds wandelt.” Zoals de Heere tot Zijn discipelen zei: “Ziet omhoog, en heft uw ogen opwaarts, omdat uw verlossing nabij is,” zo wil Hij door dit woordje “ziet” de vrees van Zijn volk aftrekken van dat altijd gebukt gaan naar de grond, van dat onophoudelijk staren op hun ellendige boze harten, en op de moeilijkheden en angsten van hun levensweg. “Richt u op,” wil Hij zeggen, “sla uw oog getroost omhoog, want ulieder God komt, om u te verlossen.”

Ik hoop dat u het niet lastig vindt dat ik bij elk woord van de tekst stil sta. De jota’s en tittels van Gods Woord hebben wij ook als diamanten te verzamelen en als een schat gade te slaan. In de Heilige Schrift is veel in weinig; niet zo als in onze leerreden, waar dikwijls weinig, in veel is. Het Woord van God is overvloeïend vol met het wezen der waarheid, liefelijker en geuriger dan de aange naamste nardus.

Zie op de volgende woorden: *“Ulieder God”* Wat! Is Hij uw God? Dat is zeker een uitvloeisel van eeuwige liefde. In dat ene woord, worden al de zegeningen van het Nieuwe Verbond in haar wezen samengevat.

Maar misschien zegt u: “Och! Ik, die zulke slappe handen, zwakke knieën en zulk een vreesachtig hart bezit, hoe kan Hij *mijn* God zijn?” Denkt u dan, dat uw zwakheid en angsten de liefde en barmhartigheid van God veranderen? Onder ons mensen is zoiets nog denkbaar, maar zou het dan ten aanzien van God zo kunnen zijn? Als er eens een arme, ziekelijke oude vrouw aan uw huisdeur kwam, die haar bevende hand uitstak, om iets van uw mildheid te ontvangen. En u, met medelijden over haar begaan, gaf haar een muntstuk in de bevende hand. Maar zodra hadden uw vingers de gift niet losgelaten, of de zwakke hand liet haar, door de grote ontroering en schudding op de grond vallen. Wat zou u dan doen? Zou u dan het geldstuk weer oprapen en in uw zak steken, ondertussen met een verachtelijke glimlach haar toevoegen: “Als je het niet vasthouden kunt, dan krijg je het ook niet?” Dit zou zowel een bespotting van haar zwakheid, als een honen van haar armoe zijn. En zou u dan denken, dat de Heere dát doen zou waar u niet aan kunt denken om het te doen? Hij geeft een belofte, spreekt een goed woord, geeft een teken ten goede, ... maar uw geloofshand is zwak. U neemt het aan, maar u kunt het niet vasthouden. En zoals de arme, rimpelige vrouw, u hebt het niet aangenomen, of het ontglipt u. Zou de Heere het nu weer intrekken en zeggen: “omdat u Mijn genadegaven niet vasthouden kunt, daarom krijgt u ze niet?” Juist de zwakheid en ellende van de mens lokt de milddadigheid van de Gever uit. Juist het hart dat Hem tot geven beweegt, belet Hem, het terug te nemen. Het is nóch de zwakheid, nóch de sterke hand dat waarde geeft aan de gift. Een sterke hand kan zomin een shilling in een pond, als een zwakke hand een pond in een schilling veranderen. Wat de gever geeft, niet hoe de ontvanger het aanneemt maakt de een gift wat ze is. Laat uw hand slap zijn, de gift blijft niettemin, zoals de Gever die gemaakt heeft. Deze Gift is niet minder dan Hijzelf: “ulieder God.” En indien God uw God is, dan kunnen uw twijfelingen, vrezen, angsten en misvattingen de band van het heilig verbond niet breken. U bent getrouwd en uw echtgenote lijdt aan een zware ziekte, zodat ze inwendig van de zinnen beroofd schijnt te zijn. In die treurige toestand herkent ze uw gezicht nauwelijks, twijfelt aan uw toegenegenheid en gelooft zelfs niet dat u haar man bent. Maar haar treurige toestand, zo moeilijk als het is, verandert Haar huwelijksrouw niet. Haar twijfelingen breken de liefde niet, nog minder kan zij de huwelijksband tussen u en haar vernietigen. Daarom, indien een ondertrouwde, een beminde en aangenomene des Heeren door de verzoeking van de satan aan haar vereniging met Hem twijfelt, zou dan die vreesachtigheid en twijfeling de trouw verbreken, of het huwelijksgezicht vernietigen? Daar de verbondsliefde vóór de grondlegging der wereld de bruid heeft aangewezen en uitgekozen; en de Verbondsgenade in de tijd haar hand in die van de Hemelse Bruidegom gelegd en vastgeklemd heeft, blijven zij eeuwig Zijn geliefden en beminden. “Want Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid. Al Zijn bevelen zijn getrouw.”

4. Maar deze God zal komen, en Hij zal “ter wraak komen.” Welk een woord! En wel met wraak in de ene en met vergelding in de andere hand. Maar is het wel bestaanbaar met genade, ontferming en barmhartigheid, dat Hij met wraak zal komen? Ja mijn vrienden. Liefde en jaloersheid gaan altijd als twee metgezellen samen, en vergelding en wraak zijn twee nauw aan elkaar verbonden bondgenoten. Liefde ten opzichte tot de beminde, en jaloersheid ten aanzien van de medeminnaar; vergelding aan de vrienden en wraak aan de vijanden. Als een tere vrouw wordt gehoond, zou haar man haar dan niet verdedigen en zich wreken aan hare haters? Wanneer hij hen tegen de grond sloeg, zou hij als man – ik zeg niet als Christen – te rechtvaardigen zijn. Deze wraak des Heeren is tweeledig:

- a. Tegen Sions uitwendige vijanden. “Doe mij recht tegen mijn wederpartij,” riep de weduwe aanhoudende tot de onrechtvaardige rechter. “Zal God dan geen recht doen aan Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen?”
- b. Maar er is nog een andere wraak, waarvan de Psalmist spreekt als hij zegt: “Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hun daden.” En keuren zij Gods werk goed? Uw lusten en driften, uw hoogmoed, ongeloof, gierigheid, wereldgelijkvormigheid, en een leger van aangeboren verdorvenheden zijn vijanden van God, en van het heil en de vrede van uw ziel. Zullen zij dan verschoond worden én blijven? “Nee,” zegt de Heere, “deze Mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zou zijn, brengt ze hier, en slaat ze hier voor Mij dood.” Deze inwendige aangeboren vijanden zijn wel het meest te vrezen, omdat het de slechtste en ergste vijanden zijn. Men spreekt zo veel van vijanden; ja, wij hebben allen onze vijanden en wij moeten die hebben als wij wandelaars zijn op het nauwe pad. „Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God,” en dus ook tegen het volk van God. Maar wie zou wel uw ergste vijand zijn? “Wel,” zegt u, “die en dat.” Nee mijn vrienden, u hoeft zoveel omslag niet te maken; uw ergste vijand bent uzelf! Het is uw eigen ik. Voor uzelf hebt u het meest te vrezen. Een mens kan zichzelf in vijf minuten meer schade doen dan al zijn uitwendige vijanden hem in vijftig jaren kunnen berokkenen, De ergste vijand die u ooit gehad hebt of immer hebben zult, woont in uw eigen binnenste. Tegen die vijand komt de Heere met wraak. En wie mag het zijn, daar u de meeste afkeer van hebt in de wereld? Denk eens na en zeg mij, of er één is, daar u met reden zoveel afkeer en haat tegen moet voeden dan tegen uw eigen ik?! Als iemand zichzelf niet haat, is hij geen volgeling van Christus. Een mens moet zijn eigen leven haten voordat er van hem gezegd kan worden dat hij de voetstappen van een zelfverloochenende Jezus drukt. Een Romeins keizer deed eens de wens dat al zijn vijanden maar één hals hadden, opdat hij ze met één houw van zijn zwaard mocht neervellen en een eind aan hen maken. O, dat onze inwendige vijanden, onze innerlijke lusten en verdorvenheden slechts één nek hadden, en dat de Heere die met één slag van de kop beroofde en verdelgde!

(5) Maar als Hij met wraak komt in de ene hand dan heeft Hij “vergelding” in de andere. “De vergelding Gods,” ... dat woord klinkt vreemd. Als wij van vergelding spreken, dan denken wij aan beloning, en geeft het dus een verdienste te kennen, nietwaar? Maar zou dit de enige betekenis van dat woord zijn? Zou vergelding altijd een loon, een beloning te kennen geven? Volstrekt niet, en bovenal hier niet. Een eenvoudig voorbeeld zal ons dit duidelijk maken. U hebt een moeilijke dag doorgebracht, omdat u in hevige mate aan tandpijn leed. De nacht komt; de pijn vermindert en u geniet een zoete, verfrissende slaap, “Ziezo”, zegt u na het ontwaken, dat is een goede vergelding voor het lijden van gister.” Maar welke verdienste steekt er nu in de tandpijn, die u de voorgaande dag geleden hebt? Zo is het hier ook. Des Heeren volk heeft met veel benauwdheden, angsten en smarten te kampen. “Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen.” Maar de Heere verwaardigt Zich, hen vertroosting en zaligheid toe te brengen. Dit is een vergelding, want het vergoedt al de beproevingen, die zij hebben doorgestaan. Maar daarom is het geen verdiende beloning. Wie ook van verdienste spreekt, ik ken ze niet. Alleen weet ik van één enige verdienste – de hel. Indien de zaligheid op ‘s mensen verdienste gegeven werd, niet één ziel zou behouden worden.

(6) En wat is deze vergelding? “**Hij zal komen om ulieden te verlossen.**” Zo is dan

zaligheid de vergelding voor de twijfelingen, vrezen en het lijden, dat de ziel heeft doorstaan. Maar hoewel het woord *vergelding* hier geen verdiensten te kennen geeft, sluit het toch een voorafgaand lijden in. De Heere geeft geen barmhartigheid dan aan ellendigen, noch vergelding aan die in geen lijden zijn. En wanneer Hij komt tot verlossing, moet daarvoor ook behoefte zijn voor de ziel.

Verlost te zijn! Wie peilt de diepte van deze uitdrukking? De eeuwigheid zal alleen het woord VERLOSSEN verklaren! De verheerlijkte zielen van de rechtvaardigen, zullen eerst uit de hemel een blik werpen in de ontzaggelijke put der hel, voordat zij het duizendste deel kunnen bevatten van hetgeen door het woord *verlossen* te kennen gegeven wordt. Verlossing van de hel, verlossing van de uitstorting van Gods verschrikkelijke en geduchte toorn en wraak door de talloze eeuwigheden; van de eeuwige verdoemenis met de duivelen en de God vloekende zondaren; én het in bezit zijn van de oneindige heerlijkheid van de Hemel, en eeuwig steeds meer rijker openbaringen van heerlijkheid en zegeningen te ontvangen, ... wat is er met zo'n zaligheid te vergelijken?

Maar – toetsen wij onze zielen hieraan – hij die bevindelijk van geen veroordeling weet, kent ook geen bevindelijke verlossing. Die hier nooit angsten en pijnen der hel gevoelde, weet niets en zal niets te weten komen van de blijdschap en vreugde van de Hemel. Deze zijn het die verlost zijn uit de bodemloze put het verslindende vuur en de eeuwige rampzaligheid. Het zijn zij die slappe handen, struikelende knieën en vreesachtig harten hebben, in wie Jehovah door Zijn Geest werkt en aan wie Hij deze zoete en vriendelijke boodschap zendt. Och, waren er meer harten om ze aan te nemen! Was er geloof om ze te omhelzen! Was er hoop om er op te leunen! Was er liefde om ze te genieten! Dan zullen wij gewis de God van genade ál de lof en de prijs geven en vrijmoedig aan Hem toeschrijven alle eer en heerlijkheid. AMEN.

3. HET VASTKLEVEN AAN GODS GETUIGENISSEN

“Ik kleef vast aan Uw getuigenissen; o Heere, beschaam mij niet.” Psalm 119: 31

Er zal wel niemand onder de levendgemaakte kinderen van God wezen, of hij zal op de een of andere tijd, zijn gewaarwordingen in de 119^e Psalm beschreven vinden. Letten wij op de toestand, waarin de Psalmist zich bevond, toen God de Heilige Geest “het willen en het werken” in hem wrocht, en hem onderwees hoe en wat hij in deze Psalm moest spreken, dan ontdekken wij spoedig dat hij op die tijd niet in de verrukkelijkste genietingen noch in de diepst zinkende mismoedigheid was. Maar dat hij door de bewerking Gods tot een kalme bevinding geleid werd. Zodat hij liggend aan de voeten van zijn Heere, op Hem zijn ogen gericht had, wachtend, wat uit Zijn mond zou gaan, en naar de openbaring van Zijn barmhartigheid en ontferming, wat alleen zijn spijs en zielverzadigend deel was.

In onze tekst brengt hij het de Heere daarom in gedachten, wat Hij aan hem gedaan en waartoe hij zelf genadig bekwaam gemaakt was, en neemt dat ten grondslag, om meer te vragen: *“Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen; o HEERE, beschaam mij niet.”*

- I. Laat ons onderzoeken wat Gods getuigenissen zijn en hoe de ziel daaraan vasthoudt.
- II. Welke uitwerking het heeft.

I.

Laat ons onderzoeken wat Gods getuigenissen zijn en hoe de ziel daaraan vasthoudt.

A. Wat zou de Psalmist hier met Gods getuigenissen bedoelen? Zou hij niets anders dan de letter van de waarheid op het oog hebben; niets meer dan wat op die tijd van de Heilige Schrift geopenbaard was? Ik geloof dat het iets meer zegt. Hoe groot toch de eerbied mag zijn, die Gods kinderen de heilige Schrift toedragen en hoe onwifelbaar zij het als een Goddelijke openbaring omhelzen, evenwel zijn het die getuigenissen, die van de lippen des Heeren in hun zielen dalen waaraan zij zich in het bijzonder hechten. Zij kleven zo zeer niet aan de letter des Woords de uitwendige letters en woorden maar aan *zodanige getuigenissen, die door de genade van God in hun ziel dalen* door middel van de heilige Schrift.

Zullen wij de Bijbel als een Goddelijke openbaring aannemen, dan moet de Heilige Geest het ons zelf eerst aantonen, dat hij door Jehovah is ingegeven. En - ik ben er bij mijzelf van bewust - dat niemand hem als Gods Woord zal aannemen, tenzij hij enigermate dezelfde ingeving in zijn ziel ontvangen heeft. Hij mag door uitwendige bewijzen, of door de overlevering van de vaders overreed zijn van de Goddelijkheid van het Woord, maar niemand zal de Heilige Schrift uit zielsovertuiging, uit de gewaarwordingen van zijn geweten, of door de onderhandeling met God, als een heilige openbaring van God aannemen, als hij geheel onbekend is met de openbaringen van de Heilige Geest, die dit Goddelijk boek ingegeven en ter schrijving bevolen heeft. Zullen wij daarom aan de geschreven getuigenissen als een geheel vastkleven – wat onderscheiden is van een bijzondere daad des geloofs, betrekkelijk een gedeelte van Gods Woord – dan moet er levend geloof in onze ziel zijn; geloof door God geschonken en door Hem genadiglijk gewrocht.

Om het Woord van God aan te nemen gelijk het van Hem komt, dat schijnt mij toe een

van de eerste lessen te zijn, die de Heilige Geest de ziel inprent. Hiervan spreekt de apostel Paulus, als hij tot de Thessaloniërs zegt: “Gij hebt het woord der prediking van God, hetwelk gij van ons gehoord hebt, aangenomen, niet als der mensen woord, maar (gelijk het waarlijk is) als Gods woord.” En waarom? “Dewijl het werkt in u, die gelooft.” Maar deze eerste aanneming is daarom nog geen gehele aanneming van het Woord van God, maar alleen van dat gedeelte dat de Heere aan de ziel geopenbaard heeft. En wanneer Hij een lichtstraal uit de Heilige Schrift in het geweten heeft doen indalen, dan zien wij licht in dat licht, en het ontdekt ons de waarheid en wezenlijkheid van alle andere openbaringen. Zo is het, als er een lichtstraal van de zon door de wolken schiet, dan geeft hij ons ontegensprekelijk bewijs van het heerlijk aanwezen van de zon.

Ontvangen wij dus een waarheid van God in onze ziel, dan nemen wij ook de hele Bijbel als een openbaring van God aan. En daarom is het aan de andere kant even waar, dat hij, die nooit een waarheid, als een lichtstraal uit de grote bron van waarheid, uit Hem, Die “de Weg, de Waarheid, en het Leven” is, in zijn ziel ontvangen heeft, de Goddelijkheid des Bijbels betwijfelt, en zich niet verenigt met hen, die hem als een openbaring van God erkennen en liefhebben.

Dit is dus de eerste straal van het Hemels licht, dat uit de Bron der Waarheid in de ziel daalt. Jehovah de Heilige Geest rijdt als het ware op deze lichtstraal in de ziel, en brengt met haar zulke bijzondere waarheden, als Hij weet dat goed zijn. De levendmaking geschiedt in zeker opzicht niet met alle kinderen Gods op dezelfde wijze. Niet aan ieders consciëntie wordt dezelfde ondeelbare waarheid met kracht ontdekt. Evenwel is er waarheid – dat is een gedeelte van de waarheid, het wezen en de mening van Gods woord aan ieders hart, met kracht door de Heiligen Geest toegepast; anderszins zouden zij niet “gebaard zijn het Woord der waarheid,” Jac. 1; 13. Zij zouden anders niet gezegd worden “wedergeboren te zijn, uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvend Woord van God,” 1 Petr. 1: 23. Hoe zou zich de Geest der waarheid dan van de waarheid kunnen bedienen om hun geestelijk leven te onderhouden?

B. Maar wij komen tot *de bijzondere getuigenissen*, die God aan Zijn uitverkorenen openbaart.

Een eerste getuigenis, die God op het hart en geweten van Zijne kinderen bindt, geloof ik te zijn: een bekendmaken met Zijn aanwezen, - ik bedoel Zijn geestelijk bestaan - een ontdekking van Hem, zoals Hij wezenlijk is, en zoals Hij Zich in de Heilige Schrift geopenbaard heeft. Uit de schepping mogen wij een flauw denkbeeld hebben van een God der natuur; uit de opmerkelijke tussenkomst van de Goddelijke Voorzienigheid mogen wij een regerende God kunnen ontdekken; maar Jehovah de Drieëenige te kennen, zoals Hij wezenlijk is; geestelijk met Hem om te gaan, zoals Hij Zich in Zijn woord ontdekt heeft; Hem te kennen, als het beginsel van het eeuwige leven, waar vindt men dit, dan bij hen aan wie Hij Zichzelf genadig zo openbaarde?

Het is waar, wij kunnen heldere, stelselmatige denkbeelden van God hebben, zij kunnen met de letter der waarheid overeenkomen; maar alle uitwendige denkbeelden, bespiegelingen of inbeeldingen, die wij ons van Gods wezen vormen, leren ons Hem niet geestelijk kennen; dit ontvangen wij alleen, door de onmiddellijke ontdekking van Hem aan de ziel. Alle andere kennis bestaat, in het vlees, is de enkele vrucht van het schepsel, en schiet daarom volkomen te kort bij die kennis, die geestelijke wijsheid en het eeuwige leven is. En leren wij op een geestelijke wijze, dat er een God is, dan ontdekken wij niet alleen Zijn aanwezigheid, maar ook Zijn wezen. Door een inwendige getuigenis van Zijn mond, en door de toepassing van Zijn uitspraken aan onze harten,

leren wij Hem kennen, als de Rechtvaardige en Heilige; dat Hij de overtreder niet onschuldig zal houden, en dat Zijn diepdoordringend oog de verborgenste schuilhoeken van de ziel doorzoekt.

Dit alles kan een mens ook uit de letter van de Bijbel weten, maar dan brengen deze waarheden geen geestelijk onthaal, verkeer of gewaarwordingen mee. Maar past God de Heilige Geest, de waarheid Gods met kracht aan de ziel toe, dan verwekt Hij daardoor ook zodanige geestelijke gewaarwordingen, verzuchtingen en oefening, als Hij naar Zijn welbehagen goed vindt.

Zeg mij: waaraan toetst u uw waarheidkennis? Aan de hoeveelheid teksten, die u door lezen of horen geleerd hebt? Aan uw bekwaamheid om wat u in de Schrift ziet, uit te leggen? Of door het verstand dat u hebt, Schrift met Schrift te vergelijken? Armzalige kennis als u anders niet hebt! Want zij bestaat in het vlees en bij deze schemerende letterspiegeling, blijft de ziel dor en koud voor God. Toets uw kennis aan deze toets: welk gevoel bracht zij teweeg, welke oefening voor God, welke verzuchtingen in de tegenwoordigheid van Hem, met Wie u te doen hebt? Welke uitgangen des harten; welke smeekgebeden deed zij toen tot Hem, in Wiens tegenwoordigheid u nu en dan alleen bent? Deze toets past op elke graad, hoogte en staat van het geestelijk leven, voor zover dit leven in beoefening is.

Maar, zetten wij ons tot een meer bijzondere beschrijving van deze getuigenissen, dan kunnen wij ze in twee grote klassen verdelen, te weten: getuigenissen tegen ons en getuigenissen voor ons, in de weg der bevinding. Het is waar, al de getuigenissen Gods, hetzij van de wet of van het Evangelie, hetzij tot overtuiging of vertroosting, hetzij tot neerwerping of opbouw, als de getuigenissen Gods zijn wezenlijk voor, dat is ten goede van de ziel. Maar als een zaak van eigen bevinding beschouwd, haar bij het licht van onze gevoelens gezien, en aan de balans van onze oefening gewogen, dan hebben wij de getuigenissen Gods in twee klassen te verdelen: getuigenissen tegen en getuigenissen voor ons.

Ik heb met Gods hulp voorgenomen, u aan te wijzen, hoe de levendgemaakte ziel aan beide deze getuigenissen kleeft en vasthoudt; en dat het een kenteken en bewijs is voor het geestelijk leven in de ziel, wanneer zij aan die getuigenissen kleeft, die zij van Jehovah's lippen in zich ontvangt.

1. Wij zullen beginnen met een blik te slaan op de ziel in haar eerste toenadering tot God – in de eerste uitgieting van haar verzuchtingen, begeerten en behoeften naar Hem – in de eerste belijdenis voor Hem, wegens haar rampzaligheid en ellendigheid – in haar eerste overtuiging van het gewicht en de last van de zonden – en de eerste diepgevestigde en hevige pijnen van een schuldig geweten. Dit toch is de toestand van de ziel, waar God een getuigenis in de consciëntie deed dalen; dat is: aan wiens hart Hij Zijn Woord met kracht toegepast heeft, hetzij naar de eigenlijke letter, of in Zijn wezen en inhoud.

Deze ontwaakte ziel heeft nu een gezicht gekregen van Zijn heiligheid, een geestelijke kennis van Hem, als een God, waar niet mee te spotten is. En zodra is deze getuigenis niet in het hart gedaald, of het omhelst haar – dat is: het kleeft er aan vast; in het eerst wel niet met liefde, maar toch met geloof; want vast te houden, wat God openbaart, is de bezigheid van het geloof – “het werk des geloofs met kracht.” Veronderstelt niet, dat het geloof een reiziger is, die het Woord van God doorkruist, om haar schone voortbrengsels waar te nemen. Het geloof – vooral in zijne kindsheid – schept geen genoeg in de Heilige Schrift te doorzoeken, opdat zij elke kust en oever zou kennen en gewaar worden; maar het is een stil in huis blijvende genade, wiens ‘werk in niets

anders bestaat, dan te kleven aan Gods openbaringen; in beoefening te brengen, wat God ontdekt; in te handelen met hetgeen de Heilige Geest toepast. Daarom heeft hij, wiens geloof niet blijft bij hetgeen dat God heeft geopenbaard, wiens geloof met iets anders werkt, dan met hetgeen krachtig aan de consciëntie gebracht is, en toomloos rondwaalt – ik zeg, hij heeft daarin een duidelijk bewijs, dat hij leeg is van het geloof der uitverkorenen Gods.

Het kan niet anders, of het geloof kleeft aan hetgeen God hetzelfde ontdekt heeft. Maakt Hij Zijn hartdoorzoekende tegenwoordigheid aan de ziel bekend; ontdekt Hij haar Zijn heiligheid; openbaart Hij zich als een God, met Wie niet te spotten is, Die door geen valse dienstbewijzen en ijdele opofferingen van het vlees gehoond wil worden; ontdekt hij aan haar dat elke beweging, elke gedachte en alle woorden en werken naakt en geopend voor Hem zijn, de ziel kleeft aan die getuigenissen vast, omhelst ze, handelt met haar en wordt daar door geoefend.

Maar zodra begint een mens niet te kleven aan de getuigenis, dat in zijn ziel gedaald is, en zich te houden aan hetgeen God met kracht aan haar openbaarde, of van verschillende zijden steken de vijanden de hoofden op; om haar ter zijde af te leiden. Hier openbaart zich de grote strijd in de ziel, en wel tussen het geloof, dat aan de Goddelijke getuigenissen vastkleeft, en de vijanden van het geloofs, die haar van haar ligging tegenover die getuigenissen zoeken weg te drijven. De Heere geeft een zekere getuigenis in de ziel, en het geloof handelt daarmee en kleeft er aan vast; maar nu ook spannen alle vijanden samen, om het geloof in haar verrichtingen te belemmeren het van haar arbeid te verdrijven en van de grond te jagen, die het geestelijker wijze betreden heeft. Kom, laat ons dit meer in het bijzonder beschouwen.

a. Als het geloof aan de Heilige Schrift vast begint te houden, als een ingegeven waarheid van de Geest, dan ontspringt uit de diepte van het vleselijk *gemoed het ongelooft*, om tegen de plechtige getuigenis, door God aan de ziele gegeven, te strijden.

Ik heb het zelf bevonden, dat het ongelooft niet gekend wordt, tenzij het geloof gekend wordt. Ik wist eertijds niet, dat het zulk een reus, een zoon Enaks was als het is. Ik was met zijn krachten niet bekend, maar ondervindt het nog dagelijks, dat hij mij, ondanks alle tegenspartelingen en weerstand, op zijn armen kan wegdragen! Behaagt het de Heere ons de plechtige getuigenis te schenken, dat de Bijbel Zijn Woord is, dat Hij haar Auteur is, en het geloof neemt die getuigenis aan, dan ontwaakt weldra die reus uit zijn sluimering, verlaat de spelonk, die hij in het verborgen van het bedenken des vleses bewoonde, om dit kinds geloof, dit tedere wicht de strijd aan te doen, en het van die plaats te leiden, zoniet te jagen, waar God het gesteld had. En ziet daar dan de strijd.

Het geloof zegt: Gods Woord is de waarheid.” “Neen,” zegt het ongelooft “daarin bedriegt u zich.” - Het geloof zegt: “Ik gevoel, dat het zo is, en hoe zou ik het dan niet geloven?” Het ongelooft zegt: “Uw gevoelens zijn geen bewijzen.” - Het geloof zegt: “Ik weet het zeker, omdat God het aan mijn geweten en aan mijn hart bekend gemaakt heeft, en wie zal Hem tegenspreken?” Het ongelooft zegt: “dat was inbeelding; u weet er niets van.” Zo is hier de strijd tussen het geloof, dat aan Gods getuigenissen vastkleeft, en daardoor geoefend wordt, en het ongelooft dat daar tegen redeneert, het geloof zoekt weg te vagen en te overstromen met de vloed, - die uit de mond van de draak geworpen worden.

Maar het geloof laat daarom niet los, omdat hiermee Goddelijke vrees gemengd is. Er gaan met het geloof in zijn eerste uitgaande daden, schuld en veroordeling gepaard; geweldige oefeningen, kwellende gewaarwordingen, pijnlijke beroeringen en benauwdheden vergezellen het; en hierdoor wordt het geloof op de rechte plaats

gehouden. Het geloof dus, door de Goddelijke vrees ondersteund, zoekt dit ongeloof, monster als het is, terug te stoten, opdat het niet door hem vervoerd zou worden. Het geloof gemengd met en zwoegend onder veroordeling en zelfverfoeiing, kan de God-onterende leugen niet aannemen dat de Heilige Schrift geen eigen woorden van God zijn. De ziel die haar angsten, smarten en jammeren op een geestelijke wijze kent, kan haar gevoelens nooit lange tijd wantrouwen noch haar eigen gewaarwordingen leugen heten.

- b. Maar de *eigengerechtigheid* is een vijand, die zich van een andere zijde opdoet, om, ware het mogelijk, het geloof van zijn standplaats te verdrijven. Wat gelooft eigenlijk het geloof in zijn eerste oefeningen? Dat de wet een zuivere en volkomen gerechtigheid vordert; dat God een volkomen heiligheid eist; dat al onze eigen deugden niets waard, ja een wegwerpelijk kleed zijn. Zo spreekt het geloof, in overeenstemming met Gods woord. Maar dat staat de eigengerechtigheid tegen; zij wil niet, dat het geloof de waarheid van God geestelijk zal verstaan, zoals God die geopenbaard heeft; zij zoekt zich te versieren met een kleed, dat door Gods Geest niet geweven is, en hetgeen Gods Woord en Zijn getuigenissen in het hart te planten, wil zij bekladden en vuil maken. Zij zoekt dat te overpleisteren en schuil te houden, opdat het licht van Gods aangezicht het niet zou bestralen.

Zie hier de hete strijd: het geloof, te midden van schuld, veroordeling en verfoeiing van zichzelf, Goddelijke vrees en eerbied in al zijn oefeningen jegens God en de eigengerechtigheid. Aan de ene kant overreed te zijn, dat wij verloren, diepbedorven en walgelijke schepselen zijn, en aan de andere kant een eigengerechtigheid te bezitten, die deze overtuigingen zoekt te besussen, dat werk te verdonkeren en het in haar onpeilbare kolk te verzwelgen. Welk een tegenstelling! Maar vroeger of later breekt het levend geloof door alle vermommingen heen, en heft zich zodanig omhoog, dat haar ongetemperde kolk kraakt en in een valt, waardoor de ziel naakt voor God komt te staan, opdat zij bevindelijkerwijze bekleed zou worden met de mantel van een toegerekende gerechtigheid. Zie daar iets van de getuigenis tegen ons, en het vastkleven van het geloof aan dezelve.

2. Laat ons nu de getuigenissen voor de ziel beschouwen. Na enige tijd dan zal de Heere aan de ziel een getuigenis geven, dat Hij genadig is; dat er barmhartigheden bij Hem zijn, opdat Hij gevreesd zou worden; dat er vergeving is door het Bloed des Lams; dat er een heerlijke gerechtigheid gewrocht is door de gehoorzaamheid van de Zoon Gods. Zo ontsteekt Hij, door een getuigenis aangaande Jezus, het geloof, om “Christus Jezus de Heere aan te nemen,” als onze volkomen zaligheid en onze ganse begeerte.

Hier is het ook “het werk des geloof, met kracht” aan die getuigenis vast te kleven. Het geloof wil noch kan zich niet van de plek, waar God het op geplaatst heeft, afgeven. Openbaart de Heere Zijn gramschap en toorn, het geloof neemt dat aan en kleeft er aan vast. Ontdekt Hij Zijn barmhartigheden, het geloof gelooft dat en kleeft er aan vast. Welke waarheden Gods Geest ook uit de Bijbel aan de ziel toepast, het is de werkzaamheid van het geloof het geopenbaarde aan te nemen en te omhelzen. “Ik kleef vast aan Uw getuigenissen.”

Maar wanneer de Heere een getuigenis aan het hart en de consciëntie geeft – als Hij een woord van vertroosting aan de ziel toevoegt, als Hij haar vrede met Hem geeft te genieten, als Hij enige dauwdruppels van het bloed der verzoening op haar sprengt, als Hij Zijn eeuwig welbehagen haar duidelijk en helder vertoond heeft, en de ziel kleeft aan die getuigenissen vast, dan welt er iets van de bodem van het vleeselijke gemoed

op, dat ongelooft heet, dat niet dan strijd voert tegen het geloof, en niets minder beoogt, dan het geloof uit zijn staat te rukken en zijn arbeid te stuiten.

O welk een werk is het – “het werk des geloofs met kracht!” Men spreekt zo veel van het geloof, alsof het niets te verrichten had. Maar waarlijk ik kan mij niets arbeidzamer voorstellen, dan het levend geloof. Het levend geloof werkt altijd, ik bedoel als de Geest des Heeren het werkende maakt – door altijd, bedoel ik al die tijden, als de Heilige Geest het in beoefening brengt. En alleen voor zo ver als het geloof in de ziel werkt – ja, ook krachtig werkt, bewijst het ons, het “geloof van Gods uitverkorenen”; of het “geloof van Gods gave” te zijn. Zodra de Heere dan de ziel door het geloof op een aangename wijze overreedt, dat wij eeuwig de Zijnen zijn – zodra er enige uitvloeijsels van het genadig welbehagen in onze zielen ondervonden worden, dan zijn er ook menigerlei vijanden, die hun hoofden opheffen om, ware het mogelijk, dat geloof te verdringen.

a. Soms openbaart zich een gehate *verwaandheid en trotsheid* uit het vleeselijk gemoed, om de ziel van de plaats te drijven, waar God haar vestigde. Al Gods volk wordt niet op een even krachtige wijze verlost, er zijn onderscheidene graden hieromtrent. Sommigen worden krachtdadig verlost, door een gezegende ontdekking van Christus aan hun zielen, waardoor zij zich in eens in de volle blijdschap en vertroosting van het Evangelie mogen verheugen; bij dezulken houden over het algemeen deze aangename tijden het langste stand, en hun zielen genieten het liefelijke bewijs, dat zij kinderen Gods zijn, vóór de grondlegging der wereld door Jehovah bemind.

Maar zo worden alle Gods kinderen niet bedeed. Er zijn er, welker verlossing niet zo duidelijk zichtbaar is; de uitstorting der liefde Gods is niet openbaar, de getuigenissen van Jehova's liefde en barmhartigheden zijn zo helder niet ontdekt. Het bezoek is kort en voorbijgaand, zoals er bij Hoogl. 2: 9 van de Geliefdste gezegd wordt: ‘Hij blinkt door de traliën,’ zoals wij iemand haastig voorbij onze vensteren zien gaan, wiens gedaante wij wel bemerken, maar zijn gelaat kunnen wij niet met onderscheiding zien. Zo beweegt Zich Jezus op een geestelijke wijze soms kort en voorbijgaand voor de traliën, en geeft slechts een haastige schemering van de beminnelijkheid van Zijn Persoon, van Zijn genade, bloed en gerechtigheid. In vergelijking van de voorgaande, is deze openbaring zwak en machteloos. Het is een meer voorbijgaand en laat niet zulke diepe en voortdurende indrukken achter, en daarom schijnt het dat krachtige werk niet te zijn, waarnaar een kind van God zoekt en verlangt.

Dit vat het ongelooft aan als een grondslag, om er op te steunen, want de tegenstrevers ontzien zich niet, krachten van het geloof zich toe te eigenen, om daardoor in het hart bevestigd te worden. Een kind van God, dat niet zo krachtdadig veranderd is, dat slechts met enkele dauwdruppels van barmhartigheid besprengd werd, een schemering van de liefde genoten heeft, en niet tot de volle genieting van vrede en vrijheid gekomen is, komt dikwijls in gezelschap van hen, die hun wonderlijke genoeglijkheden, gezegende vertroosting, de verzekering dat hun namen in het boek des levens getekend zijn, en hun duidelijk bewijs van tot de huisgenoten Gods te behoren, meedelen. Dan begint zulk een ziel al dadelijk zijn bevinding, met wat zij behoorde te zijn, te vergelijken. Zij beschouwt de grote bezitting van anderen, in tegenoverstelling van haar beperkt eigendom, en ziet zij op haar schraal en sober strookje land, dan wordt het een niet – moerassen en kolken, bij de bezitting van de rijke nabuur.

Dan geschiedt het niet zelden dat de vermetelheid ontspringt – die vervloekte vijand van een kind van God; en wordt de ziel vermetel, verwaand, dan wordt de

getuigenis Gods verlaten. De getuigenis was zwak, maar de verwaandheid zegt, dat zij sterk was, het bezoek was voorbijgaand, maar de verwaandheid verklaart het blijvend te zijn. Zo verheft zich de vermetelheid, om de ziel van haar wezenlijke standplaats te trekken en in een vrijheid te plaatsen, die God niet meedeelde, en daarom vals is. Daar nu het werk des geloofs bestaat in vast te kleven aan de getuigenis Gods, zo openbaart zich hier de zwaarigheid: de vermetelheid duwt het geloof verder dan haar standplaats – die het geloof zoekt te behouden – wezenlijk is. Het geloof heeft Gods vrees voor de aandacht; en hangt eenvoudig aan datgene, wat het van God ontvangen heeft.

- b. Aan de andere zijde, verheft zich niet zelden de *moedeloosheid*. Deze ziel wordt door haar verwaandheid boven haar staat getrokken, door een vermete en valse vrijheid, gene daarentegen wordt moedeloos teruggedreven, wordt sidderende, en verdenkt geheel haar staat. Beide zijn de tegenstrevers van het geloof, beide zoeken de ziel van haar heil te beroven, haar van haar standplaats af te drijven, de een dus en de andere zo. De twee winden waaien in een tegenovergestelde richting, maar beider doel is, het schip op de een of de andere ondiepte te zetten. Maar het geloof houdt vast, nu eens in spijt van verwaandheid, dan eens ondanks alle wanhoop. Het geloof kleeft de geestelijke getuigenis Gods aan, hoewel het er bij tijden ver af is, om haar voor een zuivere getuigenis Gods te durven houden. Maar behaagt het God de Heilige Geest, Zijn invloeden mee te delen, dan houdt het zich aan, leeft door en werkt met de getuigenis door God hem meegedeeld.

“Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen,” En waren er geen moeilijkheden, geen beletsels, werd er niets in de ziel gevonden dat wederstand bood aan dat vastkleven aan Gods getuigenissen, waarom bracht David het dan de Heere in gedachtenis? Hij stelt het de Heere voor, dat hij aan Zijn getuigenissen gekleefd had; alsof hij het Hem herinneren wilde, dat God hem niet alleen getuigenissen, maar een levend geloof gegeven had, opdat hij doordat geloof aan die getuigenissen zou vastkleven met een voornemen des harten.

3. Maar er zijn getuigenissen van een andere aard. Niet zozeer getuigenissen tegen, of getuigenissen ten goede van ons aandeel in dat verbond der genade, als wel, getuigenissen van ***Goddelijk onderwijs***. Laat ons hiervan enkele opnoemen.

a. De Heere heeft in Zijn Woord verklaard: “*Arglistig is het hart, meer dan enig ding; ja dodelijk.*” Dat is een getuigenis uit de mond van God; en hoe neemt de ziel eerst deze getuigenis aan en omhelst haar? - Door bekend te worden met de diepte van de verdorvenheden van ons hart, door het openbreken van de verborgen fonteinen van ongerechtigheden, de grote kolk, die daar in het binnenste huisvest.

Deze getuigenis van de diepe en dodelijke verdorvenheden komt gewoonlijk niet in het eerst, maar na meer of minder een getuigenis van Gods welbehagen te hebben ontvangen. En hoe zou een mens het ook kunnen dragen, als Gods barmhartigheden aan de ziel onbekend waren? Hij zou op die grond niet staande blijven, wanneer de watervloeden losbraken, zou er geen steenrots zijn die zijn voeten betreden hadden, hij zou in dat diepe moeras verzinken als er geen vaste grond, geen droge plek zou zijn waarop zijn voeten vast stonden. En over het algemeen genomen, wordt er, vóórdat de ziel een getuigenis van barmhartigheid en liefde uit de mond des Heeren ontvangen heeft, weinig van de diepe inwendige verdorvenheid en afzichtelijke bezoedeling van het hart gekend, maar nu komt er ook een diepe ontdekking van de inwendige verdorvenheid, van de “arglistige bedrieglijkheid”; van een alle verbeelding en beschrijving te boven gaande bezoedeling en besmetting van het kwade.

Zijn inwendig gevoel stemt nu de getuigenissen van God, aangaande het dodelijke en bedrieglijke hart, toe. Hij kleeft aan die getuigenissen vast. “Ik kleef vast aan Uw getuigenissen;” als of hij zeggen wil: “elk zegge van de zuiverheid van het schepsel wat hij wil. Een Farizeeër pocht op de waardigheid van de menselijke natuur, of bazuint de vermogens van het vlees uit. Maar ik kleef vast aan de getuigenis, mij gegeven. En waar mijn inwendige gewaarwordingen mee overeenstemmen, dat “het hart arglistiger is meer dan enig ding; ja dodelijk dat er van de hoofdschedel af tot de voetsoel toe niets geheel te vinden is; diep onrein, “vol wonden, striemen en etterbuilen.” En aan die getuigenis kleef ik vast, want ik bevind het in mijn binnenste waarheid te zijn.”

En hij moet er ook aan vast kleven; niet alleen in de letter, maar in de geest niet in de leer, maar in de bevinding – niet alleen op de getuigenis van God en Zijn Woord, maar veel meer op de getuigenis Gods in de ziel. Hij kleeft aan die getuigenis met heel het gevoel van zijn hart. Hij bekent, dat zijn natuur van God is afgevallen, dat hij een verdorven en bezoedelde ellendeling voor God is, dat hij van nature vuil en walgelijk voor Hem staat, hoewel hij door genade in de Geliefden, in Christus gerechtigheid aannemelijk mag staan.

Wederom heeft God in Zijn Woord gesproken: “*Ik, de HEERE, haat het kwade.*” Die getuigenis spreekt de Heere uit Zijn Woord tot de harten van Zijn uitverkorenen. Hij drukt het Zijn volk op het geweten, dat Hij een afschuw heeft van het kwade, dat Hij het haat met een volkomen haat. En dat neemt Hij uit de Heilige Schrift, en grift het Zijn volk in de ziel. Wie daarom geen diepe inwendige kennis van deze waarheden met zich omdraagt, is verstoken van de kennis van de enige en waarachtige God.

“Ik, de HEERE, haat het kwade.” Als de Heere dan het kwade haat, dan heeft hij ook een afkeer van alles, dat het kwade zou inwilligen of aanmoedigen, hetzij dan in welke werking of onder welke gedaante. Het geweten, waaraan de haat van de Heere tegen het kwade geopenbaard is, deelt ook werkingen en oefeningen tegen dat kwade aan de mens mee. Wordt zo iemand in de zonde verward of door de strikken van het vlees en de verzoeking van de satan gevangen genomen, de plechtige getuigenis van de Heere: “Ik, de HEERE haat het kwaad,” die eens in zijn ziel gedropen is, werkt in hem. Het geloof is daaromtrent in beoefening, en een teer geweten brengt hem voor de voetbank des Heeren, om als klagend, zuchtend en kermend te belijden, welk een vuile ellendeling hij is, in zo door het kwade verstrikt te zijn; welk een monster van ongerechtigheid – welk een snood, bezoedeld en walgelijk beest hij voor de Heere is, dat hij niet zoveel kwaad in zijn hart beladen is, dat hem steeds overwint en gevangen neemt.

God heeft in Zijn Woord ook gezegd, dat “*Jezus kwam om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.*” “Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is; om zondaren zalig te maken.” “Hij kwam niet om rechtvaardigen te roepen, maar zondaren tot bekering.” Welk een plechtige getuigenis! - en die getuigenis (namelijk, de geest en inhoud hiervan) brengt de Heere uit het Woord over tot de harten van Zijn volk. De ziel, die deze getuigenis ontvangt, zegt hoogst verwonderd: Wie ben ik? - ach! een arme, schuldige, vuile en bezoedelde ellendeling, diep bedorven en verloren: van de hoofdschedel aan tot de voetsoel toe met walgelijkheden vervuld!” Als de Heere op een zielverheugende wijze, barmhartig en genadig de zondaar in het hart stort, en een getuigenis doet, dat Hij kwam, om zondaren zalig te maken, verlorenen te zoeken, en opstandelingen in voorbijgaan van rechtvaardigen, tot bekering te roepen, en dat Zijn bloed van alle zonden reinigt, dan

onderhandelt het geloof met die getuigenis, kleeft aan haar vast, wordt daaromtrent geoefend en kan, als het Gode behaagt, het geloof nauw daarmee te verenigen, niet van die getuigenis weggedreven noch verstoten worden.

Het geloof heeft hier dus een groot werk te doen. Bestaan de werkzaamheden des geloofs in het vastkleven aan Gods getuigenissen, en bestaat het leven van een Christen in het aannemen en in beoefening brengen van die onderscheiden getuigenissen Gods – wat zeker zo is – dan is er veel werk voor het geloof te verrichten.

Een levend geloof is geen trotse verzekering, noch anti-nomiaanse vrijmoedigheid, het siert zichzelf niet op met het kleed van een valse vrede, om zich op het rustbed neer te leggen, of zich in de armen van een vleeslievend gemak uit te strekken; maar het is een werkende, bedrijvende en zich bewegende genade in de ziel. Het is iets, dat vaak hongert en voedsel begeert, dat dikwijls dorst en water verlangt; en echter door niets anders gespijsd en gelaafd wil worden, dan door hetgeen uit Gods mond tot het hart komt.

Kent u daarom zodanige bewegingen, werkingen en oefeningen niet, dan bezit u het levend geloof van Gods uitverkorenen ook niet. Is er in het geweten geen getuigenis aan het geloof, en geen oefening des geloofs met die getuigenis; als er niets aan het geloof geopenbaard wordt, en het geloof geen werkzaamheden met het geopenbaarde vertoont, hoe zou men dan nog twijfelen, dan dezulken dood zijn, hetzij in de zonden of in een belijdenis.

Wederom; als de ziel soms verward in de strikken van verzoeken zich van God afkeert en tot de gebroken bakken van het vlees, die toch geen water houden, heen spoedt, en haar vermaak bij de afgoden zoekt, dan openbaart de Heere een bestraffing aan de consciëntie – een plechtig getuigenis van Zijn groot ongenoegen over dit inwendig afwijken en verlaten van Hem, om ons eigen handenwerk te vereren “*De afwijker zal in zijn hart met zijn eigen wegen vervuld worden.*” “*Wie Ik liefheb die bestraf en kastijd Ik.*” Deze getuigenis van het Woord gaat samen met die van de consciëntie. En dan komt de zwakheid van het lichaam, de kwellung van de onrustige geest, en het zuchten en roepen van de ziel onder de zware last van het ongenoegen Gods. Het is een getuigenis van de toorn Gods, van Zijn rechtvaardige gramschap om onze beledigingen Hem aan gedaan.

En meent u dat het geloof deze getuigenis van zich stoot en zegt: “Wat stoort ik er mij aan, ik ben in het verbond; de rots waarop ik sta is vast genoeg; de zonden kunnen mij niet verdoemen; een gelovige kan niet afvallen; mijn nieuwe natuur kan niet zondigen.” Zulk een verwaande vrijmoedigheid kent het geloof niet. Het haat zulk een taal, hoewel ze ongodvruchtige belijders eigen is. Integendeel het geloof valt onder de inwendige getuigenis van Gods bestraffing, omhelst haar met gevoelige armen, - zo niet met de armen der toegenegenheid, - neemt haar als Goddelijk aan, brengt haar in beoefening, belijdt voor God hetgeen de bestraffing tegen Hem getuigt en kleeft zo de Goddelijke getuigenis aan. Wat God aan de consciëntie betuigt, hetzij vóór of tegen, het geloof neemt dat aan.

Zegt Hij dat wij oprecht tot Zijn eer leven; of anders, dat onze handelingen uit onoprechte bewegingen voortkomen? Het geloof neemt beide stilzwijgende aan. Betuigt de Heere, dat wij Zijn afwijkende kinderen zijn? Het geloof neemt het aan. En in zo te doen, handelt het met God, doet de ziel voor de troon van Zijn Majesteit neervallen, en zichzelf in stof en met schaamte verfoeien.

Ziedaar de gedaante van een Christen. Niet hooggevoelende en ijdel vertrouwende, om zich te verheffen, niet als de hoogvliegende arend, de ganse oppervlakte van het

gezicht onderzoekende, noch gelijk een rusteloze spreeuw van tak tot tak Gods Woord rondgaande, alsof het een boom was. Het geloof is en betoont zich een afhankelijke genade, die zich dan alleen beweegt als de Heilige Geest in de raderen is, en niets aanneemt, dan hetgeen van boven wordt meegedeeld.

Indien deze dingen alzo zijn, dan vinden wij bij Psalm 123: 2, ook de juiste gestalte van het geloof. Daar luidt het: “Gelijk de ogen der knechten zijn op de hand hunner Heeren; gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; alzo zijn onze ogen op de Heere, onzen God, totdat Hij ons genadig zij.” Dan is de uitspraak van Jósafat, toen hij van zijn vijanden omsingeld werd, ook de taal des geloofs. Hoort maar: “wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U.” (2 Kron. 20:12). Het geloofsoog is gericht op God; het verlangt Zijn openbaringen, en ziet uit en wacht op Zijn uitredding. Het zucht naar een getuigenis, naar de toepassing van een druppel van het Bloed der verzoening, naar de uitstorting van Zijn genade. Het dorst gelijk de droge en verzengde aarde naar de vroege en spade regen. Het berust niet op een verwaande vrijmoedigheid op iets, dat niets dan schijn en inbeelding is, maar enkel en alleen op hetgeen God door Zijn Heilige Geest tot de ziel spreekt. Het bekommert zich niet, als Martha, met veel dienen en in het huis op en neer te drentelen om de gunst van haar Gast, door een goedbereid middagmaal te winnen; maar het zit met Maria aan Zijn voeten, om Zijn woorden te horen. Het heeft geen gelijkheid aan die van de duivel bezeten Gardarener, die zichzelf met stenen sloeg, noch aan het vuile zwijn, dat zijn spijs uit de aarde wroet en zich in het slijk wentelt totdat het van de steilte af in de zee stort, maar het geloof is als de genezen Gardarener, het neemt plaats “aan de voeten van Jezus, gekleed, en wel bij het verstand,” en Hem met liefde en dankbaarheid aanschouwende. Het bidt bij die Redder te mogen blijven.

Daarom, mijn vrienden! Hetzij dan in welke staat, of op wat hoogte u in de bevinding gekomen bent, aan Gods getuigenissen te kleven, sterkt u tot wijsheid en genade. Is het genadewerk des Heeren aanvankelijk in uw hart? Ziet u onder Zijn onderwijzingen, wat u van nature bent? Dompelt Hij u in diepe overtuiging? Stelt Hij u voor de zonden van uw jonkheid?” Kleef, wat ik u bidden mag, kleef aan die getuigenis vast. Laat u door wanhoop niet van die plaats verdrijven, noch door vleselijke onvrijmoedigheid van die plaats stoten. Dartel en speel niet met deze overtuigingen. Lap het oude kleed van eigengerechtigheid maar niet op. Zoek voor uw rusteloos gemoed geen rust in een grondige leerkennis, waarvan u noch de kracht noch de zoetheid gevoelt en kent. Zoek de angst van uw gewetens niet te blussen, door te zeggen: ‘Als ik een der uitverkorenen ben, dan zal ik wel zalig worden, en zo niet, wat zal dan mijn onrust baren’. Kleef met ganser ziel aan de getuigenissen van God.

Heeft God u, uit de diepte van een verbroken hart doen zuchten en doen roepen om te bukken voor Zijn waarheid? Kleef die getuigenissen aan; de HEERE zal u niet beschamen.

Misschien kent u sommigen, aan wie de Heere meer dan aan u doet, bewijst Hij u slechts een schemerende lichtstraal van Zijn barmhartigheid en genade, en kunt u uw aandeel aan het bloed des Lams bijna niet bemerken? Ach, kleef toch aan Zijn getuigenissen vast. Wellicht hebt u rondom u, die u met verwaandheid willen bedekken, of u tot wanhoop terug zoeken te drijven. Déze willen u storten in dezelfde twijfelingen en angsten, waar zij mee te kampen hebben, en géne zoeken u tot een ijdel vertrouwen te voeren, waardoor zijzelf opgeblazen zijn. Echter is het u tot wijsheid en genade, bij de getuigenis te blijven, die u tot God gebracht heeft. Hij kan in u dat geloof werken, waardoor u zich aan Zijn getuigenis wilt en kunt vastkleven.

Maar anderen zeggen: *“hoe weet ik, dat ik aan Gods getuigenissen kleef”?*

Ik antwoord met een andere vraag: “wat zijn de gewaarwordingen en gevoelens van uw hart daarover?” Goddelijke vrees, heilige eerbied, zielsoefening of bevend ontzag voor God? Weet u van het hart voor God uit te storten? Is uw begeerte tot Hem? Gevoelt u onderhandeling met Zijn volmaaktheden?

Dan is er ook een getuigenis van God in uw ziel, en u kleeft aan dezelve. Maar leidt uw Godsdienst tot ijdel vertrouwen, eigengerechtigheid, hoogmoed, valse rust en tot een zorgeloze en lichtvaardige gesteldheid, bedrieg u dan niet, want u kleeft niet aan Gods getuigenis. Of anders gezegd, u hebt geen getuigenis van God om er aan vast te kleven. Als de Heere uw ziel een besef van Zijn ongenoegen geeft, wanneer u Hem de nek had toegekeerd, waardoor schuld in uw ziel en benauwdheid in uw gemoed gekomen zijn, het zal u tot wijsheid en genade zijn, om – zoals de Heere bij Lev. 26:41 zegt - “een welgevallen te nemen aan de straf uwer ongerechtigheid”; uw mond in het stof te steken en voor Hem te belijden, dat u een vuil monster bent. Keer u niet ter zijde af tot een ijdel vertrouwen, waardoor de snede van Gods Woord zou verstompen, maar neem het aan met uw hart, omhels het met uw consciëntie, en kleef er aan vast als een getuigenis Gods: “Ik kleef vast aan Uw getuigenissen.” Alles wat God aan de consciëntie openbaart, hetzij dan veroordeling of barmhartigheid, een toelachen van Zijn liefde of de fronsels van Zijn ongenoegen, een getuigenis vóór of tegen de ziel, - wat met kracht geopenbaard wordt aan de ziel en door de Heilige Geest toegepast wordt, - de ziel wordt door de aankleving dezer getuigenis op een veilige en gezegende plek gehouden.

Maar ach, de wereldse aangelegenheden stellen niet zelden zo veel hinderpalen in de weg, ten aanzien van het vastkleven aan Gods getuigenissen. Trouwens het is maar al te waar, dat een mens een waarheid belijdt te geloven, waarbij hij zich toch moeilijk houdt. Dan eens belet hem “de vreze der mensen, die een strik brengt,” aan de getuigenis Gods vast te houden. Nu is het de omgang met hen, die geen vreze Gods bezitten. Of daar overweldigt hem een aardse geest, of een zorgeloze en lichtvaardige gestalte, die ingewikkeld door zijn natuur, hoewel niet zelden van dode belijders overgeërfd. Allen, althans enige van deze hindernissen, beletten een mens in het vastkleven aan Gods getuigenissen.

Op een andere tijd beletten de verborgen lokazen, de strikken en snaren van de satan hem in het vastkleven aan Gods getuigenissen. Dan eens belet het de toejuicing van geestledige belijders, of de vleierij van Gods kinderen, door ons hogere gedachten van onszelf te doen voeden, dan met de waarheid bestaanbaar is. Nu weer is het de stuursheid en smaad, spotternij en verachting van hen, die in een vermeten vertrouwen voor zichzelf berusten, en onnoemelijke hindernissen, die ons van het kleven aan Gods getuigenissen terughouden.

Wat geestledige of goddeloze belijders ook mogen zeggen tegen ons, het werk van de consciëntie, door God gewrocht, het werk van het geloof is aan Gods getuigenissen, van hoedanige aard ook, vast te kleven. Een kind van God kan niet, dan aan datgene, dat met kracht ontvangen, met licht, leven en gevoel door de ziel aangenomen en door Jehovah toegepast is, vastkleven. Het is de band van de bevindelijke vereniging tussen God en zijn ziel. Het is dat plechtige aangrijpen en vasthouden van God, en daarom ook stelt de natuurlijke zielsbedorvenheid zich tegen de begeerte van de ziel, om die getuigenis vast te houden.

“Ik kleef vast aan Uw getuigenissen,” Ja ziel, kleef daar aan vast, wat het dan ook kost. Kleef er aan vast tot elke prijs. Kleef die aan door kwaad en goed gerucht, kleef

aan het gevoel, aan de bevindelijke Godsdienst, aan de levende Godzaligheid, aan de innerlijke onderwijzingen van de Heilige Geest, en aan alles wat God aan de ziel inwerkt. Want die daaraan vasthouden, zullen niet beschaamd worden. De raaf moge over de druipende natte aarde vliegen, om haar dood aas te ontdekken, maar de duif kleeft de ark aan, met de olijftak in haar bek.

De ondervinding heeft mij geleerd dat het vastkleven aan Gods getuigenissen voor vele misslagen bewaart. Als ik mij jaren terugdenk toen mijn gemoed niet bevestigd in de waarheid, en ik in grote beproevingen was; toen ik rondom mij zag vallen lieve vrienden, dezen in die, en genen in een andere strik, terwijl mijn gemoed, geslingerd als het werd door deze stormen en rukwinden, evenwel aan Gods getuigenissen bleef vastkleven. De plechtige overtuigingen Gods, in mijn ziel gewrocht, weerhielden mij van in te dringen in dingen, die ik niet kende, noch te steunen op een leer, die mij niet bevindelijk geleerd was. Met weemoed heb ik sommigen van mijn vrienden, eerst tot het Arminianisme en later tot het Socinianisme zien wegdrijven; deze her- en een ander ging derwaarts ter zijde af.

En wat weerhield mij dan? Niets anders dan deze krachtige overtuiging, door de Heere Zelf in mij gewerkt, van geheel en alleen aan Gods getuigenissen vast te kleven; mij te houden aan wat ik gevoelde, te blijven bij wat ik kende, en daar alleen op te steunen, als de enige kabel die mij van een algeheel schipbreuk kon beveiligen. Zo bewaarde mij de Heere door die krachtige, hoewel onzichtbare band, terwijl zij, die meer schenen te weten dan ik, aan mijn rechter- en linkerzijde jammerlijk omkwamen.

Daarom kan ik enigszins bij bevinding zeggen: “Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen.” Sedert die tijd heb ik ondervonden, dat het vastkleven aan Gods getuigenissen aan mijn consciëntie het bestendigste voordeel aanbracht, en mij van alle kanten zowel met vrienden als met vijanden omringde. Maar op het einde brengt het vrede in de ziel,

II.

Welke uitwerking het vastkleven aan Gods getuigenissen heeft.

“O Heere! beschaam Mij niet.” U merkt dus, dat het niet vastkleven aan Gods getuigenissen de mens beschaamd maakt. Als een mens niet, bij elk gevaar, bij iedere opoffering, ten koste van alles aan Gods getuigenissen kleeft, hij zal beschaamd worden. Geeft hij zijn geweten aan wereldse voordelen prijs, hij zal andermaal beschaamd gemaakt worden, als hij niet bij de onderwijzingen van de Heilige Geest aan zijn ziel blijft, maar ter zijde afgaat, hij zal beschaamd gemaakt worden. Die aan Gods getuigenissen vastkleeft, zal niet beschaamd worden, ook al zullen er duizenden aan zijn rechter- en linkerhand vallen; want de Heere eigent Zich de zodanigen toe, zegent en bewaart hen.

- “O HEERE, beschaam mij niet.” Er komen ogenblikken waarin de ziel bevreesd is, *beschaamd* te zullen worden. Hoe vele en grote opofferingen kan ons onze Godsdienst kosten! Ongetwijfeld zullen er hier zijn, die het mij toestemmen, dat aan de een kant niet de wereld met zijn bezittingen en genietingen, en aan de andere kant een goed geweten kan gehouden worden; dat de wereld zich niet aan de ene en de Godsdienst aan de andere kant laat dulden; en daarom moet “de roving uwer goederen met blijdschap aangenomen worden”, en “de smaadheid van Christus meerdere rijkdom geacht worden, dan de schatten van Egypte.”
- Was er soms geen vrees van *arm* te zullen worden? Menigeen van Gods kinderen verontrusten zich, dat hun Godsdienst hen tot het werkhuis zal brengen, daarom roepen zij: “o HEERE, beschaam mij niet“. Hier heb ik deze opoffering te doen, daar word ik gedrongen de bron van winst op te geven en die middelen van

bestaan te laten varen; ik heb klanten in mijn werk verloren; ik heb weder iets anders moeten verlaten om des gewetens wil. “O, Heere beschaam mij niet.” Dat ik elk het zijne geve; bewaar mij om Uw naam niet te ontteren, en “voed mij met het brood mijns bescheiden deels.”

- Dan is een kind van God *bevreesd* dat het beschaamd zal worden in ‘die plechtige ure, die over elk en een ieder komen zal – de ure des doods. Wie gevoelt geen vrees van beschaamd te zullen worden, bij de eindelijke doortrekking van die duistere vallei? “Zou mijn Godsdienst, in die laatste stond, ook door de zeef gaan en bedrog blijken te zijn? “O Heere, beschaam mij niet”, in dat plechtige uur, wanneer ik voor U zal moeten verschijnen, zonder enige hulp of enige steun, tenzij U het zelf geeft.”
- Maar mijn vrienden, die aan Gods getuigenissen kleeft, u zult niet beschaamd worden. Die kennis, bevindelijke kennis heeft aan een vertoornd maar ook een vriendelijk God; die de onderwijzingen des Geestes in zich. gevoelt, en de kracht des Heeren in zijn ziel ondervonden heeft, zal niet beschaamd worden. Hij niet wanhopende sterven, noch Godslasterende de eeuwigheid ingaan. Maar hij zal dit leven in de vreze en liefde Gods verlaten. Of, hij zal sterven met een goede hoop, door genade, op Zijn barmhartigheid, met enige rust der ziel, of enig vertrouwen, dat hij de Zijne is.
- Soms is de wedergeborene bevreesd, dat hij nog openlijk beschaamd gemaakt zal worden voor de mensen, omdat hij door enige zonde overwonnen werd. Evenwel zijn hoop is op God, en hij zegt: “O Heere, beschaam mij niet!” Gij, o Heere, hebt gesproken: “Ik haat het kwade” - en dat geloof ik Heere. U hebt mij duidelijk gemaakt, welk een boos, arglistig, goddeloos en bedrieglijk hart ik heb; en daarop zeg ik: Amen, Heere. U hebt mij mijn dwaasheid en de onmogelijkheid, om mezelf te behouden aangetoond, en dat geloof ik Heere. U hebt mij gewaarschuwd door bestraffingen, omheind door inwendige kastijdingen. U hebt mij bekend gemaakt met hetgeen ik ben, en wat er in mijn hart is; - en ik geloof het Heere! Och, dat mij geen zonde verstrikke; dat mij niets overvalle dat U onteert en mij tot schade is! Dat geen verdorvenheden de overhand over mij behalen. O, dat toch de vijanden der waarheid niet juichende “haha!” over mij uitroepen! O Heere, beschaam mij niet.”
 - Dan eens is hij bevreesd dat er ten laatste een oven voor hem gereed zal zijn, welke zal bewijzen dat zijn Godsvrucht bedrog was, wanneer de satan recht zal hebben te zeggen: “Al uw Godsdienst was bedrog en niets dan het gebroedsel van een snode huichelarij; het waren niet de onderwijzingen van God noch Zijn openbaringen die je ziel ondervond. Je ontving nooit enige genade; het was maar een verhitte verbeelding en niets dan de afschuwelijke werkingen van uw vleselijk gemoed.” De ziel zegt: “Ik kleef vast aan Uw getuigenissen; o Heere, beschaam mij niet.” Ik kleef vast aan Uw werk, ik steun er op, en heb ook niets anders waar ik mij aan vast kan houden: “o Heere, beschaam mij niet.”

Zo zien wij de band die er bestaat tussen het vastkleven aan Gods getuigenissen, en het niet beschaamd worden door de Heere. Hieruit moeten wij als vanzelf besluiten, dat zij die geen getuigenis van God ontvangen hebben, of die aan Gods getuigenissen niet vastkleven, beschaamd gemaakt zullen worden. Hoe dikwerf treft men mensen aan die in een ijdel vertrouwen verkeren en zeker en gerust leven! Hoewel God hen daar nooit in plaatste. Zijn deze kinderen van God – ongetwijfeld zijn er zodanige onder – de Heere zal ze beschamen. Hij zal hen beschamen wanneer zij in de oven der verdrukking gaan, en hen in engten voeren die zij voorheen niet kenden. Zij kleven

niet aan Zijn getuigenissen, zij gaan boven dezelve en daarom zal Hij ze beschamen. Zij zullen gewaar worden, dat God niet te bedriegen is.

Ook zijn er anderen die de zonden, geen zonde noemen, en menen, dat zij hem niet schaden kunnen, die – zo zeggen zij – vast op Christus staan. Maar omdat hun vastheid in hun eigen ik berust, kleven zij niet aan de getuigenissen van God, maar aan de hulpeloosheid, de ellendigheid, de leegheid en het schuldige van het schepsel. Zij houden zich niet aan de getuigenis; “arglistig is het hart;” zij kleven niet aan Gods getuigenis, dat niemand veilig is, dan die door God bewaard wordt. Nu, de Heere zal hen beschaamd maken; mogelijk, door hen te laten vallen, door aan hen te bewijzen, dat zij tot de zonden kunnen terugkeren en het ook wezenlijk doen; door hen voor hun vijanden te ontbloten en ze met beschaamdheid en verwarring te bedekken.

Ach mijn vrienden, hebben wij – ik, zowel als u – soms niet beschaamd voor God en Zijn volk moeten staan, door niet vast te kleven aan die bevindelijke getuigenissen, welke aan ons geweten vastgeklonken waren? En hebben wij niet met de belijdenis van Ezra moeten instemmen: “Ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen?” (Ezra 9: 6) Aan beide zijden heb ik kennis: aan de getuigenissen vast te kleven en niet beschaamd te worden; maar ook aan de getuigenissen *niet* vast te kleven en door God beschaamd gemaakt te worden. En helaas! Hoe velen zijn er in de zichtbare kerk, die Hij eens met een eeuwige beschaamdheid bedekken zal, wanneer Hij de volheid van Zijn toorn en Zijn gramschap op hen uitgieten zal!

Zo ontdekken wij dan drieërlei soorten mensen.

- (1) Vooreerst, een beproefd kind van God, dat een Goddelijke getuigenis ontvangen heeft; en daaraan vastkleeft. De Heere zal het bewaren, als de appel Zijner ogen; nimmer zal het beschaamd gemaakt worden.
- (2) Wij zagen een tweede klasse, die getuigenissen van God ontvingen, maar door de kracht van satan en de bedriegerijen van hun hart, hebben zij nóch in hun bevinding nóch in hun wandel aan die getuigenissen vast gehouden. Deze zal de Heere beschaamd maken, doch niet voor eeuwig. Hij zal hen hier beschamen, om hen van een eeuwige beschaming hiernamaals vrij te doen gaan. Door pijnlijke oefeningen, door vurige ovens vanbinnen, zo niet door openlijke oneer van buiten, zal Hij hen van hun hoogten afvoeren. Hij zal hen beschamen, en zij zullen blozen en schaamrood worden, omdat zij niet aan Zijn getuigenissen hebben vastgehouden, maar zich boven Zijn werkingen in hun ziel verheven hebben.
- (3) Eindelijk is er een derde klasse, die geen getuigenissen van God ontvangen, en daarom er niet aan vast kleven. God gaf geen getuigenis aan hun ziel. Deze zullen beschaamd en tot eeuwige verachting en schande gesteld worden in die dag waarin de Heere openbaar maken zal de verborgenheden van aller mensen hart en Zijn oneindige wraak zal uitgieten over de werkers der ongerechtigheid!
AMEN.

4. GEVAAR VAN EN BEHOEDMIDDELEN TEGEN VERZOEKINGEN.

“Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig maar het vlees is zwak.” Matthéüs 26: 41

Duister was het uur en donker het toneel, toen de Zoon van God de grote, laatste en zegepralende strijd met zonde, dood, satan en hel aanving. Van de krib tot aan het kruis was de Heere Jezus waarlijk “een Man van smarten en verzocht in krankheid.” Niet in de hof van Gethsémané, noch aan het kruis op Golgotha ving Hij aan het zondepak van Zijn volk te torsen. Van Zijn geboorte, van de dag Zijner besnijdenis, toen Zijn bloed het eerst vergoten en Hij onder de eis der wet en derzelfver straffen gesteld werd, nam Hij het gewicht en de straf der zonde op Zich. Maar vóórdat Hij tot de duistere hof van Gethsémané kwam, proefde Hij als het ware, slechts de eerste druppelen uit die bittere kelk, die Hij tot de bodem toe ledigen moest. Zijn voorgaande smarten waren slechts de eerste nevelen en uitvloeisels van de doop des lijdens, waarmee Hij gedoopt zou worden.

Het hoofdstuk, dat voor ons ligt geeft ons een treffend overzicht van het lijden en het bidden van onze Heere in Gethsémané; en bovendien - wat ons intussen Zijn mensheid doet aanschouwen - Zijn zwakheid toen Zijn discipelen Hem verlieten. Wij moeten het niet voorbijzien, dat de menselijke natuur van de Heere op zichzelf zwak was. Als mens was Hij deelgenoot aan de zwakheid – niet aan de zondigheid – van de mensen. Want Hij moest in alles de broederen gelijk worden. Wij lezen daarom, dat “Hij gekruist is door zwakheid.” Zijn menselijke natuur had behoefte aan ondersteuning, niet alleen door Zijn Godheid, welke met Zijn mensheid verenigd was, maar ook door de bovennatuurlijke invloeden en werkingen van de Heilige Geest. Zo lezen wij dat Hij “vol des Heiligen Geestes was,” van Zijn “wederkeren door de kracht des Geestes.” En Hij wordt gezegd “door den eeuwigen Geest Zichzelf Gode onstraffelijk te hebben opgeofferd.”

Als Jezus daarom de hof van Gethsémané inging, om Zijn laatste strijd te strijden, schijnt Hij de drie meest geliefdste discipelen, die getuigen van Zijn verheerlijking geweest waren, Petrus, Jacobus en Johannes, met Zich genomen te hebben, om hun gezelschap enige troost te genieten. Maar hierin werd Hij teleurgesteld. Hij moest naar de bepaalde raad van God alleen de strijd beslechten, en geen vriend noch deelgenoot bij Zich hebben; gelijk HART zegt: *“Het Hoofd verwon alleen het veld.”*

Toen Hij de hof genaderd was, zei Hij tot al de discipelen: “Zit hier neder, totdat Ik heenga en aldaar zal gebeden hebben.” Alsof Hij zeggen wilde: “het werk dat Ik nu te verrichten heb, is te groot en te gewichtig, dat u het zou kunnen bevatten. De strijd, die Mij wacht, het lijden dat Mij overkomt is te zwaar te donker voor u, dan dat u er zou kunnen ingaan. “Zit hier neder en waakt.” Wat Ik te doen en te lijden heb dat moet Ik doen en verdragen buiten u.” Evenwel schenen Petrus en de twee zonen van Zebedeüs meer bevoegd te zijn om getuigen van zijn strijd te wezen. Daarover spreekt Petrus, als hij schrijft: “Een getuige des lijdens van Christus te zijn.” Het was ook van hoog gewicht, belangende de onderwijzing en stichting van Gods kerk door alle tijden, dat er getuigen van dit lijdenstoneel waren, opdat zij niet alleen zeggen konden: “hetgeen wij gehoord hebben;” maar er tevens bijvoegen: “hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben,” van het lijden en de angsten van het

ongeschapen Woord, “dat verkondigen wij u.” Zo moesten Petrus en de twee zonen van Zebedeüs getuigen van Zijn lijden zijn.

Zodra Hij de hof binnen trad, namen de weeën der droefheden een aanvang: “Hij begon droevig en zeer beangst te worden.” Dat wil zeggen, neerslachtig en bedroefd, en door de angsten en benauwdheden ten diepste vernederd en overweldigd. Toen zeide Hij tot hen: “Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt met Mij.” De weeën en angsten van de grote strijd tegen zonde, dood en hel zouden nu beginnen. Wij zien dus dat Hij de drie bevoorrechte discipelen verlaat, gelijk Hij zojuist de anderen achtergelaten had. Hij beveelt hen te waken, terwijl noch de tijd noch de gelegenheid slaap of onachtzaamheid toelieten.

De wet sluimerde niet; want God riep dezelve toe “Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder!” De satan sluimerde niet; want het was nu “de ure en macht der duisternis.” De engelen sluimeren niet; want één van hen werd van de Hemel gezonden, om Jezus in Zijn folteringen te versterken. De boze mensen sluimeren niet, want in Kájafas’ zaal werd over Zijn uitroeiing en vernieling beraadslaagd. Judas sluimerde niet; want de prijs des bloeds was reeds in zijn handen gesteld.

En als dan de vijanden en hemeldienaars des Heeren waakten, hoe zouden dan Zijn discipelen kunnen slapen? “U kunt Mij niet helpen,” mocht de Heere zeggen; “u kunt met Mij geen deel aan de strijd nemen, maar u kunt wel met Mij waken, en uw ogen hun gewone slaap ontzeggen.”

Maar nee, Hij had die lijdenskelk tot op de bodem te ledigen. En een gedeelte daarvan was, zowel van de mensen als van God verlaten te zijn. Nadat Hij dan hen bevolen had te waken, “en een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op Zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan.” Hier zien wij de zwakheid van Zijn menselijke natuur. Er was een tijd waarin Hij zeide: “Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij!” Nu, zo openbaarde zich Zijn mensheid. Dit deed Hem ook zo ernstig bidden, zoals de Apostel spreekt: “Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smekingen tot Dengenen, die Hem uit de dood verlossen kon, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreze.” De Vader verhoorde Zijn geroep. En hoewel het met Zijn heilige wil niet bestaanbaar was, de lijdensbeker weg te nemen, gaf Hij toch onderworpenheid, om het lijden te dragen. Daarom voegt de Heiland er bij: “Niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.”

En dan komende tot Zijn discipelen, vindt Hij ze slapende. Ach, wat is de mens! Die Zijne metgezellen en broeders waren, die door Hem bijzonder begunstigd waren, en daarom de eerste en meeste in waakzaamheid behoorden te zijn, die in het bijzonder uitgekozen waren, om wakende te zijn, die gezegd hadden, gereed te staan om Hem bij te staan en met Hem te lijden – zouden die vrienden slapen, nu Zijn vijanden waakten? Zouden die trouwe discipelen sluimeren, nu een verraderlijke Judas geen slaap aan zijn ogen noch sluimering aan zijn oogleden gunde? Wel mag het ons doen verbaasd staan. Als Hij dan bij hen komt en hen slapende vindt, horen wij Hem tot Petrus, in een schone en aandoenlijke, maar geen klagende taal, zeggen: “Kunt gij niet één uur met Mij waken?” Wat is dat Mijn discipelen? Deelgenoten van Mijn lijden hier en deelgenoten van Mijn heerlijkheid hiernamaals; - die Mijn gezanten zult zijn om het volk het Evangelie te verkondigen en als het geëist wordt het martelaarschap om Mij nentwil te dragen - en hoe kunt u dan nu niet één uur met Mij waken? **“Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.”** En daarom voegt Hij erbij: ***de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak.***”

Hoe schoon is het als wij hier zien, dat de Heere Zichzelf uit het oog verliest ten beste van anderen! Hoewel door Zijn eigen lijden en angsten terneer gebogen, slaat Hij met die tedere zelfverloochenende geest die door Zijn ganse leven Hem bezielde, Zichzelf over, om hen die zo-even getoond hadden trouweloos Zijn bevel te veronachtzamen, te vermanen en te onderwijzen.

Maar de woorden hebben een wijdere kring dan de gelegenheid, toen zij uitgesproken werden. Niet alleen waren zij op de slapende discipelen van toepassing, maar ook belangrijk voor allen, die blootgesteld zijn aan en behoefte hebben bewaard te blijven voor verzoeken.

Vier zaken doen er zich voornamelijk in de tekst op, waarover wij te spreken hebben:

1. *Verzoeken.*
2. Het *komen* in de verzoeken.
3. Behoedmiddelen tegen verzoeken: *waken en bidden.*
4. Beweegredenen, waarom wij te waken en te bidden hebben: *de gewilligheid van de geest en de zwakheid van het vlees.*

1. Verzoeken

Verzoeken! Ziedaar het gewoonlijke lot van Gods volk. Het is een strijd waarin alle krijgsknechten van Christus betrokken zijn. De overste Leidsman onzer zaligheid had deze grote strijd te strijden, en Zijn dienaars hebben onder Zijn gezag, tegen dezelfde geweldige vijanden te kampen. Jacobus zegt het ons: “Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt.” Wederom: “Zalig is de man, die verzoeken verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen.” Evenzo zegt de Heere tot Zijn discipelen: “Gij zijt degenen, die met Mij steeds gebleven zijt in Mijn verzoeken. En Ik verordineer u het koninkrijk gelijkerwijs Mijn Vader dat Mij verordineerd heeft.”

Maar hoewel verzoeken het algemene lot zijn van Gods volk, is er toch iets in dat zeer gevaarlijk en vreselijk is. Voor niemand is deze zo vreselijk en schuwende als zij, die hun eigen zwakheid tegenover dezelve bewust zijn.

Beschouwen wij in het algemeen de verzoeken, dan laten zij zich gemakkelijk in twee klassen splitsen.

Er zijn benauwende en aanlokkende verzoeken. En hoewel beide deze verzoeken gevaarlijk zijn, zijn toch de aanlokkende véér boven de beangstigende te vreezen.

A. *Er zijn benauwende verzoeken.*

De verzoeken, van welke aard ook, zouden geen kracht op ons uitoefenen als er niet iets in ons hart was dat gaarne het oor aan haar leent en een natuurlijke vereniging met haar heeft. De satan verzocht Jezus. Mattheus geeft ons in het 3^e hoofdstuk een uitdrukkelijk verhaal van de satanische verzoeken. In Lucas 4 lezen wij: “en als de duivel alle verzoeken voleindigd had week hij van Hem voor een tijd.” Maar de Heere Jezus kon zeggen: “De overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets.” Dat kunnen wij niet zeggen. Hadden wij geen natuur die vatbaar is voor de verzoeken, geen hart, dat met haar familiair is, geen licht ontbrandbare stoffen in de boezem, die door de lont der verzoeken in lichte laaie staan en vlam geraken, wij zouden hare nadering niet te duchten hebben. Maar wat de verzoeken voor ons tot verleidingen maakt is, dat wij in onze harten iets hebben, dat zo nauw met haar verbonden is. De

verzoeken van buiten en de zonde van binnen zijn gelijk aan de positieve en de negatieve aantrekkingskracht, waarvan de wijsgeren spreken. Zodra zij elkander naderen, springen zij naar elkander. Daaruit laat zich haar bliksemend geflikker, haar donderend gebulder en haar stuivende en overstelpende hagelstorm verklaren. Het is die wederzijdse verwantschap, die aan de verzoeken zulk een vreselijke kracht geeft.

1. Het wordt ons duidelijk in de Heilige Schrift geleerd, dat de Satan grote kracht en invloed heeft, om ons tot het kwade te verzoeken. Hij wordt daarom, in Matth. 4:3, op een nadrukkelijke wijze “de verzoeker” genoemd. Zo noemt hem ook Paulus, 1 Thess. 3: 5. Zo porde hij David aan, om Israël te tellen; verzocht Job, om God te zegenen en te sterven; hij ziftte Petrus en voer in Judas. Doch daar de satan voornamelijk verzoekt door te werken op de verdorvenheden van onze gevallen natuur, is het niet onbelangrijk, om met velen de vraag te stellen: “kunnen wij, altijd of somtijds, de verzoeken, die uit ons boos hart voortkomen, en die, welke ontstaan door de vertoning en invloeden van de satan, nauwkeurig onderscheiden?”

In enkele gevallen geloof ik, ja, en op andere tijden zou ik menen van nee. Ik heb gezegd, dat sommige verzoeken smartend en benauwend zijn bijvoorbeeld ongelovigheid, vertwijfelingen, wantrouwen of de Heilige Schrift van Goddelijke oorsprong is; of Jezus de Zoon van God, de waarachtige God is; of de Godsdienst maar geen bedrog is; of er werkelijk wel iets bestaat van het werk des Geestes in de ziel. Zulke en dergelijke “vurige pijlen” zoals de Heilige Schrift ze noemt schijnen in het bijzonder van de satan te komen. Hoe vast en overtuigend iemand ook de waarheid van Gods woord belijdt, hij is echter niet altijd tegen deze ingevingen en aanvallen beveiligd. Deze influisteringen, door de satan sterk aangedrongen, zouden, als Gods genade het niet verhoede, de ziel van haar fundamenten afrukken. De satan heeft als werkmeester wel enige ondersteuning, medewerking, en iets dat zijn zaak dient nodig. Ongelovig wantrouwen is het fort van de satan, maar hierin wordt hij bediend door het menselijk hart dat van nature diep met ongelovigheid ingekankerd is. Hierop bedient de satan zich in zijn aanvallen bedient. Er is een verrader in de bezetting, die gereed staat zich op het eerste aanbod over te geven, namelijk een slecht hart vol ongeloof; een grootspreker bij vrede, maar een lafaard in de strijd. Het is daarom bijna niet te onderkennen totdat de dag van strijd er is. Daar zit in het hart een diep gezetelde ongelovigheid, die het oor aan deze ingevingen leent. Velen van Gods kinderen zijn voordat Gods genade hen roept, ten enenmale onwetend, dat zij van nature zó'n ongelovig hart bezitten. Zij die in hun onbekeerde staat nooit aan de waarheid van Gods Woord schenen te twijfelen, worden vaak tot aan de grondslagen geschud, nadat God het werk der genade in hun zielen begonnen heeft. Deze verzoeken zijn voor een teer geweten, en bijzonder in zijn eerste tijden zeer benauwend. Want zij bewegen de fundamenten, en indien de fundamenten omvergeworpen worden, wat moet de rechtvaardige doen?” (Psalm 11:3) Maar juist die afschrikwekkende hoedanigheid bewijst, dat zij van de satan komen.

2. Velen van Gods kinderen worden zwaar geplaagd door Godslasterlijke inblazingen, die ik nauwelijks durf te noemen, en daarom ook terecht door J. HART “meesterstukken van de hel” genoemd. Deze vertonen de kenmerkende aard van de boze geest, die zich nu in de duisternis der hel wentelt, zoals hij zich eertijds in de glans des hemels baadde. Maar de satan, uit wiens boze natuur zulke

gruwelen alleen komen kunnen, zou zich zeer verheugen, wanneer hij een kind van God kon overreden, dat deze overleggingen en gedachten uit zijn eigen gemoed voortkwamen. Zoals in een ijzersmederij de zwarte lelijke pijp die het vuur aanblaast verborgen is, en zoals de zakkenroller vaak het gestolen voorwerp in de zak van een onschuldige steekt, zo verbergt zich de satan in de duisternis. Hij blaast het vuur aan en verblijdt zich erin een kind van God tot medeplichtige aan zijn misdaad te brengen, en een deelgenoot van zijn schulden te maken. Hij zoekt hen wijs te maken, dat deze gedachten van hen zijn, dat hij ze slechts aan het licht en in werking bracht; en zij dus rechtvaardig onder het ontzaggelijk oordeel van verdoemenis besloten liggen. Maar dewijl deze dingen het gemoed worden opgedrongen, bewijst dit duidelijk dat zij uit de satan hun oorsprong hebben. Hiervan zal ik u een andere proef geven. Deze ellendige ingevingen hebben een merkwaardig, en op het eerste gezicht, een wonderlijk aanzien. En wanneer zij zijn voorbijgegaan, laten zij geen grote schuld op het geweten achter. Zij zijn als een schitterend licht dat ons, als wij in de duistere nacht op het bed liggen, plotseling kan doen ontwaken of beroeren, maar behalve die plotselinge overrompeling en schrik laat het geen schade achter. Zo ook vervullen deze vreselijke influisteringen het gemoed met verschrikkingen, maar als ze voorbij gegaan zijn dan mag er grote duisternis zijn maar er zal toch geen zware schuld op het geweten liggen. Ze benauwen de ziel, ja bezetten haar rondom maar zij laten geen zondelast achter, zoals een opgevolgde lust of toornig woord doet. Dit bewijst dat die ingevingen niet de vrucht zijn van ons eigen gemoed of wil, maar de pijlen van de helse boogschutter, de vurige pijlen van de geestelijke boosheden in de lucht.

3. Sommigen van Gods kinderen verzoekt de satan, om hen te doen geloven, dat zij de onvergefelijke zonde bedreven hebben. Anderen port hij aan, God te lasteren en vreselijke woorden tegen de Heiligen Geest te spreken.
4. Weer anderen drijft hij bijna tot wanhoop, plaagt hen dag en nacht met zeer akelige voorspellingen van de eeuwige rampzaligheid, en dringt hen tot zelfmoord en suicide. Hij zegt: “er is voor u toch geen verwachting, waartoe zou u nog langer leven? Bij uw dood bent u toch de mijne? Maar hoewel deze verzoeken de ziel zeer benauwen, ja sommigen van Gods kinderen tot een krankzinnig gesticht gedreven hebben, zijn zij toch de gevaarlijkste niet, omdat in het hart van een kind van God een beginsel is van heilige verafschuwing, waardoor deze vreselijke influisteringen verworpen worden. Zij worden niet als een lekkere teug gedronken of ingezwelgd, en daarom behalen zij geen volle overwinning. Hun aard, hun neiging en hun doel zijn allen vreemd aan de ziel. Het zijn indringers, die noch wettig gerechtigd zijn in het hart, noch als ingeborenen recht hebben op de ziel. Het zijn buitenlandse schurken; geen thuisbewoners of binnenlanders. Hun spraak maakt hen openbaar. Bij Farao’s leven zijn zij uitgezonden verspieters, om te zien waar het land bloot ligt. Daarom, ...weg met hen, aan de galg! Knoop ze op! Het zijn uitvoerders van de satan.

*B. Maar een andere klasse van verzoeken zijn niet benauwende maar verlokken-
de, en daarom zijn ze des te gevaarlijker.*

1. Hoe machtig zijn de menigte wellusten van het vlees. Welk een vermogen oefenen zij op de verbeelding uit, en licht maken zij het hart, zo zij enigszins worden toegegeven, tot een kooi van onrein gevogelte! De begeerlijkheden des vleses en de begeerlijkheid der ogen heeft zo menig arm kind van God in de diepste slavernij

gevoerd. De begeerten die langs wettige kanalen uit de tere betrekkingen van man en vrouw lopen en voortgaan, worden zwervende en onbedwongen in allerlei begeerlijkheden uitbrekende, de vuilste bron van verzoeken en beproevingen. De meeste predikers en schrijvers gaan zodanige onderwerpen maar stilzwijgend voorbij. Maar het schuilhouden neemt de verzoeking niet weg. Die verzoeking bestaat; dat weten velen met droefheid en schaamte te zeggen. Zodanige verzoeken nu zijn niet benauwende; - och gave God dat zij het waren, zij zouden vermeden worden! - maar zij zijn zo verleidende, zo verstrikkende, zo verlokken, zo betoverende en zo diep in onze lichamelijke natuur ingegraven, dat, om die uit te graven en af te kappen, het terecht genoemd wordt: het rechteroog uit te trekken, en de rechterhand af te houwen.

2. Maar boven deze grove en meer zinnelijke verzoeken die velen van Gods arme kinderen zeer beangst en zuchtende maken, heeft de wereld ook haar duizenden aanloksels. Er zijn twee werelden, mijn vrienden! De ronde aarde en haar echtgenoot, het hart. Een buiten- én een binnenwereld. Wat is toch de wereld anders dan een verzameling van menselijke harten? De tijger in het hol is van hetzelfde gebroeds als alle andere tijgers op de roef. Alles wat er daarom is in de wereld, die buiten is, oefent invloed uit op de wereld die van binnen is. De elektrische aanslag in Londen doet de naald in Edinburg bewegen. De grondregels, de beginselen en de geest van de goddeloze wereld oefenen invloed uit op de naald van de ziel, en buigt haar uit hare rechte aanwijzing. Hier vandaan is de betrekking met de wereld zo gevaarlijk. Het beste is de naald los te trekken en haar aantrekkingskracht af te snijden. Hoogmoed, hebzucht, wereldsgezindheid, al te angstvallig in aardse bezigheden, gelijkvormigheid aan de wereldse manieren in kleding en stoffering, omgang met hen, die geen vreze Gods voor ogen hebben – welke schreeuwende boosheden zijn dit in onze dagen en van het tegenwoordig geslacht! En hoe groot is de aanleiding daardoor tot die verzoeken die een pad doet bewandelen dat afdaalt naar de hel!

2. Het komen in de verzoeken.

Maar verzoeken zijn een zaak, maar het komen in de verzoeking is nog een andere zaak. Tot dit gedeelte van ons onderwerp zijn wij nu genaderd. “Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.”

Een verzoeking biedt zich aan, trekt op ons los, of wij naderen tot dezelve. Wanneer ons geweten zich horen laat en ons “te wapen” roept, en wij houden – veroorloof mij deze uitdrukking – de loefwal van de verzoeken dan zijn wij voor het tegenwoordige veilig. Verzoeking is een lagerwal, waar tegen de wind heftig waait. Het is een kust met duizenden wrakken en met bleke beenderen van ontelbare verdronken zeelieden bestrooid. Houdt het schip zich naar de wind dan kan het de uithoek te boven zeilen; wordt echter roer en zeil veronachtzaamd, het zal gewis stranden. David en Jozef waren beiden aan gelijke verzoeken blootgesteld. David ging in de verzoeking en viel. Jozef werd bewaard daar niet in te komen en bleef staan.

Veelal gaat een voetpad dwars over een veld; houden wij dat pad dan zijn wij veilig. Maar er komen zo dikwerf verzoeken door onderscheiden voorwerpen, om een beetje af te wijken, hetzij om de mooie bloemen die daar bloeien; óf om aan de oevers van de rivieren te willen wandelen, óf om onze weg te bekorten. Zolang wij ons op het gebaande pad houden, kunnen de verzoeken nabij zijn, maar wij zijn er nog niet in geraakt. Wij zijn op haar zomen. Zolang de band niet verbroken is, hebben wij onze voet op haar gebied niet gezet. Weinigen, - als er al mochten gevonden worden, -

komen in de verzoeken, zonder in de verzoeken te vallen. Een vlieg zweeft rondom een spinnenweb, maar raakt zij die aan dan zij blijft er in vast. Een vogel vliegt rondom de strik, die hem gespannen is, maar pikt hij naar het aas, hij is gevangen. Een mug fladdert om de kaars, maar komt zij in de vlam, zij brand haar vlerken. De Heere zegt niet: “Waakt en bidt tegen de verzoeken;” maar “opdat gij niet in de verzoeking komt.” Weinigen komen uit de verzoeken, zoals zij er in gekomen zijn.

Duidelijk schetst ons Jacobus het onderscheid, dat er is, tussen het vallen dóór en het verdragen ván de verzoeken. Hij zegt niet, “zalig is de man, die vrij is van verzoeken,” want zulk een man weerstaat niet. Maar hij zegt: “zalig is de man, die verzoeking verdraagt.” Zalig is de man die op het voetpad blijft, de wederzijdse verzoeken ziet, maar ze “verdraagt,” dat wil zeggen: niet door haar van het gebaande pad getrokken wordt. “Want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen.” Hij heeft de goeden strijd gestreden, het slagveld behouden en zal de kroon der overwinning beërven. Maar Jacobus zegt meer; hij voegt erbij: “Niemand, als Hij verzocht wordt, zegge: ik word van God verzocht.” U mag de schuld niet op God werpen, en zeggen dat God de verzoeken voor hem bloot legt. Als hij zó in de verzoeking komt en daardoor valt, dan zou God er de oorzaak, de schuld van te wijten zijn. “Nee,” zegt Jacobus, laat die gedachte ver van u zijn. “Want God kan niet verzocht worden met hetkwade, en Hij Zelf verzoekt niemand. Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij door zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt.” Het zijn onze eigen begeerlijkheden, de genegenheden van ons vleeselijk gemoed, de driften en verdorvenheden van onze gevallen natuur – deze zijn het, die ons van het pad in de wijde vlakte trekken. Deze lokken aan, zoals Simson door Delila verlost werd.

Zo lang Eva slechts de appel aanschouwde, was zij veilig. Hoewel de satan in de gedaante van een slang bij haar aandrang om de vrucht aan te raken en te nemen, bleef zij staan, ... totdat zij haar hand uitstreckte. Maar toen de begeerlijkheid, de begeerlijkheid der ogen in haar gemoed begon te woelen, werd zij eerst daarheen getrokken, daarnaar aangelokt, toen nam zij, at en viel. Zolang als wij de verzoeken zien, daaronder zuchten en die weerstaan, zonder daar in te bewilligen of ons aan haar over te geven, zijn wij veilig. Tenminste zijn wij tot zover onbeschadigd. Maar zodra er in ons een begeerte naar de verboden voorwerpen ontstaat, wij daarheen getrokken en door dezelve verlost ons tot hen wenden, vallen wij.

Bijzonder schoon beschrijft Jacobus de vreselijke keten, die de zonde en dood aan de verzoeking schakelt. “De begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart zonde.” De begeerlijkheid gaat niet alleen; ze heeft een beminde deelgenoot. En die is de verzoeking. Wanneer de begeerlijkheid en de verzoeking samen komen, is er *eerst* een bezwangering. De onvoldragen vrucht der zonde werd geteeld in het lichaam der begeerlijkheden. Salomo zegt: “de gedachten der dwaasheid is zonde.” Het ontwerp en plannen tot haar voltooiing, haar rijzing en daling, en haar poging om aan het licht te komen, openbaren de bezwangering van het monster. En aldus ‘ontvangen hebbende’, *volgt* er – tenzij het genadig in het lichaam teniet gedaan worde – een baren. “De begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart zonde.” Het monster is geboren. Scheid verzoeking van de begeerlijkheid, de genegenheid van de gelegenheid – en dan is er nog geen bezwangering, noch geboorte. In de verzoeking op zichzelf is geen zonde; want “de Heere Jezus werd in alles verzocht gelijk als wij, uitgenomen de zonde.” Ook is er in de begeerlijkheid op zich geen werkzame maar wel een bespiegelende zonde. Maar als deze twee, de begeerlijkheid en de verzoeking elkaar

ontmoeten en omhelzen; en onze wil deze vereniging toestemt, dan brengt het, - als de stem van God en het geweten zwijgen, - zonde voort. En dan volgt er ten derde die noodlottige en vreselijke vrucht: “de zonde voleindigd zijnde baart de dood.” De dood is naar mijn gedachte, een dichtschrœiing van de consciëntie, schuld, verdoemenis en de rampzaligheid. En bovendien een doding van de vruchten en genade van de gezegende Geest.

3. Behoedmiddelen tegen verzoeken: waken en bidden.

Maar de Heere Jezus gaf Zijn discipelen twee grote bewaarmiddelen: “*waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.*” De Heere zegt niet: “waakt en bidt, opdat gij geen verzoeken zoudt hebben.” Dat kan niet zijn. Verzoeken is een bestemd deel van een kind van God. Maar Hij zegt: “waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.” Tegen het komen in de verzoeken moet gewaakt en gebeden worden.

Maar waarom zou de Heere deze twee bevelen in het bijzonder hun op het hart en geweten gelegd hebben? Omdat deze en déze alleen, als middelen in Gods hand, hen van het komen in en het vallen onder de kracht der verzoeking konden bewaren. Wij willen dan met Gods zegen deze twee beschuttingen onderzoeken en wel het eerst:

A. Te waken tegen de verzoeking.

1. Waken geeft te kennen, dat uw ogen open blijven. Hierin feilden de discipelen. Hadden zij hun ogen open gehad, zij zouden door de slaap niet bevangen zijn geworden. Maar hoe moeten de ogen open blijven? Zegt het niets anders dan de ogen open te hebben, zoals een zuigeling die in de wieg open heeft? Salomo zegt: “De ogen des wijzen zijn in zijn hoofd.” “Een kloekzinnig mens ziet het kwaad en verbergt zich.” “Laat uw ogen rechtuit zien.” Zijn ogen open te hebben zegt nog iets meer, dan slechts de oogleden omhoog te heffen. En hoe nodig is dit, omdat niet altijd de verzoeken in haar wezenlijk kleed gehuld, tot ons komen! Worden zij bij het kloppen aan de deur altijd gekend en erkend? Komen zij nooit met een doodse stilte in de nacht, steelsgewijze en vermomd? Ja gewis. Wij moeten daarom tevoren iets van de verzoeking weten, om die te herkennen. In deze hoofdstad zijn enkele mannen uitgekozen die men gewoonlijk de *geheime politie* noemt. Deze mannen dragen geen kostuum van beambten; ook kan men uitwendig geen tekenen van hun dienst waarnemen. Maar wat is hun werkzaamheid, oogmerk en voorwerp? Om het gezicht van de Londense dieven na te gaan, hun schuil- en woonplaats te weten, en de zwakke sporen van hun misdaad op te sporen. Maar een speurder die een dief niet op het eerste gezicht herkent, vanwege zijn listige vermomming, zal hem ongedeerd onder de menigte laten gaan. Zo is het met ons en de verzoeken. Wij moeten de verzoeking op het gezicht kennen; wij moesten altijd een ontdekkend vergrootglas voor onze ogen hebben om hen, hoe ook vermomd, in welk gewaad ook gehuld, welk kleed ze ook aangetrokken hebben, op het eerste aanzien te kennen. Als wij hierin mistasten, dan zijn wij niet wakende. De dief is binnengekomen omdat wij hem niet kenden.
2. Waken geeft te kennen op onze hoede te zijn. Hoe zelden staan wij op onze wachttorens. Onderzoek al de uitglijdingen en al het vallen waaraan u ooit schuldig stond. En u zult ze bijna allen tot dit ene punt kunnen samentrekken: óf u bent niet op uw hoede geweest, u hebt de wachttorens verlaten; óf u bent op uw post in slaap gevallen. Door niet bedachtzaam te wezen gaf ge uzelf de vrijheid te delen in de geest van het gezelschap dat u eens verlaten had. U kunt schertsen en dingen zeggen die met recht “onbedachtzame woorden” kunnen genoemd worden. Wanneer wij op onze wachttorens staan, op onze hoede tegen het kwaad der zonde,

met besef van onze zwakheid, dat God Zijn heilig oog op ons heeft en bekwaam is ons te bewaren, dan zijn wij beveiligd tegen de strikken van de verzoeker. De verzoeking mag zich aan ons voordoen, wij zullen daarin niet komen, tenzij wij ophouden op onze hoede te zijn.

3. Waken geeft volharding te kennen. Een schildwacht die op zijn post in slaap valt, wordt door de krijgswetten tot de kogel veroordeeld. Het verontschuldigt hem niet, als hij al één uur gewaakt heeft, want zijn voorschrift luidt: de hele tijd van zijn wacht te waken. Gewoonlijk worden onze ogen zwaar door te waken. Zo ging het ook met de discipelen. En wij kunnen het nauwelijks geloven dat zij op het eerste ogenblik, nadat de Heere hen verlaten had, in slaap vielen. Maar hun ogen waren langzamerhand zwaar geworden. Wij lezen, dat Jezus bij hen kwam en hen slapende vond van droefheid. Zij hadden zich, gelijk kinderen, in slaap geweend. Tenzij wij dus gedurig op onze hoede zijn, komen wij in verzoeking. Het is niet genoeg één of tweemaal wakende te zijn, wij moeten dat volstandig blijven, zullen wij van de kracht van het kwaad bevrijd blijven. Maar wie is tot de gedurige uitoefening van dit onvermijdelijk behoedmiddel bekwaam? Is het in de macht van het schepsel, volstandig en onophoudelijk te waken? Kan iemand zichzelf op de wacht plaats, of er zich bij voortduur op houden? Alleen door een almachtige kracht, die de vreze Gods in de consciëntie moet werken en staande houden, kan iemand wakende zijn en blijven. Maar de meeste kinderen van God leren, in deze belangrijke zaak, pijnlijke en toch voordelige lessen. Het gebrande kind vreest het vuur. Als u gevangen bent door uw onbedachtzaamheid, zal het u voor de toekomst waakzamer maken. Sluiten wij onze ogen, dan is onze val zowat onvermijdelijk. En toch kunnen soms dezelfde personen die het gevaar van in slaap te vallen meest beseffen, en het krachtigste anderen waarschuwen, zélf het eerste struikelen. Er schiet mij een voorbeeld te binnen, dat ik jaren geleden, in Cook's reizen gelezen heb. Een gezelschap zette zich neer op de uiterste zuidhoek van een sneeuwachtige berg. Dr. Solander, een ervaren natuurkundige en aan sneeuwlandstreken gewoon, was bij hen. Hij waarschuwde hen niet te slapen, "want", zei hij, "dan slaapt ge u dood." Echter was hijzelf de eerste die zich aan de slaap overgaf, en werd met de grootste moeite door de anderen gewekt en gered. Hoe gemakkelijk is het anderen te waarschuwen en te vermanen! Hoe moeilijk eigen raad op te volgen en eigen vermaningen na te komen! En na al onze waakzaamheid, zijn wij genoodzaakt met de Psalmddichter uit te roepen: "*Zo de Heere de stad niet bewaakt, tevergeefs waakt de wachter.*"

B. Maar de Heere voegt er een ander behoedmiddel bij, opdat wij niet in verzoeking komen, en dat is *het gebed*. "*Waakt en bidt opdat u niet in verzoeking komt.*"

Dit laatste is een groot bewaarmiddel. Als iemand niet bidt is hij op de grens van verzoeking. En volhardt hij hierin, hij zal in verzoeking komen en zeker vallen. Het gebed is het van God bestemde middel, om de ziel voor verzoeking te bewaren. Niet dat het gebed hen als een verborgen toverkracht, zal wegdrijven, zoals de Roomsers zeggen van hun kruismaken, dat het voor de satan vrijwaart. Het gebed is alleen krachtig voor zover het de bescherming van de God des gebeds aangrijpt. Zijn sterkte aanvat en hulp van Hem krijgt. Daarom schikt de satan zijn gans geschut daartegen. Wanneer de benauwende verzoeking een ziel aanvallen, richt de satan onmiddellijk zijn hele macht tegen het bidden, en zegt: "Wat, jij bidden? Meen je dat God je zal verhoren? Je bidden, - vuil en goddeloos schepsel die je bent - is spotten met God. Hoe durf je het wagen na zoveel verzuim, opstand en ondankbaarheid? Je deed beter het op te geven, dan God te tergen, zoals je nu doet. Je verzwart er je eeuwige

verdoemenis mee. En bekijk eens je gebeden; kijk eens hoe afdwalende en afgebroken zij zijn, zonder orde en regel, gevoel of ernst! Daarbij, waar is je geloof om de verhoring van God te verwachten, of waar is het vertrouwen in je gebed? Je onderhoudt twijfelingen en wantrouwen. En welke ongelovige gedachten koester je van God in de verhoring van je gebed? Wat een arm, verward en verwilderd schepsel ben je toch! Kijk toch eens naar je zonden en afwijkingen, zou God zó'n monster verhoren en antwoorden?"

Als de satan zo'n hels geschut tegen de ziel richt, zou hij, - tenzij het de Heere Jezus behaagt de Geest der gebeden, Die Hij eerst uit vrije genade meedeelde, levend te houden - de stem van het gebed helemaal versmoren! Maar nee, onder de druk van die gruwelijke aanvallen mag de mond zwijgen, de geest zwijgt niet; de klanken kunnen ontbreken, maar niet het gevoel; de tong mag sprakeloos zijn, maar toch worden er verzuchtingen, uitroepen, gekerm en tranen geslaakt.

Nogmaals, als de verzoeken met kracht op ons losrukken en wij in daarin komen, belemmeren zij de stem van het gebed. Wanneer de verzoeken enig voedsel van binnen verkrijgen en de begeerlijkheden gaande maken, bevleken zij het geweten. En als het geweten niet zuiver is, wordt het gebed belemmerd, of bij tijden bijna tot zwijgen gebracht, want de Naam van de HEERE te noemen schijnt spotten met Hem te zijn. Dan ontstaat er een zware worsteling tussen de verzoeken en de arme verzochte ziel. De satan dringt de verzoeken aan, het vlees hunkert ernaar, zoals een vis naar het aas, en komt al nader en nader, totdat het helemaal ingeslikt is. De arme ziel wordt hier bijna heel machteloos, doch blijft gedurig biddende, roepende, zuchtende, kermende en zoekende naar verlossing. Maar ach, zij vindt weinig of niets. O, hoeveel van des Heeren volk zijn deelgenoten van deze vreselijke strijd – van dit worstelen met zonde, dood en hel! En zó zwaar door de verzoeking geteisterd, moeten zij het dan helemaal opgeven, op hun gemak de uitkomst afwachten, het roepen staken en het naderen tot de troon der genade geheel nalaten? Dat zou de satan bijzonder graag willen; dat zou de verzoeken grote kracht bijzetten; dat zou het wegnemen van de sterkten zijn, als de vijand dicht tot de stad genaderd is; dat is de poorten wijd openzetten, als hij er donderende voor staat. Het enigste dat ons overblijft, is tot het uiterste tegenstand te bieden: "Gij hebt nog tot de bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde." Maar ach, "wie is tot deze dingen bekwaam?" Wanneer het God behaagt "de handen te onderwijzen ten strijde, en de vingers ten oorlog," dan alleen is zo'n wederstand bieden mogelijk.

Maar de Heere weet wat maaxsel wij zijn. Hoewel Hij zelf nooit in de verzoeking ging, daar zij nimmer kracht op Hem hadden, was Hij toch in alle dingen verzocht gelijk als wij, doch zonder zonde." Daarom kan Hij ook medelijden met ons hebben, en "met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen."

4. Beweegredenen, waarom wij te waken en te bidden hebben: *de gewilligheid van de geest en de zwakheid van het vlees.*

De Heere onze zwakheid dus kennende en grondig van onze machteloosheid bewust zijnde, voegt bij de zachte bestraffing, die Hij Zijn sluimerende discipelen geeft, uit het teerste meedogen van Zijn medelijdend hart, niet alleen de beste behoedmiddelen tegen de verzoeken, maar ook een genadige verschoning. "De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak." Ja, ongestadig als water, en buiten de hulp des Geestes en de sterkte van Jehovah, onbekwaam om de geringste verzoeking tegen te staan.

1. Vooreerst beschouwen wij *de zwakheid van het vlees*, en vragen: "Waarom is het vlees zo zwak? Omdat het gevallen is, omdat het de zonde aankleeft, tot de bodem toe met de zonde beladen en bezwangerd, ja zijn bestaan is zonde! Het

is daarom even zwak tegen de verzoeken, als een dronkaard niet bestand is om voor een aangeboden borrel te bedanken. Hadden wij in ons geen begeerte tot het kwaad, geen hoogmoed, geen weerspanning, geen gevallen natuur, geen vleeselijk gemoed, geen vuile hartstochten, zo wij van niets aards, zinnelijks of duivels wisten, dan hadden wij geen verzoeken te vrezen. Nee, want dan waren wij ertegen gewapend. Hierin juist ligt onze zwakheid. Konden wij altijd tegenstaan, wij zouden altijd overwinnen; maar dat kunnen wij niet, zonder een uitnemende kracht Gods. De zwakheid van het vlees is een les, die wij allen te leren hebben; want voordat wij die les kennen, komen wij niet op de rechte plaats; wij steken onze mond niet in het stof, noch vallen voor God als zondaars neer. Weinigen weten dit, maar als wij opmerken zullen wij dagelijks de bewijzen zien van de grote zwakheid en het diep verderf van ons vlees. Deze zwakheid openbaart zich gedurig in toegeeflijkheid, in geen tegenstand te bieden, in overgeven en in zich gewonnen te geven zonder te strijden, ja, in menigmaal nog erger en goddelozer te handelen. Hoe treffend zijn de woorden van HART:

*“Diens zeemans dwaasheid is wel groot,
Die ziet de klip, en zich nóg stoot.”*

En wie van ons die God kent en vreest, kan zeggen dat hij nooit die dwaze partij speelde; nooit de zandplaat tevoren zag, en er evenwel opliep? Die nooit treurde, zuchtte, kermde, riep en berouw had, en evenwel weer overwonnen werd? Die nooit het kwade van de strikken zag, nooit het snoer dat om zijn hals gelegd werd gevoelde, nochtans steeds weer opnieuw gestrikt werd? Ik zou zeggen: dat is iets vreemds, iets ongehoords. Nu, door deze dingen leren wij de zwakheid van het vlees; zwak in het geloven, in het hopen, in de liefde; zwak in het strijden, in het tegenstaan, in het overwinnen; zwak in het waken, in het bidden, in het staan; ja zwak tot alles goeds. Ach, wat zijn alle voornemens, beloften, gebeden, begeerten, pogingen, worstelingen en strijden – wat zijn zij allen samen, als een ziel niet door de almachtige kracht van God ondersteund wordt? Buiten de bijzondere genade en hulp van Boven, is het vlees de zwakheid zelf, wordt door de kracht der verzoeken overwonnen, en dikwerf als een veder door de wind voortgedreven.

2. En echter *“is de Geest gewillig.”* Hier is juist het punt, waarop zich een kind van God onderscheidt van hen die zich tot een prooi aan de verzoeking overgeven. Hij heeft een gewillige geest, die zij niet hebben. Maar hoe is de geest gewillig? Hij is gewillig gemaakt ten dage van Gods heirkraft. Het is een nieuwe geest, een vrijmoedige geest, een heilige geest, een begenadigde geest, en daarom een gewillige geest. Nu, waartoe is die geest gewillig? Hij is gewillig te gehoorzamen, te waken, te bidden, overeenkomstig Gods wil te handelen, de begeerlijkheden en genegenheden des vlees te kruisigen, de oude mens uit te doen en de nieuwe mens aan te doen. En hoe vertoont hij die gewilligheid? Door de strijd die hij tegen het vlees voert. Vlees en geest zijn tegen elkaar strijdende partijen: de geest geheel gewillig en het vlees zeer zwak; het vlees draait zich rondom de geest, en de geest worstelt om van onder de vaste en sterke omhelzingen van het vlees te komen. Vandaar is de strijd. De geest is gewillig Gods Woord te lezen, te bidden, Gods aangezicht te zoeken, en het hart voor Hem uit te storten; het vlees is zwak en vindt het bidden een last. De geest is gewillig offers te brengen, vervolgingen te verdragen, verdrukkingen te lijden, het kruis op te nemen, met Jezus te lijden,

tot den bloede toe tegen te staan strijdende tegen de zonde. Het vlees daarentegen, zwak zijnde, trekt de geest naar beneden, is onbekwaam om een enkel ogenblik te staan, stemt met de ingevingen van de satan in, luistert naar elke ingeving, die tot het oor komt, hoort naar de verzoeker en is bijna zo gemeen als hij. Om deze reden dan, vanwege de gewilligheid van de geest en de zwakheid van het vlees, is het waken en bidden nodig.

Was er geen gewillige geest, dan zoude de waakzaamheid nutteloos zijn. Als er geen gewillige geest was dan zou er geen behoefte aan het bidden zijn; het gebed zou niet met aangenaamheid opklimmen tot in de oren des HEEREN Zebaôth. Als er niets dan vlees was, zou een gelovige enkel zwakheid wezen. Maar omdat de geest een ander beginsel bezit is er een gewilligheid, en die ziet op God.

Vergelijk eens voor een ogenblik de toestand van Judas met die van Petrus, en u ziet de ware gedaante voor ogen gesteld. Het vlees van Judas was zwak, en hij viel onder de kracht der verzoeken, die een volle bezitting van zijn hart namen, nadat hij de bete ontvangen en genomen had. Hij viel door de kracht van hebzucht en van vijandschap tegen de Heere Jezus. Hij had geen gewillige geest, daarom viel hij eindelijk en voor eeuwig.

Petrus vlees was zwak, en gelijk de tarwe werd hij gezeefd, over en weer geschud, onbekwaam om de verzoeken, waaraan hij bloot gesteld was, tegen te staan. Evenwel, hij had een gewillige geest, hij had de Heere lief, en geloofde in Zijn heilige Naam. Zijn hart was oprecht, zijn geest gewillig, maar zijn vlees was zwak. Hij was tegen de kracht der verzoeken niet bestand. Hij bezweek voor een dienstmaagd.

Hoe verschillend was het einde van Judas, en Petrus! De een viel, - niet ondersteund wordende, want hij was de zoon des verderfs - hij viel om nooit meer op te staan. De andere viel door de zwakheid, evenwel bezat hij een gewillige geest, die in zijn binnenste streed en naar de zegepraal vocht, en door de kracht der genade ook nog die dag overwon. Want de Heere Jezus had voor hem gebeden dat zijn geloof niet ophield. En hoewel hij dus in de ure der verzoeking viel, zo viel hij toch niet geheel en voor eeuwig. En zou Petrus geen diepe en voordelige les uit zijn verzoeking geleerd hebben? Het vernederde het farizeïsme van zijn hart. Het brak al zijn eigen kracht aan stukken. Het vernederde die grote man, de voorbarigste van de Apostelen. Petrus ging in de verzoeking als een reus. En kwam er uit als een klein kind. Er is niets dat het hart zó vernederde, zó laag voor God in het stof boog, dan de kracht van de verzoeken te kennen. Niets verbreekt zó krachtig de eigengerechtigheid, niets maakt Gods genade zó dierbaar, niets verhoogt zózeer de waarde van het bloed des Lams, niets doet de ziel met vaster hand Christus op Golgotha aangrijpen en vasthouden dan een diepe kennis van de kracht der verzoeken.

En echter zegt de Heere: *“waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.”*

De Heere Jezus beval zijn discipelen, in het gebed des Heeren, te bidden: *“Leid ons niet in verzoeking.”* Het kan goed zijn verzoeken te hebben, het is kwaad in de verzoeken geleid te worden; het is goed ze te verdragen, het is kwaad daaronder te vallen; het is goed tegen haar te strijden, het is kwaad door haar overwonnen te worden; het is goed de verzoeken te ondergaan, onder haar te kermen, te zuchten, haar tot de bloede toe tegen te staan; het is kwaad door haar uit het veld geslagen, vernederd, overwonnen en - in ons gevoel - het slachtoffer van zonde en satan te worden En er is niets dan waken

en bidden, de bijzondere genadegaven des Heeren, dat een arme ziel kan bewaren voor in de verzoeking te komen, en daardoor overwonnen te worden. Want ik geloof, dat er onder de duizend niet één gevonden wordt, die onbeschadigd uit de verzoeking komt, waarin hij gegaan is. Niemand komt uit de verzoeking gelijk hij er gekomen is. U kunt evengoed uw hand in het vuur steken en denken, u niet te zullen branden, als dat u in verzoeking komt, zonder door haar vuur te worden gezengd, zo niet gebrand te worden. Daarom drukt de Heere het Zijn discipelen zo dringend op het hart en geweten: “waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.” Namelijk, te komen in het binnenste der verzoeking, onder haar heerschappij, onder haar kracht, en op het gebied van de satan, als de koning van de macht der duisternis. Waar wij in de verzoeking komen en overwonnen worden, daar wordt de rechterarm gebroken, daar worden de ogen uitgestoken, de benen worden zwak, de handen bevende, de knieën struikelende en al de leden beroerd. Het is een groot verschil, op de oevers van de rivier te wandelen, of er hals over hoofd in te vallen, Het is wat anders, door de stank van een vuile waterlozing gehinderd te worden, of er in te storten en ons gewaad te bezoedelen.

Rondom de verzoeking te lopen, en te vrezen dat wij ieder ogenblik daarin zullen vallen is geheel iets anders, dan dezelve te omhelzen.

De Heere gaf zijn discipelen deze bevelen niet te vergeefs.

Hij als de alwetende God, zag twee behoedmiddelen; en alleen Hij, die de geestelijke wapenrusting heeft aangewezen, kan dezelve ons ter hand stellen, en ons bekwamen ze op de rechte wijze te gebruiken. Als sommige kinderen Gods anderen van verzoeking horen spreken, gevoelen zij bij wijlen de begeerte bij, hen oprijzen, om desgelijks verzocht te worden, opdat zij even gelijke lessen zouden leren, Begeer dat nooit. Wanneer u een kind van God zijt, dan zult u in uw oprecht gemoed veel meer van de verzoeking weten dan u behoeft te weten.

De satan heeft voor ieder zijne verzoeking. Hij kent onze zwakke zijde, onze boezemzonden, onzen bijzonderen aard en gesteldheid, wat strikken hij voor ieders voet en op ieders pad moet leggen. Ja hij weet het nauwkeurig, welke verzoeking ‘voor ieder mens het gepaste zijn.

Eens, toen ik met de spoorwagen reisde, kwam er een heer in dien wagen, die aan het vissen scheen geweest te zijn. Hij had niet lang gezeten of hij haalde een boek te voorschijn, dat een brede lijst van listige vliegen voor de hengelaars inhield.

Terwijl hij al met bladeren voortging, kwam de gedachte bij mij op: ach hier is een vlieg voor elke vis die er zwemt, van onderscheiden maaksel, gedaante en tijden, voor alle weersveranderingen en wateren. O, welk een afbeelding van de satan met zijne duizenden listen! Heeft niet deze hengelaar der zielen een vlieg voor elke vis? Hij weet welke voor ons de begeerlijkste is; en als hij volgens zijne listen te werk gaat – en hij is zulk een ervaren meester! - wat anders, dan de genade Gods kan ons bewaren, de haak niet in te zwelgen.

Daarom hebben wij wel te bidden: “leid ons niet in verzoeking,” en mocht het onze gezegende bevinding zijn, wakende en biddende te wezen, opdat wij niet in de verzoeking komen.

Maar als wij door de zwakheid van het vlees in de verzoeking gaan en het rampzalig gevolg daarvan gewaar worden, dat wij ons dan overtuigd houden, dat God, de zwakheid van ons vlees kennende, de gewilligheid des geestes gadeslaat, het kermen van een arme gevangene hoort, en Zijn oor neigt tot het geroep des ellendigen, die onder de kracht der verzoeking zich zo dikwerf ten doode gedoemd rekent! AMEN.

5. HET LEVEN VAN CHRISTUS, GEOPENBAARD IN DE DOOD VAN HET SCHEPSEL

“Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus’ wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.” 2 Korinthe 4:11

Het is niet minder aangenaam dan nuttig de wijsheid Gods, zoals zij zich geopenbaard heeft in het schrijven van het Nieuwe Testament, na te sporen. Zijn Schriften zijn niet gehuld in een stelselmatig gewaad, noch worden als een droge leer der waarheid voorgesteld; ook niet als een wetboek van bevelen en plichtplegingen, zoals een aards wetgever die zou ontworpen hebben, maar zij vloeiden in hun oorspronkelijke vorm uit de pen van de Heilige Geest, zoals de omstandigheden van de kerk dat vereisten. En, opdat God al de kwaden die er van tijd tot tijd in de kerk zouden uitbreken, zou overheersen, onderwees de Heilige Geest de Apostelen hoe en wat zij moesten schrijven. Vandaar hebben wij die heerlijke verdediging der rechtvaardigmaking, tegenover het terugkeren van de Galatiërs tot “de zwakke eerste beginselen” van de wet, in Paulus’ brief aan die gemeente. Aan de vervolgingen die de gemeente te Filippi te verduren had, hebben wij die zendbrief vol van uitnemende bevindingen, te danken. De misvattingen van de Thessalonicensen wat betreft de tweede komst van de Heere Jezus, verschaften ons twee brieven, vol kracht en zoetheid. Door het weifelend karakter van de Hebreëën, ontsproot die gezegende zendbrief, waarin de Apostel zo klaar en grondig de geestelijke aard van de Levitische bediening aanwijst. En aan de achterdocht van de Korinthische gemeente, met betrekking tot de roeping van de Apostel Paulus tot de bediening, zijn wij grotendeels de bevindelijke brieven aan haar gericht, verschuldigd. Hoe aangenaam is het als wij opmerken de voorzienigheid Gods die zo duidelijk doorstraalt in het voorzien van deze en dergelijke verkeerdheden, welke in de kerk zouden ontstaan en ze daarom in Paulus tijd toeliet uit te barsten. En zo bereidde Hij voorshands het geneesmiddel dat tot het einde van de eeuwen dienstbaar zou wezen. Het hart van de mens is toch in alle geslachten hetzelfde; het gaat ten allen tijde met dezelfde verdorvenheden zwanger, en is daarom alleen met hetzelfde geneesmiddel te helpen.

Het was dan – gelijk ik zo-even heb aangemerkt – het grote wantrouwen van de Korintiërs, aangaande Paulus roeping tot de bediening, die hem aanleiding gaf zoveel van zijn eigen bevinding te spreken. In het bijzonder is de tweede brief aan die gemeente daarmee gevuld. En daarin is geen hoofdstuk dat zóver gaat als dat, waar onze tekst uit genomen is. ***“Want wij die leven, worden altijd in de dood overgegeven om Jezus’ wil; opdat het leven van Jezus in ons, sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.”***

Maar wij zouden grotelijks mistasten, als wij de bevinding in onze tekst uitgedrukt, alleen tot Paulus in betrekking brachten; dat het alleen zijn persoonlijke en verborgen bevinding was waarmee wij hoofd voor hoofd niets te maken hadden. Integendeel, het zijn woorden waarin het ganse levendgemaakte Sion betrokken is.

“Wij die leven,” zegt de Apostel, als of hij in naam van al de wedergeborenen door de Heilige Geest sprak. Wij willen met Gods zegen Paulus’ woorden beschouwen en zien, of sommigen van ons dezelfde bevinding in hun hart hebben.

- I. *Wij die leven.*
- II. *Overgegeven te worden.*
- III. *In den dood.*
- IV. *Altijd overgegeven te worden in den dood*
- V. *Om Jezus wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.*
- VI. *Wat het leven van Jezus is.*
- VII. *Wat ons sterfelijk vlees is.*

I. “Want wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus’ wil; opdat het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.”

Het eerste dat onze aandacht tot zich trekt is de uitdrukking “ wij, die leven.” Het is niet zonder reden, want het is de sleutel van het geheel. Het snijdt ineens allen af, die dood in de zonden of in de belijdenis zijn, en het trekt die nauwe en merkbare lijn, waarop ieder van God geleerde ziel het zo gezet heeft. Dus sluit het allen buiten behalve de levendgemaakte kinderen Gods. En met dezelfde beslissende hand, die alle onbekeerden terzijde stelt, wordt een kenteken van de bevinding neergelegd opdat Gods volk er zich aan toetse. En dit is een belangrijk gedeelte van de levende bevinding, zoals ze in de Heilige Schrift is voorgesteld, opdat al de gelovigen daardoor beproefd, tot de toetssteen gebracht worden, om te weten, of hun hartewerk in waarheid of in ijdelheid bestaat.

“Wij, die leven” sluit dus allen in, die God levend gemaakt en in wie Hij een nieuwe natuur geschapen heeft; allen in wie Hij is begonnen en onderhoudt “het werk des geloofs met kracht.” En hoeveel is er in deze woorden opgesloten: “wij, die leven.” Want wat is dit leven anders, dan het eeuwige leven? Zoals Jezus zeide: die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven.” En wederom: “die Mijn woord hoort en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven.” Dit geestelijk en eeuwig leven was van alle eeuwigheid voor de uitverkorenen weggelegd in de Zoon van God, als hun Verbondshoofd, opdat zij het uit Zijn volheid, die alles in allen vervult, in de tijd zouden ontvangen. Dit Goddelijk en bovennatuurlijk leven wordt ter bestemder tijd in het hart van al de vaten der barmhartigheid uitgestort. Hoever zij ook door de zonden van God zijn afgeweken; hoe “vervreemd ook van het leven Gods door de onwetendheid, die in hen is door de verharding huner harten;” wanneer de bestemde tijd om Sion genadig te zijn, gekomen is, wordt aan de ziel leven en licht meegedeeld, opdat zij voor eeuwig zal leven, Christus heerlijkheid aanschouwen en met Hem in Zijn Koninkrijk zal neerzitten.

Maar vóórdat Gods volk tot de eeuwige genieting van het gewicht van de heerlijkheid, waartoe het verordineerd is, gebracht wordt, is er een geestelijke handelwijze te ondergaan, een pad te bewandelen en een bevinding met kracht in hun ziel te leren. En in de ervaring van die bevinding, vinden wij de sporen van de voetstappen der kudde; de handwijzers die God voor Zijn Sion heeft opgericht.

II. Het begin wat zich in deze geestelijke handelwijze voordoet, vinden wij in de woorden: “want wij, die leven worden altijd *in den dood* overgegeven.”

Het is buiten tegenspraak dat de dood, waarvan hier gesproken wordt, niet de tijdelijke dood is’. Immers, dan zou de tekst zichzelf tegenspreken, daar de uitdrukking “altijd”

in het geheel niet op de tijdelijke dood toepasselijk is, want die heeft maar eenmaal plaats. Terwijl de dood waarvan in de tekst gesproken wordt, een veelvoudig of gedurig sterven is. Het moet derhalve een bevindelijke dood zijn, een dood in de ziel, niet in het lichaam.

II. Maar u vraagt wellicht: *‘waartoe dient dat overgeven van de ziel in de dood? Tot welk doel moet dat geschieden? Wat goeds moet dat teweeg brengen?’*

Het best kunnen wij deze vragen beantwoorden, door de aard van deze dood aan te wijzen. Met weinige woorden kunnen wij die beschrijven, *dat ze bestaat in een bevindelijke vernietiging van alles dat met het leven van God ingeschapen, onbestaanbaar is.* En zoals het dikwerf in de natuur gaat, dat er een wegwijnen vóór het eindelijk sterven plaats heeft, zo ook in de genade. De zaden van de dood zijn bij veel mensen reeds maanden, ja jaren aanwezig, voordat de laatste adem uitgeblazen wordt. Zo gaat met elk begin van het werk van genade, een geestelijk sterven gepaard, de stapsgewijze vernieling van het eigen ik, van de zonde en de satan, dat ieder natuurlijk mens zo eigen is. Voor en aler dus een ziel door de Heilige Geest wedergeboren is, leeft zij zichzelf en is dood voor God. Maar wanneer in haar een geestelijk leven gewerkt wordt, dan heeft er een grote omwenteling plaats daar zij zichzelf begint te sterven en Gode te leven. Het is dit sterven aan zichzelf, in de onderscheiden takken, waarin de ziel eertijds zichzelf leefde, waarvan in de tekst gesproken wordt.

Maar er is in de uitdrukking “wij die leven, *worden altijd in de dood overgegeven*”, iets, dat zo treffend is. De lijdens van deze dood geven er zichzelf niet aan over, maar het wordt in hen en voor hen gedaan. In deze zin, bedrijven Gods kinderen nooit de geestelijke zelfmoord. Niemand bracht ooit zelf aan zijn ziel de doodsteek toe, waardoor het eigen ik wordt gekruist. Maar het wordt in hem gedaan, door een oppermachtige handeling van de kracht des Almachtigen. Het zinnebeeld is ontleend aan een misdadiger, die door de scherpreeker tot de plaats des gericht gevoerd wordt; niet aan iemand, die uit zichzelf gewillig naar de dood gaat. Hierin ligt vooral die misslag van de Arminianen, die wij daarom in dit opzicht godsdienstige zelfmoordenaars noemen kunnen, hoewel het met hen meer in naam dan in werkelijkheid is, en dat het veel meer een toneeldood is die in vertoning bestaat, dan dat het een ware zelfopoffering is. Maar Gods volk kan deze huichelachtige dood nooit verrichten. Het is juist datgene waarvan zij een afkeer hebben, waartegen zij rebelleren en waaraan zij zich nooit overgeven, tenzij God hen Zélf aangrijpt, want “de Heere doot en maakt levend; Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet weder opkomen.”

Deze verklaring, dat de verrichting van een ander en niet van onszelf is, wordt op in andere tekst door de Apostel bevestigd: “Ja,” zo schrijft hij 2 Cor. 1: 9: “ja wij hadden al zelve in onszelven het vonnis des doods, opdat wij niet op onszelven vertrouwen zouden, maar op God, die de doden verwekt.” *Het vonnis des doods* is een rechterlijke uitdrukking, en spreekt dat denkbeeld van zichzelf daartoe veroordelen luide tegen. Het is de beslissing van een ander; en dat van iemand, die met gezag bekleed is om te vonnissen en machtig, om dat vonnis ten uitvoer te leggen.

III. Laat ons nu, ten derden, de uitdrukking “*in den dood,*” en wat die inhoudt een weinig nader beschouwen.

Het is niemand van ons onbekend welk een afschuwelijk iets de dood in het natuurlijke is en dat hij de koning van de verschrikking is voor ieder mens, die niet van zijn aandeel aan Christus en het welbehagen Gods bewust is. Als wij nu dit beeld

vasthouden dan moet de mening van Paulus' woorden in overeenstemming met de natuurlijke dood zijn en daarop in onze bevatting en gevoelens betrekking hebben. Dan moet de bevindelijke dood, waaraan de ziel overgegeven wordt, even pijnlijk, vreselijk en afschuwelijk in het geestelijke zijn, als de natuurlijke dood in het natuurlijk leven. De natuurlijke dood wijst immers een gehele vernieling aan van datgene wat in het natuurlijke dierbaar is.

Beschouw de dood eens in zijn betrekking tot een onwedergeboren mens. Hij berooft hem van al zijn vermaken en werpt zijn plannen omver. Hij scheurt hem uit de kring van zijn familie, snijdt hem af van alles waar hij zijn hart aan verkocht had en waarnaar zijn genegenheden uitgingen. De dood komt als een onwelkome bode die hem aanvat om datgene vaarwel te zeggen, wat hij alleen wil behouden, dat hij alleen liefhad, waarvan zijn hart alleen vol van was; en voert hem naar een ontzaglijke en verschrikkelijke eeuwigheid. Dat is de betrekking, waarin de onbekeerde zondaar tot de dood staat.

Breng nu deze dingen in het geestelijke over, dan is deze bevindelijke dood, waaraan de ziel overgegeven wordt en waartoe God door Zijn vrijmachtig alvermogen, de ziel brengt, iets waarvan het vlees een afkeer heeft. Want hij komt als een doodsvonnis, om alles waaraan het vlees zo nauw gebonden is, te vernielen.

1. *Onze vleselijke wijsheid*, bijvoorbeeld, is iets waar wij natuurlijker wijze aan vastkleven. De verzoeking om aan onze eigen wijsheid in de dingen Gods vast te kleven, is vooral in onze dagen zo groot, daar een godsdienstige opvoeding en de oefening van het verstand in de Heilige Schrift de grote Diana van de Efeziërs, geworden is. Maar als God met een oppermachtig gezag omgord, komt en ons tot de dood overgeeft, dan doet Hij ons aan die wijsheid waarin wij leefden, sterven. En, voor zover het de dingen Gods aangaat, wordt er een inwendig vonnis van veroordeling gestreken over onze natuurlijke vermogens, die wij zochten aan te kweken, en in welke beoefening wij behagen schepten. Wie bezat ooit scherper verstand of ontving betere opvoeding dan Saulus van Tarsen? "Maar hetgeen hem gewin was, achtte hij schade om Christus' wil." En hij bezat zélf in zielsbevinding, wat hij, 1 Cor. 3: 18, 19, zo krachtig uitdrukt: "Niemand bedriege zichzelf. Zo iemand onder u dunkt, dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden, want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God." Als God de Heilige Geest de ziel verlicht, om haar blindheid en onwetendheid te zien en te gevoelen, en dat zij buiten de Goddelijke openbaring niets zaligmakends kan weten, dan brengt Hij alle vleselijke wijsheid een dodelijke steek toe.
2. Zo is het ook ten opzichte van *onze eigengerechtigheid*. Het is onmogelijk dat wij van nature een andere gerechtigheid kunnen verstaan dan die, welke in het gehoorzamen van de wet bestaat. Het is waar, wij kunnen een oppervlakkig en flauw begrip hebben van Christus' gerechtigheid. Maar voordat die persoonlijk aan ons ontdekt wordt, zijn wij onkundig van haar als ónze gerechtigheid. Ons aan onze eigen gerechtigheid te doen sterven, is dus een gedeelte van de uitvoering van het vonnis: "in den dood overgegeven te worden." De Apostel zegt: „als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven." En wie verstaat hier het sterven niet op een geestelijke wijze? De wet kwam in zijn geweten als een openbaarmaking van zijn dood en verdoemenis. En zodra de geestelijkheid ervan in zijn ziel ontdekt werd, dan werd ze een dodend vonnis tegen zijn eigengerechtigheid, zowel als tegen zijn zonden. Dán openbaarde het alle eigengerechtigheid als vuilheid en stelde de bezoedeling van zijn hart en het onreine van zijn gedachten, woorden en werken ten toon.

3. Zo is het ook met betrekking tot *alle valse hoop*. Wij lezen van “de hoop des huichelaars, die vergaan zal.” Deze valse hoop, hetzij die steunt op goede denkbelden van anderen, op verbetering des levens, op een toestemmen van de leer van vrije genade, of op een andere zaak, - minder dan “een goede hoop door genade” - ze zal ter dood overgegeven worden. Zolang er een vleselijke hoop - dat is elke hoop die voortvloeit uit, of welks middenpunt het vlees is - in de ziel leeft, kan de geestelijke hoop niet regeren. De dood van de een is het leven van de ander. Zo gelijken zij twee mededingers naar één troon: de éne moet sterven, zal de andere leven, de éne moet onthoofd worden, zal de andere de scepter kunnen zwaaien.
4. Evenzo is het met *al onze natuurlijk godsdienst*. Weinigen zijn er die niet een zekere soort godsdienst hebben, ofschoon voor het grootste deel in overleveringen bestaande en op zoveel onderscheiden grondslagen berustende, als zij met verschillende namen genoemd worden. Hoedanig deze gronden en welke namen het zijn mogen, is van weinig verschil, zolang zij in het vlees bestaat. Een geloofsbelijdenis kan evengoed, in het hoog Gereformeerde als in het laag Arminiaanse, op het schepsel gegrondvest wezen. De godsdienst die wij allen, het zij meer of minder, van nature bezitten, welk aanzien zij ook mag hebben, als zij in het vlees bestaat en uit de natuur voortspruit, staat niet in de kracht Gods en is niet door de Heilige Geest in het hart gewerkt. Hoe schoon zij mag schijnen, hoe dicht aan de ware godsdienst geëvenaard, hoe min door anderen betwijfeld, hoe afgodisch door onszelf geëerbiedigd, ... zij moet ter dood overgegeven worden, opdat de godsdienst van JEHOVAH, de godsdienst die de ziel behoudt, de dienst van Jezus Christus en die van de Heilige Geest, in het hart worde opgericht op de puinhopen en het verderf van alle menselijke godsdienst.
- Vergelijkenderwijs gesproken, schijnt het iets geringer als iemands zonden weggenomen moeten worden en aan de dood overgegeven worden. Het zal wel enigszins moeilijker voor de mens zijn, om van zijn eigengerechtigheid af te zien. Maar zwaarder, zo niet de allermoeilijkste slag is het, als onze Godsdienst ons ontzinkt, datgene wat zo diep in en rondom ons hart verweeft is! Dat rustpunt van ons vertrouwen om van een eeuwige rampzaligheid verlost te worden! Dit weg te nemen is gelijk aan iemand, die over een brug vlucht, en de laatste boog voor zijn voeten ziet invallen, waardoor de ruisende vloed voor hem openstaat. En daar is, op de brug van ons levens geen terugkeer denkbaar. En dan onze godsdienst, de laatste brugboog over de vloed, in stukken gebroken te zien en ons bevend in het gezicht der eeuwigheid te laten, ... dat noem ik waarlijk verschrikkelijk! Het is toch het laatste waartoe een mens natuurlijker wijze komt. Zijn zonde te laten, van zijn gezelschap en gemakkelikheden afstand te doen, dat gaat nog, maar als het aan zijn vleselijke godsdienst toekomt, die hij als een afgod vereerde; als de Geest van God die aangrijpt en ter dood overgeeft, dat is een van de laatste slagen, die het hoofd van ‘s mensen eigengerechtigheid afhouwt. Ik geloof ook, dat er een gestrengere behandeling wordt vereist, zal de menselijke ziel hiertoe komt.
- Mij heugt een tijd, dat ik mij al op mijn leger omwentelende, de dag bijna zag aanbreken, dat ik de eeuwigheid zou ingaan; want mijn ziekte scheen ter dood te wezen, en in mijn ziel gevoelde ik schier niets dan schuld en veroordeling. Toen was het de tijd van de zifting van al mijn godsdienst, die in het vlees bestond.
- Wanneer wij in deze engten komen, en er geen welgegronde hoop voor de ziel gevonden wordt om in die ure van de beproeving op te steunen, dan zal dit openbaar maken, of ons geloof in menselijke wijsheid of in de kracht Gods bestaat. Dan zal wat wij van God ontvingen leven, maar wat wij van het schepsel

verkregen zal verwelken en sterven.

IV. Maar let ook eens op het woord “altijd.” “*Wij, die leven, worden altijd in de dood overgegeven.*”

Wat! Niet maar eenmaal? Is het niet genoeg, dat het hoofd de vleselijke godsdienst eens van het bebloede lichaam afgehouden wordt? “Nee,” zegt de Apostel, “wij die leven, worden *altijd* in de dood overgegeven.” En elders: “Ik sterf alle dagen.” “Altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam omdragende.” “De dood werkt in ons.” Deze zijn allen woorden van gelijke betekenis en dezelfde kracht. Het vlees is gelijk het veelhoofdige monster (de Hydra) in de fabel; zodra er een kop wordt afgehouden, groeit er een ander in zijne plaats weer op. De godsdienst van het schepsel heeft wel honderd Hydra’s koppen. Als er een is afgesneden komt er terstond een ander uit de oude nek voort. Ook kunnen wij haar bij de klimop, die bij de muur opgroeit, vergelijken: snijd haar tot op de grond af, zodat er schijnbaar niets overblijft, zolang de wortel in de muur is, zal hij telkens weer uitschieten. Zo is ook deze vleselijke godsdienst. Ze mag afgesneden en gedood worden, ze spruit opnieuw uit; het grondbeginsel blijft altijd meer of min in werking.

Daarom is er dag bij dag meer of minder een “overgeven tot de dood.” Als het vlees zoekt te heersen of te regeren, dan wordt er een vonnis des doods aan toegebracht! Het geweten wiens ambt het is, als de plechtige stedehouder van Christus, het vlees aan de dood over te geven, richt zijn gerechtshof in de ziel op, als het vlees zijn hoofd opsteekt. Ontspringt onze vleselijke wijsheid? Des Konings gemachtigde veroordeelt haar, en zij wordt ter dood overgegeven. Haar hoofd wordt afgehouden. Verheft zich onze wettische gerechtigheid; neemt zij een nieuwe gedaante aan, of draagt zij een nieuwe dekmantel? Ze wordt gevonnist en ter dood overgegeven. Staan onze begeerlijkheden op, beginnen onze hartstochten te stormen en op te wellen? Vroeger of later worden zij voor dit gericht gedaagd, gevonnist en ter dood overgegeven. Begint de hoogmoed te werken; heft de geveinsdheid haar hatelijk hoofd omhoog; blaast de hovaardigheid ons op? Een tijdlang mogen de rebellen de overhand schijnen te hebben, als de gezegende Geest, als een geest des oordeels vanbinnen begint te werken, dan worden de verraders gevat, en een plechtig vonnis des doods wordt over hen gestreken. Voor zover het geweten in de vreze Gods is teer gemaakt, bespeurt het nauwkeurig de werkingen van het vlees in elke gedaante. Het is een soort geestelijke politie om de doodschuldige te ontdekken, onder welk gewaad hij zich ook schuil houdt. Veel van haar, door God vastgestelde bediening, bestaat in de werkingen van het vlees nauwkeurig na te gaan. Zijn ogen zijn met hemelse zalf gezalfd om het kostelijke van het vuile te onderkennen, en zijn armen zijn met gezag toegerust om elke godsdienstige en ongodsdienstige verrader, die de troon van Christus in de ziel zoekt te overweldigen, te vatten en te veroordelen.

Het is voornamelijk in dit werk des harten en des gewetens, dat de inwendige strijd bestaat. De naamchristen mag opgeblazen zijn in de geestelijke hoogmoed, en dat *nederigheid* noemen; een verhard en dichtgeschroeid geweten moge hij *Evangelische vrijheid* noemen: hij moge in de stoutste hovaardigheid wandelen, en dat een goede vrijmoedigheid en verzekering des geloofs heten; echter een zodanig bedrog wordt niet geduld in het hart, dat door genade nederig gemaakt is. Er is een geestelijk oog in de ziel, dat de verraders ontdekt en gevangen neemt, en daar is een geestelijk zwaard, dat uitgetrokken wordt, zodra zij ontdekt worden.

Bevinden wij dit soms ook niet? Als wij de hoogmoed voelen opwellen, is er dan geen plechtige waarschuwing tegen in onze ziel? Of wanneer de werkingen van de geveinsdheid zich verheffen en vanbinnen beginnen te gisten, is er dan geen

beteugeling van haar? Als wij ooit door enige verborgen of openbare zonde zijn misleid geworden, heeft dan het geweten daartegen geen veroordelend vonnis uitgesproken? Als de verzoeker aanrukt, is er dan niets dat ontroerd? Wanneer het wellustig oog op de vrouw van de buurman ziet, wordt er dan geen verwijt van het geweten waargenomen? Als er een wraakzuchtige gedachte opwelt, is er dan geen geheim vermaner die haar ontdekt en het doodvonnis daarover velst? David wist daar iets van, toen hij de slip van Sauls mantel gesneden had.

Door deze verborgene werkingen van het gerechtshof in het geweten, door deze dagelijkse strijd is de levende ziel van elk ander onderscheiden; en daarin bestaat voornamelijk het *tot de dood overgegeven*.

V. Maar waarom zou het volk van God zo bij voortduring ter dood overgegeven worden? De Heilige Geest zegt het ons door de pen van de Apostel Paulus: “*Om Jezus wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.*”

“Om Jezus wil,” niet om de wil van het schepsel. Opdat de kroon van het hoofd van de rechtmatige Eigenaar moge geplaatst worden; opdat het schepsel gans beschaamd, en Christus verheerlijkt zou worden.

Maar de Heilige Geest wijst meer bijzonder aan, op welk een wijze Jezus verheerlijkt wordt. Daarom voegt Hij er bij: “*Opdat ook het leven van Jezus is ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.*”

Let eens nauwkeurig op, mijn vrienden. Het is niet enkel: *opdat het leven van Jezus aanwezig zij*. Maar *opdat het in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden*. Het is de openbaring, de ontdekking, het aan het licht brengen daarvan, wat de Apostel hier aanwijst. De openbaring van het leven is nog iets anders, als het leven zelf. Zo wordt bij de eerste levendmaking van de ziel, het leven meegedeeld, maar dit leven wordt geopenbaard, als zij ter dood overgegeven wordt. Dit leven is “het leven van Jezus,” dat is: het nieuwe en verborgen leven, waarvan Hij de Werkmeester is.

Zo spreekt ook de Apostel bij Kol. 3: 3, 4: *Uw leven is met Christus verborgen in God*. Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is;” enz. Dit verborgen en geestelijk leven wordt dan alleen kenbaar en openbaart zich naar buiten, als het vonnis des doods in de ziel plaats neemt. En daarom is deze openbaring van het leven van Jezus overeenkomende met de overgave van de ziel aan de dood, dewijl het alleen uit dat sterven kenbaar wordt en daaruit voortvloeit.

Om mijne mening duidelijker te maken zal ik mij een weinig bepalen bij die zaken, waarin, gelijk ik aantoonde, een overgegeven tot de dood bestaat.

1. Neem ten eerste onze *vleselijke wijsheid*. Deze is en blijft een gedeelte van het schepsel, iets dat hoe ook gelouterd en aangekweekt, in het vlees bestaat, een deel van onze aardse Adam. Zij moet daarom tot niets gemaakt worden. Ze is veroordeeld, (1 Cor. 2: 6), en moet derhalve ter dood overgegeven worden. Maar waarom? Niet opdat Gods volk dwazen en zotten zouden worden, maar opdat in haar plaats de wáre wijsheid heersen en regeren; opdat ons een dieper, hoger en edeler wijsheid uit Christus volheid zou bekend en medegedeeld worden. Met andere woorden: opdat Christus Zelf “onze wijsheid” zou worden, waartoe Hij van God aan Zijn kerk geschonken is. (1 Cor. 1: 30.) Daarom is het, dat wanneer onze aardse wijsheid sterft, als wij bij onszelf al minder en minder bekwaam worden om de waarheid recht te verstaan; als onze plannen verijdeld en onze ontwerpen tot niets worden; als onze berekeningen afgekeurd worden en wij onszelf als dwaze en onwetenden in de dingen van God beginnen aan te zien; als wij onze wijsheid en geleerdheid, waar wij op pleegden te roemen, aan de dood overgegeven zien, - en wij met die dood instemmen -

dan wordt er boven onze verwachting een nieuwe wijsheid meegedeeld, een nieuw licht verrijst, en tot onze grote verwondering ontvangen wij een geestelijk verstand van die dingen des Heeren waarvan wij, terwijl wij leunden op en zagen naar ons natuurlijk verstand, niets wisten, noch haar bestaan kenden. Dit wordt in de Heilige Schrift genoemd: “De zalving van den Heilige.” En gelijk dezelve zalving u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig, en is geen leugen.” (1 Joh. 2: 20, 27) Dit is een vrucht van de openbaarmaking van het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees. Dit geeft licht, kracht, kennis en besturing; het opent de Heilige Schrift en leidt de ziel in die paden waarin zij, zolang ze op de wijsheid van het vlees haar vertrouwen vestigde, niet komen kon, en waarvan zij te voren niets af wist.

2. Alzo ook met betrekking tot onze *eigen sterkte*. U en mij, voor zover wij door God zijn wedergeboren, staat een treurig eertijds voor de geest, toen wij sterk waren in vleselijk vertrouwen, toen wij geen denkbeeld hadden, dat de verzoeken ons te sterk waren, toen de zonden heerschappij voerden, de wereld de overhand had en wij door onze eigen krachten de prijs behaalden. Maar tot onze schaamte, zijn wij de geestelijke zin van deze woorden gewaar geworden, waarvan wij eens zo onkundig waren: “Als wij nog krachteloos waren.” En wederom: “zonder Mij kunt gij niets doen.” Nu bevinden wij dat wij krachteloos zijn, dat wij onbekwaam zijn iets tot Gods eer te doen, dat wij weerloos tegen de zonden zijn, dat wij onmachtig zijn de vurige pijlen des bozen uit te blussen. En zo leren wij een nieuwe les. En na herhaalde misslagen, beginnen wij de hulp en ondersteuning des Heeren in te roepen en worden meer of min gewaar dat “Zijn kracht in zwakheid volbracht wordt.”

En weinigen zijn er misschien, die deze les pijnlijker doch tevens krachtiger leren, dan de Evangeliedienaren van Christus. Voor en alear hij zijn natuurlijke wijsheid verloren heeft, is hij nóch wijs ter zaligheid, nóch bekwaam de geestelijke dingen ten voordele van Gods volk te bedienen. Maar dan ook zijn natuurlijke wijsheid en krachten ter dood overgegeven te vinden, haar aan de scherprechter overhandigd, aan de galg gehangen en bij de doodschuldigen begraven te zien; geen vermogens te hebben, om het woord te verstaan, noch krachten en wijsheid om het uit te leggen; geen geestelijke gedachten te hebben dan zulke, die nu en dan van boven worden medegedeeld; geen deur van ontkoming te hebben, dan Hij Die de sleutels van David heeft om te ontsluiten; niet durvende terug gaan ofschoon er voorwaarts geen weg gezien wordt ... dat is een beproevende plek voor de bedienaar van het Evangelie. Maar temidden van dit sterven aan vleselijke kracht wordt de ware wijsheid meegedeeld, en sterkte en genade in het hart uitgestort. Dit is de bevindelijk te genieten “dat het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees geopenbaard wordt.”

3. Zo is het ook met *onze eigengerechtigheid*. Wanneer die ter dood overgegeven, in hechtenis genomen en gevonnist wordt, dan opent de Heere de ogen des geloofs voor een andere gerechtigheid, zodat Christus' vlekkeloze en heerlijke gerechtigheid de gelovigen meegedeeld wordt, waardoor hij zonder vlek of rimpel voor God gesteld wordt. Onze eigengerechtigheid moet ter dood overgegeven zijn, zullen wij Christus gerechtigheid zien, begeren en omhelzen, en haar kracht, schoonheid en heerlijkheid ontdekken.

4. Zo ook ten aanzien van onze *vleselijke godsdienst*. Welk een schade is het die geheel te verliezen! Maar wij worden gewaar dat op haar puinhopen gebouwd en uit haar sterven te voorschijn gebracht wordt een nieuwe godsdienst, van geheel andere soort; een geestelijke, hemelse en zaligmakende godsdienst. Hoe pijnlijk ook de strijd

voor een mens mag zijn, bij het ontzinken en wegwijnen van zijn oude godsdienst, als hij met de mededeling van een nieuwe, een geestelijke Godsdienst, (waarvan God de Beginner en Voleinder is) in zijn ziel bewelddadigd wordt, dan is hem een duizendvoudige winst ten deel gevallen. En bij tijden vervult zij hem met heilige verwondering en aanbidding. Hij heeft een gezicht gekregen van het leven van Jezus, dat in zijn sterfelijk vlees geopenbaard werd, in hem een nieuwe Godsdienst voortbracht, waarbij de andere niets dan schijn en bedrog was.

5. Zo is het ook met al zijn *valse hoop*. Wat een slag, zonder hoop gelaten te worden! Maar wie zou al zijn valse hoop niet met een nieuwe, een betere willen ruilen? Met een goede hoop door genade, een hoop die de ziel kan ondersteunen als “een anker hetwelk zeker en vast is en ingaat in het binnenste van het voorhangsel.”? Wie zou “de hoop des huichelaars die vergaan zal”, niet willen geven voor “de hoop die niet beschaamd maakt”?

6. En zo is het ook met betrekking tot alle vergeefse en *ingebeelde verwachtingen* van ‘s schepsels heiligheid, en wat genoemd wordt: *aangekweekte genade*. Uit te zien naar geduld, maar opstand te aanschouwen; nederigheid te bouwen, maar hoogmoed te zien oprijzen; een overvloedige oogst van heiligheid, een stil en gespeend hart, toenemende bidlust, waakzaamheid en dankbaarheid te verwachten, maar niets te vinden, als rebellie en duivelse opstand, ... dit is, onze verwachtingen “ter dood overgegeven” te hebben. Maar van tijd tot tijd enige ware nederigheid, oprechte lijdzaamheid, volslagen onderwerping, oprechte vergenoegdheid medegedeeld te vinden, dat is “het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees geopenbaard” te hebben. En is dit geen gelukzalige verandering: al de nietswaardige wisselbrieven van onze verlopen wisselbank vernietigd te zien, en met goud, met rein zuiver goud in onze schatkamer des harten betaald te worden?

VI. Maar wat hebben wij door “het leven van Jezus” te verstaan?

Ik versta er door dat Goddelijk en geestelijk leven in de zielen van Zijn volk, waar Christus de Bron en Werkmeester van is. Gelijk Hij tot Zijn discipelen zei: “Ik leef, en gij zult leven.” “Hetgeen ik nu in het vlees leef”, zegt de Apostel Paulus, “dat leef ik door het geloof des Zoons Gods.” En wederom: “Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft, en ik leve door de Vader, alzo die Mij eet, dezelve zal leven door Mij.” (Joh. 6: 57). Dit leven is het Middelaarsleven; het leven, dat Hij nu aan de rechterhand Gods leeft, en hetwelk Hij in Zijn volk plant, opdat zij eeuwig leven zouden.

Maar zo wij geestelijker wijze zullen leven hetzelfde leven, dat Jezus leeft, dan moet het openbaar gemaakt worden. Zal iemand leven, tenzij er nimmer enig teken of ontdekking van dat leven geweest ware? Als er dus in de wedergeboren mens hetzelfde leven is, dat Jezus Christus aan de rechterhand Zijns Vaders leeft, dan moeten daar ook werkingen van binnen en levenstekenen naar buiten geopenbaard worden. Geestelijk leven te hebben, zonder geestelijk gevoel, vreugd noch droefheid te kennen; van geen verzoeken noch uitredingen, gebeden noch verhoringen iets te weten en maar stil en gerust de stroom van een ongestoorde belijdenis af te glijden; dat moet bedrog en ijdele waan zijn. Zo'n toestand lijkt wel naar de donkerheid, waarvan Jesaja spreekt, als hij zegt: “De duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken.” Duisternis zal de “belijdende aarde” bedekken, en grote donkerheid een diepere, zwartere schaduw de “belijdende volken.”

Maar als er dan werkingen uit dat medegedeelde Goddelijk leven in de ziel

ontspruiten, dan is het nodig te vragen: *waarin die uitwerkingen bestaan? En welke gewaarwordingen ze voortbrengen?*

Ik antwoord, dat zij gewoonlijk heel anders zijn, dan wij verwachten. Als wij eerst in de waarheid werkzaam werden, maakten wij, jong en onervaren zijnde, vele misvattingen en misrekeningen. Bijvoorbeeld: wij dachten, dat de godsdienst bestond in reine harten te hebben, in heilig te leven, in het dienen van God met al ons vermogen, en zo vervolgens. En ontvingen wij al enig licht over de geestelijke aard van de ware godsdienst, dan grepen wij veelal mis, in het hoe deze deelachtig te worden. Wij zagen uit naar leven, zonder te weten, dat het kwam door de dood; naar hoop, niet wetende, dat zij ontsproot uit wanhoop; naar wijsheid, zonder er rekening mee te houden dat zij begon met de kennis van onze dwaasheid; naar sterkte, niet bedenkende, dat zij in zwakheid volbracht wordt.

Tenminste, zo waren mijn denkbeelden. Doch toen de Heere krachtiger in mijn ziel doorwerkte, toen leerde Hij mij door zijn Heilige Geest die nederige lessen, waarvan ik tevoren geheel onkundig was. En terwijl wij onder deze onderwijzingen verkeren, kunnen wij haar eind oogmerk niet bemerken. Wij verkeren, als het ware, in een doolhof van verwarring. Wij lezen dat de Heere de blinden leidt langs “wegen die zij niet geweten hebben.” Daarom kunt u er zeker van op aan, dat als u altijd, of veelal uw wegen kunt doorzien, u dan niet een van degenen bent die God leidt. Wanneer dus de Heere Zijn volk leidt, brengt Hij het in de duisternis, en niet in het licht. Maar onder deze vreemde onverwachte leidingen, zijn wij waggelende en weten niet, hoe het met ons is. In plaats van heiligheid vinden wij goddeloosheid, voor hoop wanhoop, voor liefde vijandschap, voor geduld opstand, ja, in plaats van elke goede en volmaakte gave, weinig anders dan de werking en woeling van een bedorven natuur. O wat een doolhof! Maar waarom is dit? Het is, opdat de naar de troon dingende rebellen ter dood zouden overgegeven worden. Opdat de verrader vernederd en Jezus regeren zou. Daarom moet er “een omkering, omkering, omkering” plaats grijpen, “totdat Hij komt, die daartoe recht heeft.” Niemand zal Jezus ten volle en van harte in de ziel ontvangen, Zijn scepter kussen, onder Zijn heerschappij bukken en dezelve met ware toegenegenheid omhelzen, tenzij de mededingers zijn vernederd, en zijne valse hoop ter dood overgegeven wordt, opdat het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.

VII. Maar wat hebben wij door “ons sterfelijk vlees” te verstaan?

Het wil niet zeggen ons vleselijk gemoed, maar onze aardse tabernakel, zoals een andere uitdrukking in dit hoofdstuk dit bewijst: “Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid van de kracht zij Godes, en niet uit óns.” Het is dan in dit arm lichaam, omvat met zwakheden, waar het leven van Jezus in geopenbaard wordt.

Dit Goddelijk leven ontspringt dikwerf in vurige verzuchtingen tot God; in de daden van het levend geloof; in de zoete onderhandelingen die Gods volk met elkaar genieten; onder het lezen van de Heilige Schrift; in de toepassing van dierbare beloften; en onder de prediking van het Woord. Soms blijft het als het ware, onder de aarde door de last van “ons sterfelijk vlees,” maar het openbaart zich opnieuw, opgetrokken door de Zon der gerechtigheid. Maar zijne rijzing is evenredig naar zijn daling. Naarmate ons natuurlijk bidden vermindert, bidden wij geestelijker wijze; als wij ophouden onze hoop op het vlees te stellen, dan leunen wij op de Heere; als wij aflaten met het hoofd te geloven, dan geloven wij met het hart; als wij aan alle volmaaktheid in het eigen ik een einde zien, dan beginnen wij Christus volmaaktheid te vinden; en wanneer wij niets in onze harten zien dan zonden, rampzaligheid en

ellende, dan beginnen wij geestelijke vertroosting te smaken. Zoals dus een kind van God in het natuurlijke zinkt, verheft zich het leven van Jezus en wordt in ons sterfelijk leven geopenbaard. Is er dan een ziel die hijgt naar de zoete openbaring van het leven van Jezus; en vraagt gij waarheen hij zich te wenden heeft?

Hoort, wat daaromtrent het Woord van God ons zegt: “De wijsheid dan, vanwaar komt zij? En waar is de plaats des verstands? Want zij is verholen voor de ogen aller levenden, en voor het gevogelte des Hemels is zij verborgen. Het verderf en de dood zeggen: haar gerucht hebben wij met onze oren gehoord.” (Job 20: 20-22.) Voordat wij daarom tot “het verderf en de dood” komen – de vernieling van de vleeselijke hoop, en de dood van de natuurlijke godsdienst – horen wij het gerucht van de ware wijsheid met onze oren niet. Zijn wij in duisternis, dan verrijst het licht; wanneer wij wanhopende zijn, verheft zich de hoop; als wij door ongeloof en wantrouwen beproefd worden, dan verschijnt het geloof. Daarom zijn deze de wijsten, in wie de wijsheid van het scheepsel het meest tot dwaasheid geworden is; deze zijn de sterksten die het meest hun eigen zwakheid en bevinding kennen; zij zijn de heiligsten, die het meest van hun eigen vuilheid weten, en deze zijn de godsdienstigsten – in de ware zin van het woord – die in en van zichzelf de minste godsdienst bezitten. Juist naar die mate naar welke wij ter dood overgegeven zijn en het vonnis van de veroordeling aan ons voltrokken wordt over alles wat het scheepsel liefkoost, verrijst het leven van Jezus en wordt in waarheid geopenbaard.

Indien dit nu waarheid is, als dit de leer naar de Godzaligheid is, indien dit met het pad des levens overeenstemt, en in gezegende vereniging is met de bevinding van de gelovigen, als de zaak zo gelegen is, wat zullen wij dan zeggen van hen, die kennis hebben aan – of liever die belijden te kennen (want het is slechts een belijdenis) – de heldere zijde maar niet aan de schaduwzijde? Die altijd geloven, en nooit door ongeloof beproefd worden; die met wijsheid vervuld, nooit hun eigen dwaasheid gevoelden? Die sterk zijn en nooit enige zwakheid in zichzelf ontwaarden; die altijd vergenoegd en tevreden, van geen gemelijkheid of ongeduld weten; die altijd een goede hoop hebben, zonder ooit door wanhoop geteisterd te worden? Moeten wij niet zeggen, dat het leven van Jezus niet in hun geopenbaard is?

Want als het waarheid is (en wie zal loochenen wat God Zelf met Zijn vinger schreef?) dat “wij, die leven” - ieder wedergeborene, niet alleen Paulus of Petrus, maar een ieder, die het geestelijk leven bezit - “altijd” (dag aan dag; want wat willen anders deze woorden te kennen geven?) “ter dood overgegeven worden om Jezus’ wil”; moeten wij dan niet zeggen, dat zij, die nimmer ter dood zijn overgegeven, het leven van Jezus in zich niet geopenbaard hebben? Is dit geen noodzakelijk gevolg? Is het niet duidelijk dat hij, die het een niet weet ook het andere niet kent?

Er zijn velen, die kinderen Gods en daarom eeuwig de Zijne zijn, die dit nochtans niet ten volle van zichzelf kunnen geloven. Mogelijk zijn de zodanige hier. U ondervindt op een beproevende en bedroevende wijze, dat u “altijd ter dood overgegeven wordt.” U weet het maar al te wel, dat u niet wezen kunt, wat u graag wenste te zijn. De prediker onder wie u opgaat, zegt u dat u heilig moet wezen, maar u voelt uzelf onrein; u moet geloven, maar u vindt niets dan ongeloof; u moet op Gods barmhartigheid hopen, maar u vindt niets dan wanhoop; u moet mediteren, maar u bevindt, dat uw gedachten zich tot de einden van de aarde uitstrekken; u moet geduld oefenen, maar u voelt in uw gemoed enkel opstand. Hij vermaant u tot nederigheid, maar u zou geen hoogmoediger wezen op Gods aarde weten te vinden, dan u. Dat alles kunt u maar niet goed krijgen. Maar God zal het de een of andere tijd wel goed maken. U bent nu onder het vonnis “ter dood overgegeven te zijn.” En waartoe? Om

vernield te worden? Nee dat niet. Daar moet wel iets vernield worden: “de wijsheid van de wijzen zal vergaan”, maar uzelf niet. Er is wel iets waarover het vonnis des doods geveld is, maar niet over uw ziel. Het is een gelukzalige staat, onze natuurlijke wijsheid, wettische gerechtigheid en vleeselijke godsdienst de scheidbrief te hebben gegeven, opdat de ziel behouden zou worden.

Onze eigene wijsheid, gerechtigheid, sterkte en valse godsdienst zijn zwaar als molenstenen, maar slechts dienstbaar, om de ziel in een eindeloos wee te doen zinken, En kan het dan wel anders, of het moet een gezegende verwisseling wezen, die allen vaarwel te zeggen, opdat, - als deze ter dood overgegeven zijn - de rechtvaardige Koning in de ziel moge regeren; opdat Jezus op de troon van liefde mag zitten? Is het geen gezegende ruil voor dezen, het leven van Jezus in ons lichaam, in ons sterfelijk vlees, geopenbaard te hebben? Om een levende hoop te genieten? Gebedskracht te ondervinden? Gevoelig te zijn? Zijn dat geen gezegende wisselingen? Ja, zodanig zijn de beschikkingen Gods; de een moet ter dood overgegeven worden, opdat de andere zal leven.

Wat een grote reden hebt u dan, om God te loven, als u iets van deze gezegende verborgenheden kent? Indien u enigermate verstaat, wat is het “ter dood overgegeven te zijn”. Niet gelijk de dode belijders, wiens “ogen uitpuilen van vet”. Die worden met geen verzoeken geplaagd. Psalm 73.

Looft de Heere, allen die bij bevinding iets van deze moeilijke, hoewel voordelige oefeningen kent, en dus gewaar geworden bent dat, naarmate u ter dood werd overgegeven, het leven van Jezus geopenbaard wordt. En dat is een eeuwig leven. Het beginsel van de eeuwige gelukzaligheid de voorsmaak van de eindeloze heerlijkheid. Hij, die hier iets van dit leven van Jezus kent, zal voor eeuwig met Hem wezen, en zijn gelukkige ziel baden in die rivier, welker beekjes de stad Gods verblijden, en hij zal de gemakkelikheden van Gods rechterhand eeuwig genieten. AMEN.

6. DE OVERWONNEN ERFENIS

“Die overwint zal alles beërven; en Ik zal Hem tot en God zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn.” Openbaringen 21:7

Het pad van de Christen wordt in de Heilige Schrift onder verschillende zinnebeelden voorgesteld, maar allen wijzen de tegenstand aan, die hij bij het betreden van zijn weg aantreft. Bijvoorbeeld:

- Soms wordt ervan gesproken, als van een strijd: “Denzelfden strijd hebbende, hoedanig gij in mij gezien hebt en nu in mij hoort.” (Fil. 1: 30). “Strijdt den goeden strijd des geloofs, grijpt naar het eeuwige leven.” (1 Tim. 6: 12)
- En wederom; “En indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond zo hij niet wettelijk heeft gestreden.” (2 Tim. 2: 5)
- Dan eens, als van een loopbaan: “Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is.” (Hebr. 12: 1)
- Elders wordt het een tegenstaan genoemd: “Gij hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonden.” (Hebr. 12: 4)

Al deze zinnebeelden leiden tot dit ene punt: dat het pad van de Christen een pad is van in- en uitwendige tegenstand. Maar daarin is meer op te merken dan dit. Het is niet een strijd zonder overwinning; het is geen gevecht zonder uitkomst; het is niet een lopen zonder de prijs te behalen, noch een tegenstaan, dat eindigt in de nederlaag van de strijder. Aan het einde van de strijd wacht een volle overwinning. “Maar in dit alles, zijn wij meer dan overwinnaars.” zegt de Apostel Paulus.

In Openbaring 2 en 3 belooft de Heere, in iedere brief aan de zeven gemeenten, een onderscheiden belofte aan hem, *die overwint*. Ook onze tekst behelst een genadige belofte.

“Die overwint zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn.”

In de overweging van deze woorden, zal ik:

- I. Pogen aan te wijzen, wat het zegt *te overwinnen*.
- II. En dan ten tweede: de dubbele belofte, welke aan hen, die overwint gegeven wordt, ontvouwen. Namelijk:
 1. *Hij zal alle dingen beërven*
 2. *God zal zijn Vader en hij zal Gods zoon zijn.*

Voor en aler wij aantonen wat het is te overwinnen, moeten wij enige opmerkingen vooraf laten gaan. Weet dan, dat deze overwinning niet verkregen wordt door onze eigene sterkte, wijsheid of gerechtigheid. Het koninkrijk van God is niet beloofd op iets, dat door het schepsel verricht moet worden. De Apostel Paulus legt in de tekst, zo even aangehaald, een zekere regel neer als hij zegt: “Indien iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden.” Met andere woorden: het is niet alleen strijden, maar een strijden, overeenkomstig zekere regels. Deze regels of voorschriften nu zijn geestelijk, en daardoor spreekt het vanzelf dat zij al het zinnelijke, de rede en de natuur buitensluit. Niemand heeft in zijn onwedergeboren staat – hij mag openbaar goddeloos, of zedig naar de belijdenis leven – geen

geestelijke kennis van de weg van overwinning. Hij mag strijden tegen zijn lusten; hij mag de dingen die zijn geweten benauwen, pogen te overwinnen; maar hij wordt niet gekroond, omdat hij niet wettelijk heeft gestreden. Hij strijdt in zijn eigen krachten, twist door zijn eigen wijsheid en vertrouwt op zijn eigen gerechtigheid. Zulke strijders en zulke overwinnaars – maar ze zijn geen overwinnaars – worden niet gekroond, omdat zij niet streden overeenkomstig de regels die in Gods Woord zijn voorgesteld. Deze sluiten al de gerechtigheid van het schepsel, de wijsheid van de mens en de vermogens van de natuur ten enenmale buiten. Dit ontroofte volkomen de kroon van het hoofd des mensen, en stelt haar op het gezegende hoofd van de Verlosser.

De Heilige Schrift stelt dus zekere regels voor, naar welke wij moeten strijden en zullen overwinnen. De Heere van leven en heerlijkheid wordt ons ook als Voorbeeld dienaangaande voorgesteld: “Hij heeft ons een voorbeeld nagelaten, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen.” (1 Petrus 2:21.) Hij streed voor ons de strijd en Hij verwierf de overwinning, niet alleen voor Zichzelf maar voor Zijn volk. Hij heeft ons bevolen hier beneden in Zijn voetstappen te wandelen en te overwinnen, zoals Hij overwon. Gelijk wij lezen: “Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon” Alle strijd dan en alle overwinning, die niet in navolging van Christus geschiedt, en enigermate gelijk is aan het strijden en overwinnen van Jezus, is de overwinning niet die God met Zijn goedkeuring wil kronen.

I. Pogen aan te wijzen, wat het zegt te overwinnen.

Laat ons, eer wij verder gaan, enige vijanden beschouwen, die de Heere overwon en daarbij bedenken dat Zijn vijanden ook onze vijanden zijn; dat wij te strijden hebben, zoals Hij streed, en zullen overwinnen, gelijk Hij overwonnen heeft.

1. Hij heeft *de wereld* overwonnen. Hoort wat Hij Zijn treurende discipelen toesprak: “Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen.” (Joh. 16: 33) Maar hoe heeft Hij de wereld overwonnen? Geschiedde het door als een veroveraar het zwaard te laten zwaaien, of door de verschijning in de majesteit van Zijn Vader? Nee, het was door een staat van vernedering en bukken; door zichzelf gelijk te stellen aan “een worm, en geen man;” door “een man van smarten en verzocht te zijn in krankheid;” door geslagen, bespogen, veracht en gekruist te worden. Hij overwon dus de wereld niet met wapens van de wereld, maar door het strijden tegen haar met geestelijke wapens: de wapens van gehoorzaamheid aan de wil van Zijn Vader, zowel met smart en lijden, als in schande en verachting. Hij overwon de wereld, door niet van de wereld te zijn. Hij verwierf de overwinning, niet door de wereld met oordelen te verwoesten, zoals een triomferend overwinnaar, maar door het oprichten van een geestelijk koninkrijk van geloof, liefde en gehoorzaamheid.

2. Hij overwon *de satan*. Want wij lezen: “Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door de dood te niet zou doen dengenen, die het geweld des doods had, dat is, den duivel.” En Hij zeide tot Zijn discipelen: “Ik zag de satan, als een bliksem uit de hemel, vallen.” En hoe overwon Hij de satan? Verpletterde Hij hem met de wenk van Zijn ogen, toen Hij hem in het strijdperk ontmoette? Daartoe had Hij immers, als “God boven allen te prijzen in der eeuwigheid” de macht gehad! O nee! Zo ontmoette Hij hem niet. Maar hij trok door de vallei des doods; en door lijden, door gehoorzaamheid; door het kruis, door het hoofd te buigen en de geest te geven

vernietigde Hij dien, die het gewerd des doods had? Hij overwon niet met een vles en maar met een geestelijk wapen; met de gehoorzaamheid des lijdens tot de dood.

3. Daarenboven overwon Hij de wet, hoewel “Hij gekomen was onder de wet,” en aan haar onderworpen. In de overwinning van de wet, nam Hij haar vloek en verdoemenis weg. Niet door ze terzijde te schuiven, maar door haar te gehoorzamen en te vervullen; door haar veeleer te vergroten en heerlijker te maken. Hij overwon dus de vloek en de veroordeling van de wet, door Zélf een vloek, een veroordeelde te worden en in zijn heilige ziel en lichaam de geduchte wraak van de Almachtige tegen de ongerechtigheden te verdragen. Ik stel dit voorbeeld van Christus u voor omdat, als wij mogen overwinnen, en in die overwinning de zaligheid beërven, wij in deze Zijn voetstappen hebben te wandelen. Arme verwaande schepselen, blinde ellendelingen, die wij zijn! Wij denken met onze eigen krachten, door onze eigen wijsheid, naar onze eigen besluiten en door onze eigen gerechtigheid te overwinnen. Dit is de weg niet. De strijd is niet onze maar des Heeren! Het woord, eenmaal tot Josafat gesproken, is hierin ook op ons van toepassing: “Gij zult in dezen strijd niet te strijden hebben; stelt uzelf, staat en ziet het heil des Heeren.”

En nu, de belofte van onzen tekst is aan hem die deze overwint.” Wij hebben vijanden te overwinnen. Wie en wat zijn zij? Het zou ons bijkans onmogelijk zijn ze allen op te noemen. Laten we ons tevreden houden met enkele te beschouwen.

1. Er is die grote vijandin van de vrede onzer ziel: *de wereld*. En hoe moeten wij haar overwinnen? De Christen moet een van beiden doen: óf hij moet de wereld overwinnen, óf hij wordt van de wereld overwonnen. Indien hij door de wereld overwonnen wordt, hij zal met haar veroordeeld worden; maar wie de wereld overwint, zal behouden en gezaligd worden door Hem, Die de wereld overwonnen heeft. In deze strijd worden wij geslagen vóór dat wij overwinnen; wij worden overwonnen, vóór wij de zege behalen; wij verliezen ons leven, vóór wij het vinden, en wij vluchten, vóór dat wij het lied van de overwinning juichen. Dit alles is daartoe ingericht, om ons onze zwakheid en onvermogen te leren kennen.

Konden wij de wereld, haar verzoeken, aanloksels, rijkdommen, eer, lof en heerlijkheid overwinnen door onze eigen wijsheid, sterkte en gerechtigheid, ‘wij zouden offeren aan ons eigen garen en roken aan onze eigen netten’. En in plaats van hiernamaals “het lied van Mozes en des Lams te zingen,” zouden wij moeten aanheffen het lied van onze eigen verkrijging, van onze eigen sterkte, van onze eigen wijsheid; van onze eigen gerechtigheid, van onze eigen goede hand en ons eigen goed zwaard, dat ons de overwinning wrocht. Maar zulk een vals geluid van ‘s mensen verhoging zal nooit boven in de zaal des hemels gehoord worden; geen lied wordt daar gezongen dan ter verheerlijking van de Drie-enige God. Zomin als de klank van hamers in Salomo’s tempel gehoord werd, zal ook in het hof des hemels het wanluidentend getier van ‘s mensen glorie vernomen worden.

Zullen wij ooit de wereld overwinnen, het moet door het geloof geschieden, zoals wij lezen: “Wie is het, die de wereld overwint dan die gelooft, dat Jezus de Zoon van God is?” Nederlaag voert tot zegepraal; verliezen tot overwinning; overrompeling tot waakzaamheid, en zélf overwonnen te worden, leidt tot eindelijke overwinning van onszelf. Hoe? Waarom? Opdat wij zouden leren die grote verborgenheid van de geestelijke strijd: *Jezus’ kracht in onze zwakheid volbracht*.

Wanneer wij bevindelijk van de liefde Gods iets gewaar worden, een weinig van de schoonheid, dierbaarheid en heerlijkheid van het Lam proeven, het hart voelen vermurwd en bevochtigd door de gezegende dauwdruppels van Boven, dit veegt de wereldse liefde weg en bekrachtigt ons haar te overwinnen door de werkingen van de

Heilige Geest in de ziel. Want wij zullen haar nooit overwinnen door enig goede voornemen, sterkte of wijsheid uit en van onszelf. Wij lezen Openbaring 12: 11: “Zij hebben overwonnen.” Hoe? “Door het bloed des Lam en door het Woord hunner getuigenis; en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.” Het bloed des Lams, gesprengd op het geweten, het Woord van Zijn getuigenis gevoeld in hun harten, en een niet-liefhebben van hun leven tot de dood toe, ... dit waren hun wapens!

2. Verder, *de zonde is* een vijand. Ieder mens moet één van beiden, óf de zonden overwinnen, óf door de zonden overwonnen worden. Er is geen onzijdigheid in deze strijd. Het is: óf veroverd en als overwonnene veroordeeld te zijn, óf overwinnaar en als overwinnaar gekroond te wezen. Maar al Gods kinderen strijden, totdat zij beter onderwezen worden, in eigen kracht tegen de zonde. In hun geestelijke kindsheid kennen zij nog niet de kracht van de zonden; de kracht van de begeerlijkheden, van hun hoogmoed, van de opstand, van de verzoeken, in één woord, de kracht van de verdorvenheden die in hen is. En onbekend zijnde met de overgrote listigheid, ervarenheid en schrandereheid van de inwonende vijand, de zonde, worden zij gewis overwonnen, omdat zij er niet tegen strijden in de kracht des Heeren. Evenwel, hoe vreemd het ook schijnen mag, het leidt tot overwinning. Daarom is het nodig eerst overwonnen te worden. Onze veldoversten hebben dikwijls de strijd gewonnen, door te verliezen. Verlies heeft tot overwinning geleid, daar voorspoed hen alleen opgeblazen zou gemaakt en hen in de hinderlaag zou gevoerd hebben; terwijl vernietiging hen verstandig en voorzichtig heeft gemaakt. Zo ook in het geestelijke. Wij kennen alleen de kracht van de zonde, door overwonnen te worden, de nederlaag te krijgen en uit het veld geslagen te zijn. Dit slaat der mensen eigengerechtigheid en sterkte de bodem in. En dan, wanneer wij de schuld van de zonden in ons geweten en haar heerszucht in het staan naar het meesterschap over ons gevoelen, dan worden wij gebracht om van onszelf af te zien. En alleen op de Heere van leven en heerlijkheid te zien opdat wij uit Zijn volheid zouden ontvangen de vergeving, welke haar veroordeling uitwist. En ook de toepassing van de genade, welke ons alleen bekwaam kan maken tegen de zonde te strijden. Wij zullen nooit de zonde overwinnen, als “door het bloed des Lams en het woord Zijner getuigenis”. Het bloed des Lams, het geweten reinigende van de schuld van de zonde, en het Woord Zijner getuigenis mededelende een verborgen kracht, om de zonde te overwinnen.

3. Eindelijk, er is een overwinning van *onze eigen geest*, of met andere woorden, gelijk Salomo spreekt, Spreuk. 16: 32: ”De lankmoedige is beter dan de sterke; en die heerst over zijn geest, dan die een stad inneemt.” Welk een vijand van onze rust en vrede in onze eigen geest? En hoe zal ik hem noemen? Het is dikwijls een helse geest. Waarom? Omdat hij de merktekenen van de satan draagt. Zijn hoogmoed, verwaandheid, geveinsdheid, geweldige eigenbaat en hebzucht, zijn helaas, maar al te dikwerf voor ons verborgen. Deze listige duivel, het eigen ik, kan zulke maskers aantrekken en gedaanten vertonen, die slang kan zich in duizenden bochten draaien, zich kruipende en klauterende vermommen en onder allerlei valse vertoningen voordoen, dat het maar al te jammerlijk voor onszelf verborgen is. En hoe veel vijanden er zich dan ook rondom ons bewegen, zeg mij, wie zou de snoodste zijn? Welke vijand hebben wij het meest te vrezen? Hij is het, die u in het binnenste met u omdraagt! Uw dagelijkse, u geen ogenblik verlatende metgezel, die zich bijna in elke gedachte des harten vlecht, die zo goed als alle motieven beïnvloedt, die soms opgeblazen is door hoogmoed, dan eens ontvlamt in vuile lusten dan weer in trotsheid

en verwaandheid zich lucht geeft, en niet zelden wroet en werkt onder een geveinsde nederigheid en vleeselijke heiligheid.

Dit *eigen ik* moet dus overwonnen worden. Want, wanneer het *eigen ik* ons bij de uitkomst overwint, wij zullen in zijn verdoemenis ook vergaan. God zal gewis de hoogmoed en de heerlijkheid van de mens fnuiken. Hij zal nooit toestaan, dat het eigen ik (hetwelk slechts een ander woord is voor *de mens*) de kroon van de overwinning draagt. Het moet gekruist, verloochend en getuchtigd worden, opdat in zijn vernedering Jezus verhoogd moge worden! Opdat in zijn verloochening men in Jezus zou geloven. Opdat in zijn kruisiging, een waardige en geestelijke vereniging mag gewerkt worden met Hem die op Golgótha aan het kruishout stierf.

En nu mijn vrienden! Bent u door het *eigen ik* overwonnen? Wordt u geslagen? Het *eigen ik* zegt: "Sla terug!" Worden wij veracht? Het zegt: "Doet hetzelfde!" Het *eigen ik* beantwoordt een toornig gezicht met een toornig gezicht, een driftig woord met hetzelfde woord; "oog voor oog, en tand voor tand." Maar wat zegt de Geest van God in een teer geweten? "Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede." De weg om het *eigen ik* te overwinnen, is door af te zien van zichzelf op de gekruiste Immanuël; Zijn beeld in onze harten te ontvangen; naar Zijn gelijkenis hervormd te worden; zijn wil te omhelzen; en "uit Zijn volheid genade voor genade te ontvangen."

Doch laat ons de wapenen in deze geestelijke strijd beschouwen. Wij hebben in deze strijd beschadigende en beschuttende wapenen nodig.

1. Een wapen is het geloof. Door het geloof staan wij; door het geloof strijden wij; door het geloof overwinnen wij, gelijk wij lezen: "Door het geloof hebben zij koninkrijken overwonnen." Niet door hun eigene sterkte 'of wijsheid, want "zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard en hun arm heeft hun geen heil gegeven, maar Uwe rechterhand, Uw arm en het licht Uws aangezichts, omdat u een welbehagen in hen hadt." (Ps. 44: 4) Hoe strijdt het geloof nu in dezen strijd? Als een gans hulp- en weêrloze te vluchten, en schuiling en berging bij Jezus te zoeken, Het geloof handelt met onzichtbare, eeuwige waarheden, met op een verborgene wijze kracht te ontvangen van Jezus, die in het binnenste woont en regeert. Het geloof is sterk, door het zien op en het vluchten tot Hem, door de zaak in Zijne handen te geven, door Hem aan te kleven met een voornemen des harten, om zo het alles uit Zijne volheid te ontvangen.

Het geloof staat niet op zijne eigene grondslagen, noch strijdt in zijne eigene kracht; indien dit zo ware, het zoude het eigen ik wezen, onder een andere gedaante. Maar het geloof is gelijk een weerloze vrouw, die tot haren man vlucht ter schuiling, bescherming en bijstand in Zijne wijsheid, Zijne sterkte en het gebed is een ander wapen; en zo strijdt het geloof in Zijne gerechtigheid.

Het ware gebed is de uitstorting van het hart en de ziel voor de Heer; het is onze zaken in de handen te geven van Hem, Die rechtvaardig oordeelt; het is een hijgen en begeren naar Zijne tegenwoordigheid, en de benauwden geest in de schoot van God uit te gieten. Hier brengt God al Zijn volk. Hij toont hun aan hoe hulpeloos zij zijn, zonder Zijne hulpe; hoe hopeloos, buiten Zijne verwachting, hoe ellendig, bij 't gemis Zijner vertroosting; hoe ganselijk verloren, tenzij Zijne vrijmachtige genade zich in hen verheerlijkt! En deze begeerte naar Hem ontsteekt Hij Zelf, opdat Hij Zichzelf, in al Zijne heerlijke volheid, aan de arme, kermende, roepende en hijgende ziel zou mededelen. Een ander wapen is, eindelijk, het Woord van God. Dit is de enige ware kling - "het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord." Indien wij een strijd te strijden hebben; wanneer wij vijanden hebben te overwinnen; als wij verdorvenheden

hebben onder te brengen; als wij begeerlijkheden te veroveren hebben – welken strijd wij ook, hetzij in- of uitwendig, hier te voeren hebben – laat ons nooit menen, dat God enig ander wapen zal zegenen of erkennen, dan Zijn eigen Woord:

“het Woord Zijner getuigenis”, in het hart en geweten; “het Woord van de waarheid”, door de H. Geest in de ziel gegeven.

Nooit zullen wij verzoeken overwinnen, dan door Zijn Woord en getuigenis; nooit zullen wij het vlees kruisigen, noch, iets uit Christus volheid ontvangen, dan door het kanaal van Gods Woord en Zijne getuigenis.

II. En dan ten tweede: de dubbele belofte, welke aan hen, die overwint gegeven wordt, ontvouwen. Namelijk:

1. Hij zal alle dingen beërven

2. God zal zijn Vader en hij zal Gods zoon zijn.

De belofte is absoluut, onbepaald, volstrekt: “Die overwint, zal alles beërven.” Laat mij twee vragen doen, om de zaken tot een nader begrip te brengen. “Hebt u nooit enige vijanden te bestrijden gehad? Kent uw ziel de moeilijkheden, oefeningen en verwarringen van de strijd? Zo ja?” De levendgemaakte ziel zegt: ‘Ik weet, wat het zeggen wil, ieder dag en uur, meer of minder met de zonden, de verdorvenheden, de verzoeken en de wereld te moeten strijden.’

Laat mij u een andere vraag doen: “Overwint u wel ooit in die strijd? U zegt, dat u een deelgenoot van de strijd bent. Of is het altijd nederlaag? Is er nooit enige overwinning? Is er nooit enige uitkomst? Worden de verdorvenheden nooit eens gekruist? Overwint de verzoeker u altijd, of werpen uw begeerlijkheden en lusten u neer? Hoogmoed, onverenigdheid, ongeduld, geveinsdheid, ongeloof – voeren die altijd heerschappij in uw hart?” O, bedrieg u niet, ik vrees voor u, als u meent een strijd te hebben, en evenwel altijd overwonnen wordt. De belofte is maar niet enkel aan hem, die strijdt. Het is waarheid, wij moeten strijden, maar behoort de belofte alleen aan de strijd? Luidt de belofte niet: “Die overwint zal alles beërven?” Lees des Heeren eigen getuigenis, in het 2^e en 3^e hoofdstuk van het boek van de Openbaring. Daar is het duidelijk te zien, dat de belofte niet is aan dien, die strijdt, maar aan hem “die overwint.”

“Maar,” zegt u, en terecht, “ik word dikwijls overwonnen.” Maar leidt uw nederlaag ook tot zegepraal? Welke zijn de uitwerkingen als u door de zonde overwonnen wordt? Als uw hoogmoed, lusten, huichelarij, verdorvenheden in haar onderscheiden gedaanten en vormen u overwinnen; kwelt u dat? Bedroeft het u? Maakt het u verlegen? Wekt het becommerring? Vloeiën uw ogen over van tranen van smart? Is uw binnenste zwaar geschud en beroerd door boetvaardigheid en berouw? Zo ja; dan bent u nog niet overwonnen. Dit innerlijk grondbeginsel in uw ziel is een van de bewijzen, dat er iets in uw binnenste is, dat vliedt van uzelf om vast te houden aan de sterkte van Jezus Christus. Ik zal u meedelen, wanneer een mens overwonnen is. Als hij gezondigd heeft en geen smart gevoelt; wanneer zijn lusten hem gevangen nemen, en hij nooit voor God met schaamte bedekt is; wanneer zijn hoogmoed, zijn verdorvenheid, zijn ongeloof, zijn hebzuchtige verlangens onbelemmerd over hem heersen. Er is dan geen strijd; het oog wordt niet betraand; het hart loost geen zucht, het geweten voelt geen angsten. Maar smart en rouw te voelen, zuchtende, kermende en hijgende naar de Heere te zijn, wel, voor zover die er zijn, zijn het overwinningen. Zij mogen ons naderen als een nederlaag, maar in werkelijkheid zijn het overwinningen, omdat ze ons tot de verovering voeren. Zij reinigen ons van onszelf; zij overwinnen onze eigen gerechtigheid; zij ontledigen ons van dat ellendig

leven van de Farizeeën, hetwelk is geveinsdheid; en zij bereiden het hart, door de geest zachtmoedig te maken, en de ziel te vermurwen, om een heerlijke, volmaakte en beminnelijke JEZUS in al Zijn volheid te ontvangen en aan te nemen.

De belofte is tot dezen: *“Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.”* Laat ons deze dubbele belofte enigszins nader beschouwen.

1. *“Hij zal alle dingen beërven.”* Wanneer? In de eeuwigheid? Ja gewis! Maar alleen in de eeuwigheid? O nee; ook in deze tijd. Er is een tweevoudige erfenis, ofschoon één en dezelfde: de éne in de tijd, de andere in de eeuwigheid; de éne als de eerste vruchten, de andere als de volle oogst; de éne, als het handgeld, de andere als de volle som. Er is een erfenis beneden, en een erfenis Boven; en hij die hier beneden nooit iets van die erfenis ontving, zal nimmer in de erfenis daar Boven delen. Naar die mate nu, dat wij overwinnen, hebben wij deel aan die erfenis. En wat is er wel te erven? Rijkdom, heerlijkheid, eer, macht en lof? Dit zijn wereldse dingen. Laat de wereld er zich ook mee vermaken! In de beërving van alle dingen, beërven wij de dingen Gods: de gunst van God, de liefde van God, de barmhartigheid van God, de heerlijkheid van God en alles wat een Verbondsgod geeft in het meedelen van Zichzelf. Vrede hier en heerlijkheid hiernamaals; vergeving beneden en zaligheid daar Boven; het beginsel van de rust hier op aarde, en de volmaakte rust in de hemel.

Wanneer wij overwonnen zijn, is er geen bezitting van deze eeuwige erfenis. Als ons de zonden overwinnen, beërven wij daardoor dan vergeving? Nee, niets anders dan schaamte en verwarring, schuld, vrees en toorn. Wanneer onze eigen diep bedorven gesteldheid, ons eigen zin, hoogmoed, wereldsgezindheid en gewin onze raadsliden zijn, beërven wij dan het beeld van Christus, de zachtmoedigheid van Jezus, de gunst van God, de dauw des Geestes en de ontferming van Jehovah? Wel nee! Wij voeden ons met as. Deze trossen zijn wijntrossen van Sodom en bittere druiven. Als wij onze hoogmoed begunstigen, zal Hij ons dan in het bezit stellen van een hemelse erfenis? Niets dan schaamte, berouw en verwarring zal het gevolg zijn. Als wij overwonnen worden door onze lusten, zal het ons tot voordeel verstrekken? Als wij ons vleselijk hart met de genietingen daarvan vervullen, wat nuttigheid zal het ons geven? Liefde, vrede, rust, zaligheid, zegening? O nee! Benauwdheid, schaamte, knaging, droefheid, vrees, twijfeling, moedeloosheid en de toorn Gods in het geweten. Zoeken wij onszelf, - hoe dan ook - te verhogen, - opdat dat lieve eigen ik geëerd, bewonderd, begunstigd en gevoed word? Beërven wij dan alle dingen? Hetzij de gunst van God, de getuigenis van barmhartigheid, de vertroosting des Geestes, de dauw des Hemels? Nee niets, dan alleen de erfenis van dwazen, die niets dan schande en dwaasheid is.

Maar, overwinnen wij in Gods kracht, in Zijn Naam en in Zijn gerechtigheid; wel, op het ogenblik van de overwinning beginnen wij reeds bezit te nemen van de erfenis. En wat is de erfenis? Is het niet vrede en vergeving, het beeld van Christus, de *“stromen van Zijn welbehagen die aan Zijn rechterhand zijn voor eeuwig?”* Is deze erfenis niet dat goede land, dat met beken van honig, melk en wijn vloeit? Erven wij niet, naarmate wij overwinnen? Overwin ik dan wereld, ben ik in de geest van haar gescheiden, heb ik geen liefde tot haar? Zijn haar aanlokselen mij helder voor ogen gesteld? Dan overwin ik haar door het geloof, in de Naam des Zoons van God? Zodra ik overwin, begin ik te genieten de eeuwige erfenis, in het Koninkrijk der hemelen, dat in tegenstand is en onbestaanbaar met het koninkrijk van deze aarde.

Ik moet met mijn hart, mijn geest en mijn genegenheden uit de wereld gebracht zijn, zal ik in het Koninkrijk der Hemelen ingaan en een erfdeel ontvangen onder al de

geheiligden. Overwin ik mijzelf? Wordt het eigen ik getuchtigd, gekruist, ten onder gebracht, afgezet? Niet eerder wordt Christus verhoogd, dan het schepsel vernederd wordt. Ik moet de oude mens afleggen, zal de nieuwe mens aangedaan worden. Dus, als ik het eigen ik verneder, verhoog ik Jezus; en in de verhoging van Jezus, geniet ik de eerstelingen van de eeuwige erfenis, hetwelk is Jezus in Zijn almachtige, heerlijke volheid.

Overwin ik mijn geardheid, mijn hoogmoed, mijn geveinsdheid, de inwendige werkingen van het vlees in al zijn hatelijke vormen? Vergeld ik goed voor kwaad? Geef ik ook mijn linkerwang dien, die mij op de rechter slaat? Verneder ik mij onder de krachtige hand Gods? Zoek ik Zijn wil te weten, en die wetende te doen? Ben ik boetvaardig verbroken van hart, teder, zachtmoedig, ziende op de Heere en op Hem alleen? Overwin ik soms zó mijn vleeselijke zin en wil? Op het ogenblik, dat ik zo overwin, ga ik in tot de erfenis. De erfenis is het beeld van Jezus. Want wij zijn uitverkoren om Zijn beeld gelijkvormig te zijn. Niet eerder overwin ik, dan als het Beeld van Christus wordt opgericht. En in die oprichting ga ik in tot de erfenis. Overwin ik de zonde, of word ik door de zonde overwonnen? Als ik de zonden overwin, het geschiedt niet door mijn eigen krachten, of door mijn eigen moed. Daarmee ben ik verloren. Maar overwin ik de zonden door de vreze des Heeren in mijn ziel, gelijk Jezus deed; overwin ik de zonde door te zien op de Heere van leven en heerlijkheid, en de besprenging van Zijn bloed op mijn geweten; overwin ik de zonde door de leiding en onderwijzing van de Heilige Geest in mijn hart. Wel, zodra ik haar zo door het bloed des Lams en het Woord Zijner getuigenis overwin, ga ik in de erfenis. Dus, hier is reeds een samenvlechting, een schone, een bevindelijke samensnoering, tussen het overwinnen en de erfenis hierbeneden.

Maar om in deze erfenis in te gaan, hebben wij een gedurige herinnering nodig, dat wij van en uit onszelf geen krachten hebben. En onze misslagen, ons vallen, onze afwijkingen, onze broosheid (hoewel het er ver vanaf is dat wij ze willen of durven rechtvaardigen), zijn dus barmhartige overwinningen die behoren onder “die dingen, die zullen medewerken ten goede.” Ze leren ons onze eigene zwakheid, en daardoor leiden zij ons op tot de sterkte van Christus; en door ons op te leiden tot de sterkte van Christus, óók “tot de erfenis aller dingen.” Want in de beërving van Hem, beërven wij alles wat Hij is voor Zijn volk.

Zij, die onbekend zijn met hun eigen hart, met hun eigen zwakheid, met hun eigen broosheid, met hun eigen uit- en inwendige misslagen en afwijkingen, weten ook niets van de verborgenheid van de overgrote genade, niets van de verborgenheid van het bloed van verzoening, niets van de verborgenheid van des Geestes inwendig getuigenis. Zij kunnen het niet weten. Alleen voor zover wij van onszelf uitgeledigd zijn, worden wij gevuld uit de volheid van Hem, die alles in allen vervult.

U bent misschien – ik spreek ook mijzelf aan, als onder enige arme, verzochte kinderen Gods staande; die zichzelf leert, als hij anderen onderwijst – een verzocht schepsel. En uw dagelijkse droefheid en gedurige smart is, dat u zo licht overwonnen wordt, dat uw aard, uw lusten, hoogmoed, wereldsgezind en vleeselijk bedorven hart, zo gedurig de overhand over u hebben. En hieruit trekt u veelal bittere gevolgtrekkingen. U zegt uit de grond van uw hart: “Ben ik een kind van God, en dan zó wezen? Welke zijn de tekenen en bewijzen om in Gods gunst te delen, daar ik zo telkens en zo licht overwonnen word?”

Och, arme, ik begeer van u dat u op het einde ziet. Wat is de uitkomst, het einde van deze nederlagen? Bedenk, het is een zekere waarheid, dat wij allengskens leren. Wij

moeten overwonnen worden, zullen wij overwinnen. Het opzuigen in de stam van eigen vermogens, dagelijkse vermeerdering van sterkte en gedurige aanwas hiervan is niet denkbaar door onze eigen kracht. Zulk een veinzende heiligheid mag zich onder een Evangelisch gewaad vertonen en een schone gedaante aannemen, het verzwart slechts de huid van het stinkende vlees.

Bedenk daarom: zullen wij zegepralen, dan moeten wij onze zwakheid kennen. En wij kunnen alleen onze zwakheid kennen, doordat zij ons bevindelijk in het geweten ontdekt wordt. Wij leren haar niet van anderen, wij moeten haar in onze eigen ziel leren, en dat dikwijls op een pijnlijke wijs. Maar deze pijnlijke gewaarwordingen van een teer geweten leiden de mens tot meerdere nederigheid, gevoeligheid, en om meer het vertrouwen te stellen op de Heere van leven en heerlijkheid, om alles uit Zijn volheid te ontvangen. Zo leidt elke nederlaag tenslotte tot een zekere overwinning.

De Apostel zegt: "In al dezen zijn wij meer dan overwinnaars." Hoe? Door onze eigene onbeschroomdheid en wijsheid? Nee, "door Hem, Die ons heeft lief gehad." Er is geen andere weg om te overwinnen, dan door de "kracht van Jezus die in onze zwakheid wordt volbracht."

2. In de "beërving van alle dingen," beërven wij de vergeving van onze zonden. Maar wat weten wij van de vergeving van de zonde, als wij niet in ons geweten bevindelijk bekend zijn met de zonde zelf? In de "beërving van alles" beërven wij de gunst van God. Maar vloeit Gods liefde en genade niet uit door het kanaal van Immanuëls lijden en sterven? En was Zijn lijden en gehoorzaam zijn tot de dood niet voor misdadigers? Want "Hij is met de misdadigers gerekend geworden." En het is een getrouw woord, dat "Hij kwam om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was; om zondaren zalig te maken." Zullen wij dan de liefde en gunst van God kennen wij moeten ze als *zondaars* kennen. Het is een pijnlijke weg. Wij hebben wel begeerte, Gods genade te beërven, als heiligen, als een heilig volk, als godsdienstigen, als hebbende een gedaante van de godzaligheid; wat genoemd wordt: verzekerde vrome Christenen. Maar om de gunst van God met en door schaamte, droefheid, berouw, radeloosheid, knaging en boetvaardigheid te erven, dat is een pad, waarvan de natuur uiterst afkerig is. Nochtans Gods gunst en vergevende barmhartigheid, door het bloed en de gehoorzaamheid van Jezus, kan en wil zich alleen aan het geweten van een schuldige zondaar verheerlijken.

Maar wij gaan voort, om de volgende belofte aan de overwinning verbonden, met elkander te overwegen. "*Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.*"

Wat een belofte! De God van hemel en aarde zal onze God, onze Vader, onze Weldoener, onze eeuwige, almachtige Vriend zijn! En wij, wij zullen, in de overwinning, de aanneming tot kinderen ontvangen; zullen als "zonen en dochteren van de Almachtige geopenbaard worden; en de erve, weggelegd voor de kinderen Gods, ontvangen!

Deze belofte is verbonden aan de overwinning. Indien wij niet overwinnen, dan is de belofte niet voor ons. De belofte van het kindschap is met de overwinning verbonden, evenals die van de erving daar aangesnoerd is. Begeer ik de Geest van aanneming in mijn hart te ontvangen? Heb ik behoefte aan de uitstorting van de liefde Gods des Vaders in mijn ziel? Verlang ik een gezegend recht te hebben op de erfenis, die Hij Zijn kinderen geeft? Hoe zal ik er aankomen? Hoe is het te verwerven? Door mezelf godsdienstig te maken, heilig te worden, mijn lusten in eigen kracht ten onder te brengen? Dit brengt mij verder van God af, dan ik tevoren was. Dit maakt mij tot een God van mijzelf! Als ik zalig word door mijn eigene krachten, door mijn eigene

heiligheid en gerechtigheid, dan vereer ik mijzelf. In die dienst en eerbetoning, word ik mijn eigen god. Dat is afgoderij, vervloekte afgoderij! Daarom, die leeft en sterft in de dienst van zichzelf, zal leven en sterven onder de toorn Gods tegen een afgodendienaar.

Maar hoe moet ik dan de aanneming tot kinderen ontvangen? Door te overwinnen! Niet in mijn krachten, maar in de sterkte des Heeren HEEREN. Voor en aleer ik dus niet overwin, word ik niet geopenbaard een kind van God te zijn. En hoe weet u, dat u een kind van God bent? Door snode begeerlijkheden, door hoogmoed, hebzucht, huichelarij, gelijkvormigheid aan de wereld die in het boze ligt? Zouden deze de merktekens zijn, die God op Zijn schapen stempelt? O nee! Het geweten onbesmet te bewaren.

En hoe openbaart ge u te midden van een krom en verdraait geslacht, Gods kinderen te zijn? Door het beeld van Christus te dragen. Wat was het beeld van Hem, de God-Mens? Slag voor slag, oog voor oog, tand voor tand, wraak voor wraak, kwaad voor kwaad? Nee, dat is de zin van Christus niet; dat is Zijn beeld niet. Wat is het dan? Hij gaf het over aan Dien, die recht vaardig oordeelt." Hij onderwierp Zich in alles aan de wil van Zijn Vader. Hij gaf Zich geheel en alleen in Gods handen, opdat Zijn wil in en door Hem volbracht zou worden.

Als u dan het Beeld van Christus in uw ziel draagt, als u een kind van God bent, dan zal uw hoogmoed – en die zal er nog wel in u zijn overgebleven – uw geveinsdheid (en u zult er hier nooit van bevrijd worden) en uw wereldsgezindheid u ook tot een zware last wezen. De verdorvenheden zijn geen bewijs, dat u een kind van God bent; maar het geloof, dat Hij werkt, de hoop, die Hij geeft, de liefde, die Hij mededeelt, de nederigheid, de zachtmoedigheid, gerustheid, verbrokenheid, onderwerping, Goddelijke vrees, het teer geweten, afzondering des harten en des geestes van de wereld, vereniging met de Heere van leven en heerlijkheid, het smaken van Zijn liefde en het gevoelen van Zijn tegenwoordigheid; déze zijn de kentekenen van het zoonschap. En als wij overwinnen, gaan wij volkomen tot hetzelfde over.

Als ik mijzelf ben, ik beërf het eigen ik – niets meer. Beërf ik de wereld, ik heb niets meer dan de wereld. Beërf ik de zonde, ik erf de dood, die de bezoldiging van de zonde is, niets meer. Maar als ik overwin, ik zwakke, hulpeloze en weerloze, als ik mij overgeef in de handen des Heeren, gelijk leem in de hand des pottenbakkers, niet zoekende mijn wil, maar op den Heere ziende, om zijn wil in mijn geweten bekend te maken, en in mij te werken wat Hem welbehaaglijk is, als ik dít heb, dan heb ik een bewijs van mijn kindschap. En waar dit bewijs is, zal de overtuiging van de aanneming tot kinderen niet ontbreken, maar zal het de ziel tot de Heere doen zeggen: "Abba Vader!" En hij die hier beneden God zijn Vader mocht noemen, zal daarvan hierboven niet verstoken zijn, maar in het volle bezit daarvan delen en zich baden in de vertroosting van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest tot in der eeuwigheid.

Het kunnen er misschien meer zijn, maar twee ondersche iden klassen van mensen zijn hier zeker. Daar zijn er, die in hun eigen krachten strijden en zich beroemen niet te zijn als andere mensen. Wel nee, ze zijn wijs, sterk, rechtvaardig en heilig. Maar dit is de weg van de overwinning niet. Uw zegepralen zijn niets dan verliezen, en ten enigen dage zult u met smart gewaar worden, dat al uw gewin met smart en beschaamdheid eindigt.

Daarentegen zullen hier anderen zijn, namelijk, arme, beproefde, benauwde kinderen van God, die iedere dag en ogenblik geplaagd worden met het lichaam der zonden en des doods, verdorvenheid en schuld; vleselijkheid en zonde werken en loeren in hun

hart. Houd moed, mijn vrienden! U bent op het punt van de overwinning. Langs geen andere weg is het mogelijk. Het is zeker, als wij kinderen Gods zijn, zullen wij het ondervinden, dat wij niet door onze krachten of gerechtigheden kunnen overwinnen. Gelukkig zijn wij, als wij, hoewel door een pijnlijke bevinding, deze les geleerd hebben, door een vernederend gezicht van onze hulpeloosheid en nietigheid. Elke gevoelige uitroep en gekerm, onder het gevoel van onze nietigheid en onwaardigheid, tot een levende en minzame Heere Jezus, dat Hij ons, “ten Zon en Schild mocht zijn;” ieder teder gevoel van de liefde, en alle ootmoedige overgave van onze ziel en onze geest in Zijn handen en bescherming; is een zeker pand en de voorsmaak van een onfeilbare overwinning. Nooit zal de Heere het toestaan, dat wij in een andere weg overwinnen. Maar als wij des Heeren zijn, wij zullen heersen en overwinnen, want de belofte is aan hén gedaan, en ook aan hén alleen.

Och, dat de Heere ons alle wapen uit de hand neme, dat niet het Zijne is! Dat Hij ons, naar Zijn barmhartigheid, daar brenge waar Hij neerziet op het verbroken hart en het teer geweten! Dáár zijn wij veilig. Wij mogen twijfelen, vrezen, en in ons gemoed benauwd en getroffen zijn; wij mogen de strijdswagen van de Almachtige niet tot onzer hulp zien naderen, maar wij zijn veiliger, zeker en op veel beter plaats, dan wanneer wij op de top van de overwinning staan in onze eigen kracht en wijsheid verkregen. Zie op deze woorden, en de Heere legge ze in ons hart: “die overwint!” Anders is er geen belofte. Het is: “die overwint, zal alles beërven.” Niet één goed ding zal falen; de hemel hier zowel als hiernamaals; hier vrede en vrede daar Boven; hier het beeld van Christus in de ziel, en hiernamaals Zijn beeld in de ziel en in het lichaam beide. De ganse liefde Gods, al de zegeningen der heiligen en al de gelukzaligheden, weggelegd aan de rechterhand Gods - daar, waar eeuwige gemakelikheden zullen gevonden worden - zijn allen, opgesloten in die ene belofte: “hij zal alles beërven.” Het tegenwoordig kindschap en het toekomstig genot daarvan is alles in de belofte verenigd. Het is alles bepaald voor en behoort aan een en dezelfde overwinnaar. En die zullen vroeger of later al de vrijgekochte zielen omvatten. “Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn en hij zal Mij een zoon zijn.” AMEN.